

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

Secțiunea Inf. Econ. Stat.
SALA DE LECTURĂ

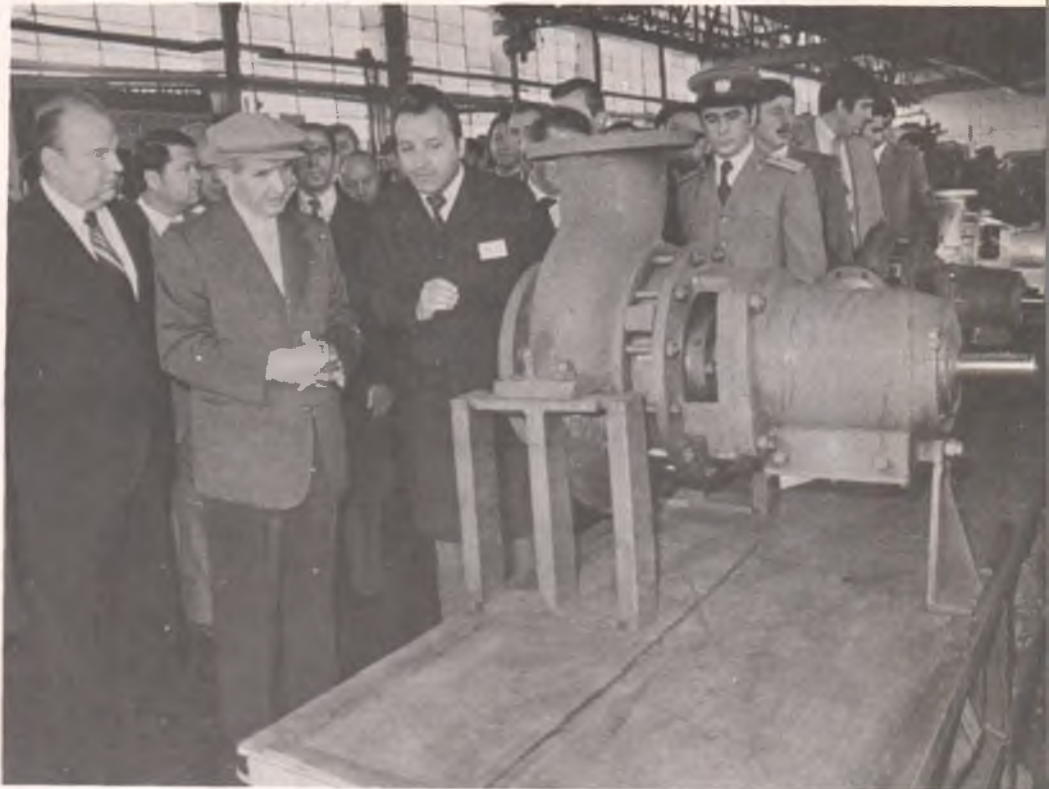
MECANISMUL ECONOMIC - FINANCIAR

**NORMATIVE
DE PRODUCȚIE
PE FIECARE
PRODUS**

TOVARAȘUL NICOLAE CEAUȘESCU A FĂCUT O VIZITĂ DE LUCRU ÎN PIEȚE AGROALIMENTARE, MAGAZINE COMERCIALE ȘI UNITĂȚI ECONOMICE DIN CAPITALĂ

În cadrul vizitei secretarul general al partidului a analizat modul cum se desfășoară hotărârile menite să asigure aprovizionarea corespunzătoare și rațională a populației cu produse agroalimentare, îmbunătățirea activității comerciale, realizarea obiectivelor planului pe acest an. Înscriindu-se în dialogul permanent pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu îl poartă cu făuritorii de bunuri materiale din țara noastră, recenta vizită a constituit o nouă și pregnantă mărturie a grijii deosebite pe care secretarul general al partidului o poartă satisfacerii cerințelor de bunuri materiale, creșterii bunăstării tuturor celor ce muncesc.

Într-una din secțiile Întreprinderii „Aversa“

În piața Obor se apreciază buna aprovizionare cu produse agroalimentare de sezon

Producția fizică realizată cu cheltuieli reduse

IN MAREA întrecere socialistă ce se desfășoară în acest an în toate întreprinderile din țară, unul din obiectivele majore îl reprezintă îndeplinirea ritmică, în condiții de calitate și cu cheltuieli reduse a întregii producții fizice și nete planificate. În acest context se înscriu și preocupările colectivului de oameni ai muncii de la întreprinderea de țevi „Republica”, puternică unitate a industriei noastre metalurgice, care în acest an are sarcina să realizeze o producție de țevi cu 23% mai mare decât în 1980. Cum se prezintă situația la capătul celor 9 luni ce au trecut din acest an ?

Eficiența promovării progresului tehnic

ANALIZA activității desfășurate reliefează faptul că, pînă în prezent, pe baza mobilizării întregului potențial tehnic și uman și a aplicării hotărâte a unui amplu program de măsuri tehnico-economice, prevederile de plan la principalii indicatori au fost relizate și chiar depășite. Astfel, pe primele 9 luni, producția netă a fost îndeplinită în proporție de 102,5%, productivitatea muncii 102,5%, cheltuielile materiale 91,6%, exportul 102,2% etc. Și aceasta în condițiile în care la principalele produse s-au înregistrat importante depășiri (107,5% la țevi construcții din oțel carbon și aliat, 1,7% la burlane de foraj, 4,7% la conducte petroliere, 0,7% la laminate finite pline etc.), paralel cu diminuarea consumurilor normale cu 4 kg pe tona de metal, respectiv cu peste 600 t.

Realizările de pînă acum se datoresc, înainte de toate, creșterii gradului de adaptabilitate și flexibilitate a producției întreprinderii față de solicitările tot mai diversificate ale beneficiarilor interni și externi. Această acțiune s-a materializat în două mari direcții, și anume:

1 Organizarea științifică a producției și a muncii, cu efecte directe asupra creșterii producției, diminuării consumurilor specifice și asigurării continuității procesului tehnologic. La nivelul întreprinderii s-a urmărit asigurarea unui flux continuu al producției de la debitare-laminare și pînă la controlul și expedierea produselor, astfel încît să se asigure minimizarea drumului critic la cîteva din secțiile de bază: secțiile de filetaj și cazane, laminarele de 6 țoli nr. 1 și 2 etc. Introducerea în fluxul tehnologic al laminorului 2, de pildă, a unui reductor alungitor, pe lângă faptul că permite fabricarea țevilor de cazane și construcții direct la cald, determină reducerea cu 10 kg/tonă a consumului de metal și sporirea cu 2% a productivității muncii. Totodată, dotarea secției de filetaj cu 2 instalații de filetare (mașini specializate pentru filetarea țevilor și muștelor) a permis obținerea unor filete de calitate superioară, concomitent cu creșterea cu peste 20% a producției și productivității muncii.

Alături de aceasta se cuvine să subliniem și importanța pe care o are trecerea pe calculator a programării și urmăririi producției. Astfel, prin optimizarea programului de producție (gruparea producției pe calibratii) s-a asigurat continuitatea proceselor tehnologice, reducerea cu 200 ore/an a opririlor tehnologice pentru schimbarea S.D.V.-urilor și reglarea utilajelor, pe lângă creșterea cu 2% a producției fizice și cu peste 1% a productivității muncii.

2 Introducerea unor noi tehnologii de fabricație de mare randament și sporirea calității produselor. Din acest punct de vedere, activitatea întreprinderii este puternic integrată, existînd aici o legătură strînsă între cercetare-proiectare și producție.

În acest sens a fost organizat un amplu program de cercetare pe secții și ateliere, au fost elaborate studii și analize al căror efect l-a constituit asimilarea și introducerea rapidă în producție a unor noi tehnologii de fabricație și modernizarea celor existente, cu efecte multiple asupra creșterii producției, reducerii consumurilor specifice și diminuării efortului valutar. Astfel, laminarea la cald și rece a țevilor din oțeluri cu caracteristici mecanico-chimice superioare, pentru cazanele energie-

lice și asimilarea pentru prima oară în țară a fabricării țevilor inoxidabile cu pereți subțiri pentru industria chimică, au condus, în primul caz, la dublarea producției secției, iar în al doilea la reducerea importurilor cu peste 500 tone. Totodată, modernizarea tehnologiei existente la prăjinile de foraj prin procedeul de sudură prin fricțiune a dus la sporirea calității produselor, concomitent cu reducerea importului cu peste 2 000 t/an. Multe din tehnologiile introduse au avut ca efect și reducerea considerabilă a consumurilor specifice. Bunăoară, numai laminarea în toleranțe negative a țagelilor a contribuit la reducerea consumului de metal cu 1 kg/tonă, în timp ce raționalizarea debitării capetelor țevilor prin folosirea aparatelor de control portative ultrasonice la paturile de răcire a determinat o diminuare a consumurilor cu 2 kg/tona de metal.

Paralel cu aceasta o atenție deosebită a fost acordată introducerii în fabricație a unor produse noi — țevi pentru cazane cu caracteristici mecanice superioare, țevi pentru utilaj tehnologic, țevi din oțeluri inoxidabile cu diametrul de la 10 mm la 80 mm etc. — și care au condus la diminuarea considerabilă a importului. Semnificativ este faptul că asimilarea produselor și tehnologiilor noi a contribuit la creșterea rapidă a calității, peste 30% din producție constituind-o astăzi țevile de calitate I-a.

Orientarea eforturilor spre o mai largă mobilizare a rezervelor

DEȘI BUNE, rezultatele de pînă acum nu reflectă, în întregime, posibilitățile mari de care dispune colectivul pe linia mobilizării mai hotărâte a rezervelor materiale și umane existente în vederea realizării integrale și depășirii prevederilor de plan și maximizării eficienței economice. În esență, prioritățile în atragerea și valorificarea acestor rezerve se referă, în principal, la:

● **scurtarea termenelor de atingere a parametrilor proiectați la unele obiective de investiții prevăzute pentru acest an** (Uzina de țevi din oțel inoxidabil și modernizarea fabricației prăjinilor cu racorduri sudate). Cu toate eforturile depuse din partea constructorului, furnizorilor de utilaje și beneficiarului, întâzierile de pînă acum afectează mult nivelul realizării producției fizice și a productivității muncii. Este necesar, de exemplu, ca însăși întreprinderea noastră să acorde mai mult sprijin constructorului prin sporirea numărului brigăzilor de lucru și permanentizarea asistenței tehnice la aceste obiective, paralel cu asigurarea la vreme a unor utilaje restante la furnizori (UNIO Satu Mare, I.M. Aiud, Automatica, Balanța Sibiu etc.);

● **recuperarea nerealizărilor la producția fizică, respectiv la unele sortimente: peste 30% la prăjinile cu racorduri sudate, peste 10% la țevi extracție etc.**, ca urmare, în special a nepunerii în funcțiune la întreaga capacitate a obiectivelor de investiții planificate. Desigur, nerealizarea întregii sortimentații, pe lângă faptul că afectează nivelul realizărilor proprii, conduce și la unele perturbații în activitatea altor întreprinderi beneficiare ale semifabricatelor noastre, cu consecințe nefavorabile la nivelul economiei naționale.

Din acest punct de vedere a fost întocmit un program cadru cu termene și responsabilități precise, au fost stabilite măsuri operative care să conducă, pînă la sfîrșitul anului, la recuperarea acestor restante și la asigurarea unui echilibru între producție și cererea de consum a diferiților beneficiari;

● **folosirea la întreaga capacitate a tuturor mașinilor și instalațiilor din dotare.** Astfel, față de un indice mediu de uti-

Constantin GLOGU
președintele Consiliului
oamenilor muncii de la întreprinderea
de țevi „Republica”

(Continuare în pag. 3)

Dezvoltarea bazei

de materii prime și energetice

RECUPERAREA ȘI REFOLOSIREA MATERIALELOR

IN SCOPUL ECONOMISIRII resurselor materiale, reducerii consumurilor energetice, diminuării continue a eforturilor valutare ale țării și creșterii eficienței în toate sectoarele de activitate, gospodărirea cu maximă eficiență și atragerea în circuit economic a tuturor materiilor prime și materialelor refolosibile, pieselor și subsansamblelor rezultate din dezmembrarea fondurilor fixe, bunurilor de folosință îndelungată și de uz personal uzate, au în momentul de față o importanță cu totul deosebită. Economia noastră națională dispune de importante asemenea resurse materiale. Recuperarea și refolosirea integrală a acestora reprezintă, în prezent, o sursă notabilă în asigurarea aprovizionării tehnico-materiale a tuturor sectoarelor și domeniilor de activitate.

În expunerea la cel de al II-lea Congres al Consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții, transporturi, circulația mărfurilor și finanțe, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia necesitatea obiectivă a recuperării și refolosirii materialelor: „O importanță deosebită au recuperarea și refolosirea materialelor, precum și recondiționarea pieselor și subsansamblelor... Este necesar ca Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, toate ministerele, centralele și întreprinderile să ia măsurile necesare pentru colectarea la timp a acestor materiale, elaborându-se totodată tehnologiile de redare a lor în folosință — sursă deosebit de importantă de aprovizionare.”

ÎN SCOPUL cunoașterii, sprijinirii și impulsivării activității de recuperare, recondiționare și refolosire a materialelor, pieselor și subsansamblelor, organele de inspecție ale Ministerului Finanțelor, în colaborare cu specialiștii din cadrul Centralei pentru valorificarea și recuperarea materialelor refolo-

sibile, au efectuat recent o acțiune de analiză și control la 112 întreprinderi industriale, de transport și construcții și la 10 întreprinderi județene pentru recuperarea și valorificarea materialelor, urmărind modul cum se aplică prevederile actului normativ privind recuperarea și valorificarea resurselor materiale refolosibile, utilizarea și circulația ambalajelor.

Concluzia desprinsă este aceea că, în general, s-a trecut cu hotărâre la organizarea și desfășurarea unei intense activități pe această linie, tot mai numeroase fiind unitățile socialiste care prin acțiuni, măsuri și inițiative reușesc să contribuie la creșterea gradului de recuperare și refolosire a resurselor.

Astfel, majoritatea întreprinderilor din județul Timiș, la care din procesul de producție rezultă cantități însemnate de materiale refolosibile, au realizat cu forțe proprii ori au procurat utilaje de prelucrare, asigurând sortarea, pregătirea și livrarea acestora în condiții corespunzătoare. În județul Neamț, pe lângă creșterea numărului punctelor de colectare de la populație (în municipii și orașe s-a ajuns la 1 punct de colectare la 6 000 locuitori), s-a organizat, împreună cu Consiliul județean al pionierilor și cu Inspectoratul școlar, o zi pe lună, colectarea cu elevii și pionierii a maculaturii și textilelor de la populație. Pe întreaga economie, datorită acțiunilor întreprinse și măsurilor luate, cantitățile de resurse materiale refolosibile reintroduse în circuitul productiv, în prima parte a anului, au fost superioare față de perioada corespunzătoare din anul trecut, îndeosebi în ce privește materialele feroase, plumboase, hirtie, anvelopele ș.a.

Analiza și controlul efectuat au evidențiat totodată multiple noi posibilități de punere în valoare a potențialului de resurse existent, prin înlăturarea unor neajunsuri ce se manifestă în acest domeniu. Una din acestea se referă la neidentificarea și nerecuperarea tuturor materialelor refolosibile, precum și la neurmărirea predării ritmice a cantităților rezultate în unități, pe măsura formării stocurilor. La COMTIM-Timișoara (M.A.I.A.), de exemplu, au fost identificate 1 500 tone materiale refolosibile oțel și 50 tone fontă necuprinse în sarcina de predare și contractul încheiat pentru anul 1981. Asemenea situații sînt consecința faptului că la unele unități acțiunea de elaborare a bilanțurilor materiale pentru 1981 nu era terminată și că, în general, principiul opririi livrărilor de materiale noi, în cazurile în care nu se predau materialele refolosibile la nivelul planului (contractelor), nu este încă folosit ca instrument curent de lucru, în toate împrejurările. O serie de unități, între care întreprinderile niere Barza, Brad și Hunedoara, întreprinderea mecanică Mirșa, întreprinderea de lianți Deva și altele nu aveau întocmite bilanțuri materiale.

În alte cazuri nu se asigură strîngerea, sortarea și nu se realizează livrarea materialelor refolosibile în stare pregătită. La întreprinderea mecanică „Ceahlăul”-Piatra Neamț, de exemplu, însemnate cantități de materiale refolosibile au fost găsite amestecate și nesortate. De asemenea, în unitățile comerciale din orașul Craiova, lipsa de preocupare pentru colectarea hirtiei (ambalaj) a făcut ca, în primele 4 luni din acest an, să nu se predea nici o

cantitate de materiale recuperabile, parte din acestea fiind arse ori transportate la haldele menajere ale orașului. De altfel, trebuie spus că în unele localități s-au constatat frecvente cazuri în care materialele refolosibile erau aruncate la gropile de gunoi, fără să se manifeste o preocupare suficientă pentru identificarea unităților în cauză și determinarea acestora să valorifice resursele respective. Așa, de exemplu, la sondajul efectuat în municipiul Timișoara, au fost identificate 23 autocamioane cu materiale refolosibile (hirtie, mase plastice, tuburi, tablă) provenind de la 9 unități economice, amestecate cu alte reziduuri industriale, aduse la gropile de gunoi pentru descărcare.

Totodată, sînt încă numeroase unitățile economice care continuă să livreze materiale refolosibile în stare nepregătite, ceea ce influențează negativ utilizarea capacităților de transport (cazul întreprinderii „Electroputere”-Craiova, care, în prima parte a acestui an, a livrat 202 tone șpan pregătit și 1 306 tone nepregătite). Această situație, se datorează, pe de o parte, faptului că unele unități nu folosesc instalațiile și utilajele de pregătire din dotare, că în măsură insuficientă și în ritm lent se realizează dotarea acestora cu mijloace necesare, iar pe de altă parte, insuficienței supravegherii care se exercită pe această linie de către organele de specialitate ale întreprinderilor.

Un alt fenomen este și acela că expedierea directă a materialelor refolosibile de la unitățile unde acestea se recuperează către întreprinderile consumatoare (beneficiare) nu se realizează la nivelul posibilităților. Astfel, se continuă preluarea prin depozitele întreprinderilor specializate în colectarea resurselor a unor importante cantități de materiale care, prin ritmul în care rezultă din procesul de fabricație, se pretau a fi expediate direct. Întreprinderea mecanică Mediaș obține zilnic 10—15 tone materiale refolosibile metalice pe care le livrează direct întreprinderilor consumatoare.

Dezvoltarea insuficientă în unele județe a rețelei de colectare de la populație, activitatea cu rezultate reduse a unor puncte de colectare și nerespectarea programelor de funcționare influențează de asemenea procesul de valorificare a posibilităților existente. În județul Hunedoara, de exemplu, pe Valea Jiului, la un număr de 5 orașe funcționează o singură rulotă ca punct de colectare de la populație, iar în municipiul Sibiu, la sondajul efectuat, din 6 rulote doar una singură era deschisă. În județul Maramureș, deservirea prin puncte fixe de colectare a cite 2—4 comune, unele situate la 15 km distanță, nu satisface cerințele.

MĂSURILE LUATE de conducerile unităților la care s-a desfășurat acțiunea de analiză și control, cu sprijinul organelor Ministerului Finanțelor și al specialiștilor centralei în cauză, demonstrează elocvent mari posibilități, nepuse în valoare, menite să intensifice acțiunea de recuperare și refolosire a materialelor. Bunăoară, au fost luate măsuri pentru depozitarea corespunzătoare, sortarea și pregătirea materialelor refolosibile aflate în stoc — cazul Stației de utilaj transport din Baja Mare, Uzinei mecanice gaz metan din Mediaș etc. — ori au fost asigurate con-

diții pentru depozitarea, paza și integritatea materialelor refolosibile la alte unități. Au fost întreprinse acțiuni și pentru preluarea și expedierea la beneficiarii a unor materiale recuperabile immobilizate în incinta unităților verificate. Măsurile operative au fost luate și pentru îmbunătățirea organizării, amplasării și a programelor de funcționare a unor puncte fixe și mobile de colectare din județul Dolj, organizarea prelucrării stocurilor existente și asigurarea mijloacelor bănești necesare achizițiilor făcute de la populație. Ținând seama de importanța și actualitatea problemei recuperării și refolosirii resurselor, considerăm că sînt necesare măsuri de ordin general și anume:

- stabilirea, prin regulamentele de organizare și funcționare, a compartimentelor și funcțiilor de la toate ni-

velurile — minister, centrală și întreprindere — care răspund de aplicarea prevederilor actelor normative; întărirea controlului din partea organelor care prin lege au sarcini de verificare în acest domeniu și adoptarea unei poziții mai exigente în toate cazurile în care se constată nerespectarea prevederilor legale;

- inventarierea, repararea și utilizarea la întreaga capacitate a tuturor instalațiilor, mecanismelor și mijloacelor de transport care asigură recuperarea, recondiționarea și refolosirea resurselor materiale;

- urgentarea realizării tuturor investițiilor prevăzute în plan care concurează la sortarea, păstrarea, colectarea, recondiționarea și refolosirea resurselor materiale;

- dezvoltarea și diversificarea, în

continuare, a rețelei fixe și mobile de puncte de colectare;

- finalizarea cât mai grabnică a obiectivelor cercetării științifice care sînt legate de punerea în valoare a resurselor materiale prin recuperare, recondiționare și refolosire;

- îmbunătățirea indicatorilor de plan privind această activitate, în sensul ca sarcinile de plan să fie date separat pentru: a) materiale refolosibile care se consumă în unitatea respectivă; b) materiale refolosibile care se livrează direct la unitățile ce le valorifică; c) materiale refolosibile care se colectează de la populație.

dr. Radu CIURILEANU
director general în
Ministerul Finanțelor

Producția fizică realizată cu cheltuieli reduse

(Urmare din pag. 1)

lizare de 95,1% la laminoarele la cald, se înregistrează indici mici de utilizare, de circa 76%, la unele secții și instalații importante cum sînt: secția trăgătorie, laminoarele la rece, instalația de trefilare etc., ceea ce afectează nivelul producției. Sporește cheltuielile la 1 000 lei și diminuează cu aproape 2% nivelul productivității muncii;

- respectarea în întregime a programului de asimilări de produse noi. Se înregistrează încă restanțe importante în asimilarea țevilor de inox, țevilor pentru industria aerospațială, țevilor înalt aliate, care, în condițiile introducerii în producția de serie, ar fi asigurat un spor de 2—3% la productivitatea muncii și la producție.

Ținând seama de sarcinile mobilizatoare ce stau în fața întreprinderii pînă la sfîrșitul anului, precum și de rezervele existente, colectivul de oameni ai muncii și-a stabilit un amplu program de măsuri, orientat în principal spre:

- întărirea disciplinei tehnologice și sporirea răspunderii fiecărui om al muncii pentru rezultatele economice obținute. Este necesară, din acest punct de vedere, asigurarea la nivelul fiecărei secții și loc de muncă a unui control riguros privind folosirea timpului de lucru, evitarea staționărilor nejustificate ale utilajelor tehnologice, eliminarea absențelor, în așa fel încît să se poată asigura un indice de utilizare a timpului de muncă de peste 94%;

- creșterea productivității muncii, în special prin dotarea cu noi utilaje a secțiilor de producție și modernizarea celor existente. Astfel, numai prin dotarea laminorului 1 cu 15 bucați polizoare de mină pentru remanierarea prin polizare a țevilor căzute din flux, ca urmare a defectelor de suprafață și urgentarea montării foarfecii de debitat țagle tip „Progresul” la laminorul 3 se estimează o creștere cu circa 2% a productivității muncii la operațiile respective;

- urgentarea atingerii parametrilor tehnico-economici la noile capacități de producție (linia de sudat racorduri la corpul prăjinii prin fricțiune), care va asigura un spor de peste 2% a producției, paralel cu recuperarea restanțelor la unele sortimente;

- extinderea procedurii de dirijare automată, pe calculator, a proceselor tehnologice din toate secțiile întreprinderii prin optimizarea și specializarea secțiilor de producție.

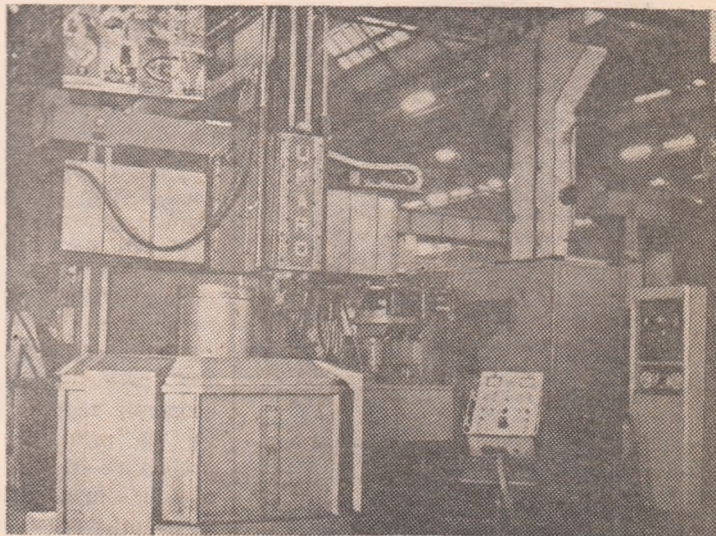
Realizări de prestigiu ale creației tehnice românești

Strung carusel cu magazin de scule

VIZITATORII Tîrgului Internațional București 1981 pot lua cunoștință, în standul firmei „Mașinexportimport”, cu unul dintre cele mai perfecționate tipuri de strunguri verticale pe care le execută în prezent industria noastră constructoare de mașini. Este vorba de strungul Carusel SC 14 CNC/MS cu magazin de scule, component al unei diversificate familii de asemenea mașini-unelte realizate de întreprinderea mecanică din Roman.

Dotat cu comandă numerică de conturare, noul tip de strung este conceput special pentru prelucrarea pieselor complexe de înaltă precizie și în serii mici sau unicate. Fiind echipat cu magazin de scule — din care se poate autoaproviziona automat cu scula necesară operației care trebuie efectuată, fără intervenția muncitorului. — acest

strung prezintă mari avantaje în procesul de producție: precizie ridicată, posibilități multiple de prelucrare, randament foarte mare etc. Magazinul de scule este format din dispozitivul de fixare a portsculelor montat în culisă și din dispozitivul de schimbare a portsculelor fixat pe traversă în partea dreaptă. Ca portscule standard mașina dispune de cuțite 40 x 40 pentru strunjiri exterioare, interioare, canelări și filetări, portscula bară de alezat cu diametrul de 110 pentru cuțit 32 x 32, portscula bară de alezat cu diametrul de 70 pentru cuțit de 16 x 16 și portscula cu conul Morse 5. Cufia de viteze cu care este utilat acest modern strung asigură obținerea a trei rapoarte de transmitere (1:9; 1:3; 1:1), mărind astfel domeniul total de reglare a turației platoului la puterea constantă la 1:27, raportul total de variație a turației platoului fiind de 1:100.

Datorită dotărilor care intră în componența sa, acest nou și modern tip de strung carusel se înscrie ca o reușită deosebită a constructorilor de mașini-unelte.

E. K.

TIB '81

Manifestare comercială internațională de prestigiu

— Secvențe ale ofertei românești —

IERI a avut loc deschiderea oficială a celei de a VII-a ediții a Tîrgului Internațional București, manifestare economică ce și-a cîștigat un bine meritat prestigiu pe plan internațional.

Și la această ediție funcția de informare a tîrgului asupra potențialului economic al partenerilor este pregnant ilustrată de produse industriale realizate în peste 40 de țări, la înalt nivel tehnic și de competitivitate.

Ca principal expozant, industria românească are prilejul să-și prezinte pe larg, în cadrul pavilionului central (A) ca și pe numeroase platforme exterioare ale modernului complex expozițional din Piața Științei, rezultatele la zi ale dezvoltării industriale armonioase, multilaterale, bazată pe cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii.

Potrivit obiectivelor actualului plan cincinal, industria românească urmează să asigure la orizontul anului 1985 circa 70 la sută din produsul social total, în special pe seama dezvoltării intensive. Acest proces presupune modernizarea structurilor de producție indus-

1

triale, utilizarea largă a cuceririlor revoluției tehnico-științifice contemporane și creșterea productivității muncii prin ridicarea generală a nivelului tehnico-calitativ al potențialului productiv. Desigur, aceste mutații profunde în planul producției industriale vor atrage modificări corespunzătoare în planul producției de export. Astfel, se preve-

2

de ca la nivelul anului 1985 să se înregistreze un spor al exportului de 27%, față de 1981, exclusiv pe seama îmbunătățirii structurii ofertei, a gradului de valorificare a produselor, deci pe cale intensivă. În acest fel se vor putea îndeplini prevederile de creștere a comerțului exterior cu un ritm mediu anual de 11,9%, superior ritmului de creștere a produsului social și venitului național.

Prezentarea în context internațional a acestui proces dinamic de creștere, care generează în fiecare ramură și subramură industrială sute și mii de produse noi, prin intermediul participării la tîrguri și expoziții internaționale, prin activitatea de promovare, în general, apare tot mai evident ca o necesitate stringentă pentru integrarea noilor exportatori în circuitul economic mondial. Conștienți de faptul că prin accentuarea gradului de prelucrare al produselor exportate se pătrunde în zone tot mai disputate ale pieței internaționale se impune alinierea tuturor factorilor strategici la exigențele pieței, inclusiv prin nivelul și calitatea activității de promovare.

Prezența în cadrul tîrgurilor și expozițiilor internaționale a producătorilor din numeroase alte țări permite, totodată, informarea nemijlocită, comparația directă a performanțelor realizate pe plan internațional pe diferite grupe de produse, generează emulația creativității în realizarea unor produse cu caracteristici tot mai perfecționate, evitîndu-se irosirea de eforturi pentru redescoperirea unor produse existente.

Se poate spune că toate funcțiile manifestărilor expoziționale amintite sînt bine reprezentate în actuala ediție — T.I.B. '81. În cadrul expoziției românești locul principal ca suprafață și număr de exponate este ocupat, cum era și firesc, de industria construcțiilor de mașini, principala grupă a exporturilor noastre în prezent. Această ramură industrială urmează să-și dubleze volumul exporturilor în actualul cincinal, astfel ca pînă în anul 1985, împreună cu industria chimică, inclusiv petrochimică, să poată asigura 60 la sută din volumul exportului.

Dezvoltarea mai accentuată, în ritmuri superioare mediei (18%—20% față de 3,8%), a unor subramuri pur-

3

4

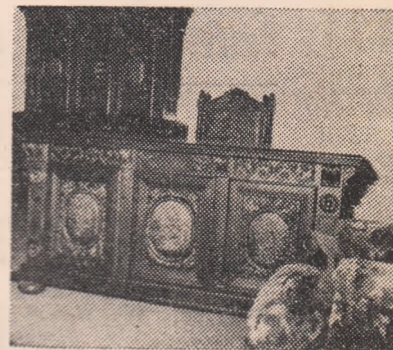
tătoare ale progresului tehnic cum sînt: electronica, mecanica fină, optica, echipamentele hidraulice și pneumatice, aeronautica a permis ca încă în acest an să se treacă la asimilarea unor noi tipuri de echipamente de calcul și automatizări pentru conducerea proceselor tehnologice, a noi tipuri de mașini unelte, linii agregat și utilaje tehnologice, de aparate de măsură și control din clase superioare de

recentă a tinerei întreprinderi de mașini unelte din Tîrgu Jiu — una din presele hidraulice din familia de prese între 150—630 t în curs de asimilare la întreprinderea gorjană — PHO—2—250, presă de 250 tone cu 2 tiranți.

Alte tipuri de mașini unelte de mare precizie pentru prelucrarea metalelor expune întreprinderea „Electrotimis” (în fotografia nr. 2) — mașină de prelucrat prin electroeroziune, cu electrod filiform, într-o variantă îmbunătățită, ce asigură o dublare a randamentului față de tipurile anterioare. În standurile Centralei industriale de electronică, telecomunicații și automatizări (fotografia nr. 3) sînt etalate componente de bază ale unor sisteme informatice de proces. Pe platformele exterioare industria aeronautică prezintă elicoptere, avioane, planoare ce și-au cîștigat deja o bună apreciere internațională pentru calitatea și performanțele lor. Sînt prezentate, de asemenea, o gamă variată de autovehicule grele destinate transportului de mărfuri, marilor șantiere, transporturilor maritime și fluviale (basculante de 55 tone, autotren pentru transporturi internaționale, utilaje grele de construcții, nave (machelă), motoare navale etc.).

Industria chimică românească care a înregistrat în perioada postbelică o dinamică de 5 ori mai mare decît ansamblul industriei, se situează azi pe locul 10 în lume ca volum al producției.

Între noutățile prezente în standul Chimimportexport am reținat gama bo-

7

tă cu uitime realizări: Aslavital-drazeuri pentru copii ce prezintă întârzieri în dezvoltarea mintală, Fasgil-comprimat anti parazitare de mare eficacitate, soluții pentru perfuzie de calitate ridicată, soluții de hemodializă renală pentru rinichi artificiali, noi produse Ossidenta, remarcabile pentru efectul lor în tratamentul paradentoziei, Boicil-unguent ș.a.m.d.

Grupa de mărfuri industriale de consum cunoaște în actualul cincinal o dezvoltare dinamică. Astfel, subgrupa de bunuri de consum realizate în construcția de mașini (aparate electrocasnice, radio-casetofoane, aparate foto, televizoare, autoturisme) va înregistra o creștere de 2,5 ori pînă în 1985 față de 1980. De asemenea, producția industriei ușoare va crește cu un ritm mediu de 1,5%, orientîndu-se spre realizarea de bunuri de consum la nivelul celor mai înalte exigente pe plan mondial. Sînt evidente în acest sens preocupările pentru îmbunătățirea structurii sortimentale și calității, orientarea spre tehnologii moderne de fabricație pentru realizarea de produse ușoare, cu grad ridicat de finisaj. În producția de încălțăminte, blănărie, marochinărie se urmărește valorificarea superioară a resurselor interne, creșterea contribuției creatorilor de modele în orientarea producției (fotografia nr. 6).

Prin calitatea produselor exportate, firma „Arpimex” ocupă în prezent locul I ca exportator român pe piața S.U.A. Mobila românească, cunoscută azi pe toate meridianele pentru calitatea și designul său ireproșabil, este prezentată în standurile „Tehnoforest-export” prin numeroase garnituri de mobilă stil (fotografia nr. 7), clasică și modernă, unele elemente de mobilier rustic.

Nu putem încheia prezentarea actualei ediții a T.I.B. fără a menționa expoziția în premieră a Centrului român de design, în pavilionul „J”. Beneficiind de o concepție de etalare de înaltă ținută, expoziția impresionează prin funcționalitatea și eleganța liniei produselor expuse — echipamente de calcul, combină muzicală HiFi, corpuri de iluminat — realizate recent pentru o serie de întreprinderi industriale românești, ca și o gamă bogată de produse originale — articole vestimentare, marochinărie, mobilier, ambarcațiuni de agrement — ce se constituie ca ofertă directă de know-how (design) prin intermediul Institutului român de consulting (Romconsult).

Oferta prezentată de industria românească asigură premisele unei activități comerciale intense.

Ioan GEORGESCU

5

precizie, instalații de foraj de mare adîncime ș.a.

Și să urmărim în continuare cîteva din aceste realizări, prezente în expoziție.

Imaginea nr. 1 prezintă o realizare

6

șată de materiale fotografice (fotografia nr. 4), expuse de Azomureș în premieră. În standul Centralei industriale de rafinării și petrochimie Ploiești rețin atenția noi sortimente de mase plastice, de cauciuc poliizoprenic, butadienstirenic și terpolimeric, cu mărcile CAROM și ROMTER.

Deosebit de atractiv, cu bun gust sînt prezentate în standul Centralei industriale de medicamente, cosmetice, coloranți și lacuri noile game de produse obținute în întreprinderile „Miraj”-București și „Farmec”-Cluj-Napoca. Amintim între noutăți gamele „Acanta”, realizată pe bază de produse apicole, și „April”, pe bază de extracte naturale din plante, parfumurile Do-re-mi, Lied, Miss Miraj. O noutate o constituie și gama cosmetică „Gerovital” (creme, lapte demachiant, loțiuni, pudră etc.), expusă alături de binecunoscutele medicamente cu aceeași marcă. Gama medicamentelor originale românești (fotografia nr. 5) este îmbogăți-

Înfăptuirea revoluției agrare — un complex proces tehnic, organizatoric, economic și social

PREMISE ALE APLICĂRII EFICIENTE A TEHNOLOGIILOR DE CREȘTERE A ANIMALELOR ÎN SISTEM INDUSTRIAL

CONCENTRAEA și industrializarea producției animale în unități (ferme) specializate producătoare de carne, lapte, lână și ouă reprezintă una din căile importante de dezvoltare mai accelerată a zootehniei în țara noastră. Intensificarea creșterii animalelor se bazează pe aplicarea unor tehnologii de producție moderne, de tip industrial, care răspund în primul rând unor deziderate economice: obținerea unor sporuri însemnate de producție în condițiile unei eficiențe economice crescute, valorificarea întregului potențial productiv al animalelor, creșterea productivității muncii.

Accentuarea diviziunii sociale a muncii în agricultura de tip intensiv determină o relativă limitare a libertății de decizie în interiorul acelor unități care, din punctul de vedere al asigurării principalelor mijloace de producție (efectivele de animale), funcționează ca „sisteme deschise”. Așa, de exemplu, eficiența unităților economice specializate pentru producția de carne de bovine sau de ovine este dependentă de legăturile lor cu celelalte elemente ale sistemului structural complex al agriculturii și industriei alimentare. Aceste unități, reprezentând sistemele de conversiune biologică, care

realizează producția de carne în viu pe baza aplicării unor tehnologii de producție de tip intensiv și semiintensiv, sînt verigi ale unui lanț tehnologic și economic deosebit de laborios, ce se desfășoară într-o succesiune de sisteme deschise. În cadrul acestuia pot fi considerate distinct cel puțin 4 sisteme: sistemul generator de material biologic destinat îngrășării, reprezentat de ansamblul unităților deținătoare de taurine și ovine matcă, în interiorul cărora se organizează procesul reproducției acestor specii de animale; sistemul furnizor de furaje, inclusiv unitățile industriale de producere a nutrețurilor combinate; ansamblul unităților de creștere și îngrășare a animalelor; sistemul de prelucrare industrială, respectiv întreprinderile de prelucrare a cărnii din cadrul industriei alimentare. Evident, funcționalitatea economică a unităților specializate în creșterea și îngrășarea taurinelor și ovinelor nu poate fi considerată în afara influenței pe care o exercită sistemele din amonte (furnizoare de animale și furaje) și aval (industria prelucrătoare). Asigurarea principalelor „input”-uri și echilibrarea relațiilor de eliberare a „output”-urilor influențează considerabil unitățile producătoare de carne.

Structura efectivelor preluate, asigurarea furajelor

PENTRU aplicarea eficientă a tehnologiilor și utilizarea intensivă a capacităților de producție existente, un prim deziderat este cel al optimizării structurii de vîrstă și greutate a animalelor destinate îngrășării și afluirea acestora către complexele specializate după un program judicios întocmit la nivelul consiliului unic agroindustrial de stat și cooperatist. De asemenea, în ceea ce privește asigurarea furajelor (materia primă principală în producția animalieră) și aplicarea unor rații furajere optime este deosebit de important să existe relații contractuale ferme între unitățile producătoare de carne și fabricile de nutrețuri combinate. Fără a minimaliza importanța echilibrării relațiilor din amonte și aval ale unităților (fermelor) producătoare de carne, trebuie subliniat însă că principala premisă a aplicării eficiente a tehnologiilor de producție în complexele industriale de creștere a animalelor o constituie efortul propriu. Vom lua ca exemplu unitățile de îngrășare a taurinelor.

Sistemul industrial de producție a cărnii de bovine are în vedere concentrarea în complexe industriale a întregului efectiv de tineret taurin mascul din sectorul socialist al agriculturii. Înșurșirea acestuia de a crește rapid în prima parte a vieții este folosită la maximum de sistemul industrial de producție, care permite o hrănire de tip intensiv (pe bază de nutrețuri combinate, substituent de lapte și fin de bună calitate) și asigură condiții optime de cazare.

Experiența complexelor industriale de creștere și îngrășare a tineretului taurin a demonstrat că generalizarea metodei de preluare a animalelor la vîrsta de 15 zile și greutatea de 45 kg și aplicarea unei furajări intensive în prima perioadă (de creștere) amplifică potențialul de îngrășare al animalelor, pe întreaga durată a ciclului de producție. În cadrul efortului propriu al unităților producătoare de carne de bovine trebuie consemnată, deci, o primă condiție: asigurarea unei structuri optime de vîrstă și greutate a animalelor introduse la îngrășat, astfel încît complexele să poată beneficia de întregul potențial productiv al animalelor. Acest factor determină în bună parte durata ciclului de producție și nivelul cheltuielilor.

Este cunoscut că eficiența tehnolo-

tate a producției prin obținerea unui spor de greutate de peste 1000 grame/animal/zi.

În condițiile concurențiale create pentru consumul de cereale, în hrănirea taurinelor a intervenit o reorientare tehnologică în care se îmbină principiile exploatării industriale cu un sistem de hrănire semiintensiv, bazat pe utilizarea într-o pondere însemnată a furajelor de volum (fibroase, suculente și grosiere). În prezent, ca și în perspectivă, accentul se pune pe creșterea gradului de prelucrare și ridicarea valorii nutritive a diferitelor sortimente de furaje de volum folosite în hrana rumegătoarelor. Tendința înregistrată în ultimii ani, de apropiere a unităților de îngrășare a taurinelor de producția furajelor de volum, prin organizarea în cadrul complexelor a unor ferme proprii de producere a fu-

Tabelul nr. 1

Utilizarea capacităților de producție în complexele de îngrășare a taurinelor (%)

Sporul de greutate /zi/ animal (grame)	Greutatea medie de livrare (kg)						
	351	376	401	426	451	476	501
1 000	114	105	98	98	87	82	78
950	108	100	94	88	83	78	74
900	103	95	89	83	78	74	70
850	97	90	84	79	74	70	66
800	92	85	79	75	70	66	62
750	86	80	75	70	66	62	59
700	81	75	70	65	61	58	55
650	75	70	65	60	57	54	51
600	70	65	60	56	53	50	47

giilor de creștere și îngrășare a bovinelor în sistem industrial este subordonată, în cea mai mare parte, tipului de hrănire aplicat. Practica a demonstrat că aplicarea unui sistem de furajare intensivă acestei specii de animale determină un grad ridicat de rentabili-

rajelor, reprezintă una din căile de rentabilizare a producției cărnii de taurine. Această orientare permite stimularea efortului propriu al unităților de a-și asigura furajele de volum în cantitate și structură optimă, ceea ce reprezintă o premisă sigură pentru apli-

Indicatorii care caracterizează tehnologiile de producție în sistemul industrial de creștere și îngrășare a bovinelor (prețuri la 1 I 1981)

	Variante de tehnologii						
	V ₁	V ₂	V ₃	V ₄	V ₅	V ₆	V ₇
● Indicatori tehnici							
Vîrstă și greutatea vițelilor la populare (zile/kg)	15	15	15	15	15	15	15
Ponderele concentratelor în rație (‰)	45	45	45	45	45	45	45
Consumul specific de furaje (U.N./kg)	50	55	60	50	55	45	50
Producția medie (grame/zi/cap)	6,10	6,25	6,35	6,75	6,90	6,30	6,38
Sporul total pe animal (kg)	750	850	900	850	900	700	750
Greutatea medie la livrare (kg)	340	348	366	413	438	356	381
Durata ciclului de producție (zile)	385	393	401	458	483	401	426
Indicele de utilizare a capacităților (‰)	454	410	395	487	487	508	508
	78	86	89	73	73	70	70
● Indicatori economici							
Numărul animalelor livrate (capete)	5 000	5 000	5 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Prod. de carne marfă (t)	1 095	1 965	2 005	1 373	1 449	1 203	1 278
Costul greutății vii (lei/t)	14 730	14 460	14 550	14 780	15 180	17 421	17 525
Prețul de producție (lei/t) *	11 209	11 200	18 746	18 592	18 535	18 746	18 675
Prod. globală (mii lei)	28 582	29 169	32 318	21 678	22 835	22 551	23 867
Chelt. materiale (mii lei)	20 278	20 267	28 505	14 428	16 770	19 457	20 897
Prod. netă (mii lei)	8 304	8 902	11 813	7 240	6 065	3 094	2 970
Beneficiu (mii lei)	4 906	5 502	8 413	5 234	4 861	1 594	1 470
● Indicatori sintetici ai eficienței economice							
Rata rentabilității (‰)	17	19	28	25	22	5	8
Beneficiul pe unitatea de produs (lei/t)	2 549	2 800	4 196	3 812	3 335	1 325	1 150
Chelt. materiale la 1 000 lei prod. globală (lei)	709	695	635	666	734	862	875
Productivitatea muncii în expresie							
— fizică (tone spor)	35	37	40	33	35	29	31
— valorică (mii lei)	490	495	535	480	507	501	530
Eficiența economică a investiției (‰)	15	16	21	25	22	7,2	8
*) inclusiv primele							

carea unui sistem rațional de furajare cu un cost minim. Experiența practică a unităților atestă că din punct de vedere economic, tehnologia de furajare este legată în cea mai mare măsură de modalitatea de asigurare a furajelor — datorită interesului manifestat de unitățile producătoare de carne pentru realizarea unui volum cât mai mare de furaje și gospodărirea eficientă a suprafețelor de pământ destinate bazei furajere. În plus, prin asigurarea furajelor din producție proprie sunt eliminate cheltuielile intermediare ocazionale de achiziționarea lor. Studiile întreprinse în unități care nu și-au asigurat în totalitate furajele din producție proprie relevă că, în condițiile unui consum de 6,15 unități nutritive pentru un kilogram de spor, influența prețurilor crescute ale furajelor de volum și concentrate achiziționate asupra costului pe kilogramul de spor și greutatea vie este de aproximativ 4,24 lei. În această situație, costul unei unități nutritive raportate la furajele de volum și concentrate consumate a fost de 1,68—1,70 lei, față de 0,99—1,00 lei în cazul producției proprii (exclusiv costul substituentului de lapte și al furajelor combinate).

În condițiile concentrării în continuare a producției de carne de bovine (și ovine) în țara noastră obținerea și introducerea în producție a furajelor la un cost cât mai mic reprezintă principala cale de reducere a cheltuielilor materiale. Asigurarea unei proporții juste în stabilirea necesarului de suprafață în funcție de mărimea complexului și fertilitatea solului, determinarea unei structuri optime a culturilor și crearea condițiilor tehnice și mecanice pentru valorificarea la maximum a suprafeței repartizate sînt principalele obiective în explorarea acestei căi de rentabilizare a producției. Desigur, această problemă este legată și de dimensiunea complexului, deoarece pentru complexe mari este mai greu de asigurat suprafața necesară, pe o zonă circumscrișă în apropierea lor. Baza furajeră proprie reprezintă unul dintre criteriile care nu pot lipsi la fundamentarea economică a noilor obiective. Este suficient să amintim că în calculul de economicitate a bazelor furajere proprii se iau resursele potențiale ale complexelor de îngrășare a bovinelor pentru producerea energiei și fertilizarea naturală a culturilor.

Greutatea medie de livrare

PENTRU OBTINEREA unei producții sporite de carne în condiții de eficiență economică ridicată, factorul care amplifică la maximum efectul aplicării unei tehnologii optime de producție este greutatea medie de livrare a animalelor. Acesta este elementul calitativ prin care unitatea asigură materializarea și aplicarea fermă a principiului autogestiei. Reflectînd întreaga dimensiune a valorii produselor animale, actualele prețuri stimulează efortul propriu al unităților pentru sporirea producției fizice, ridicarea calității acesteia și micșorarea costurilor de producție.

Tehnologia livrării animalelor în loturi „pachet” și la o greutate medie optimă exprimă capacitatea de autoorganizare a unităților producătoare de carne de bovine. Fără îndoială însă, greutatea medie cea mai mare nu este „optimă” din punct de vedere economic, în orice condiții. În această direcție este deosebit de important ca în planificarea și organizarea producției, unitățile zootehnice specializate să țină cont de relația de interdependență ce există între nivelul producției medii greutatea de livrare a animalelor și indicele de utilizare a capacităților industriale de producție (tabelul nr. 1). Animalele preluate la o vîrstă cit mai mică și furajate după rețete echilibrate în proteină digestibilă, substanță uscată și unități nutritive au o viteză mai mare de creștere și răspund mai bine condițiilor industriale de creștere, decît animalele preluate la o vîrstă mai înaintată, care prezintă riscul unor tare și a stressului de acomodare cu noile condiții. Cum durata ciclului de producție depășește în acest caz un an calendaristic, utilizarea eficientă a fondurilor fixe are loc numai în condițiile creșterii producției medii. Pe de altă parte, exprimarea potențialului productiv al animalelor sub influența întregului complex de factori tehnici și organizatorici va contribui la realizarea optimului economic, în măsura în care sînt echilibrate cheltuielile materiale.

În variantele de tehnologii calculate pe baza rezultatelor de producție și a principalilor indicatori tehnici și teh-

nologici normativi, se poate observa că pe măsura obținerii unei producții medii mai ridicate și livrării animalelor la o greutate mai mare, crește eficiența economică. Variantele au fost calculate cu un cost al furajelor variînd între 7,20 și 7,80 lei/kg spor în greutate, pornind de la premisa asigurării furajelor de volum din producție proprie, cu costuri echilibrate, bazate pe randamente medii superioare la hectar.

Indicativ al eficienței economice

CONSIDERÎND criteriile menționate ca repere principale în elaborarea și aplicarea unor tehnologii de producție eficiente, se poate stabili rentabilitatea întregii activități dintr-o unitate specializată în creșterea și îngrășarea taurinelor (tabelul nr. 2).

În variantele v₁—v₇ a fost luat ca exemplu un modul de complex care livrează anual 5000 capete de taurine, iar în variantele v₄—v₇ indicatorii tehnico-economici au fost calculați pentru 3000 taurine livrabile anual. Se observă legătura dintre nivelul producției medii, greutatea medie de livrare, rentabilitatea producției și eficiența economică a investițiilor. Astfel, în condițiile unei producții medii superioare (850—900 grame spor în greutate/zi/animal) și a unui cost de producție echilibrat, prelungirea duratei ciclului de producție pentru îngrășarea taurinelor pînă la o greutate medie de livrare de 400—480 kg determină creșterea rentabilității producției și a eficienței investițiilor, chiar în condițiile unui indice de utilizare al capacităților de producție mai redus (70‰).

Reține atenția și influența prețului mediu de livrare asupra rentabilității pe unitatea de produs. La o greutate medie de livrare de 401 kg (v₃) rentabilitatea pe tona de greutatea vie este mai mare decît la greutatea de peste 450 kg (v₄, v₅), datorită modului diferit în care se repartizează primele (sporurile de preț) acordate pentru greutatea de livrare. Rolul stimulator al acestora scade după realizarea anumitor trepte de greutate (351, 401 kg), datorită faptului că aceeași sumă se repartizează unei greutăți mai mari.

dr. MARIA STROE

Institutul de economie agrară

(Continuare în pag. 12)

Valorificarea deplină a resurselor de sporire a producției în gospodăriile populației (II)

Sporirea producției animaliere

PRINTRE PRINCIPALELE priorități ale agriculturii în cincinalul actual, o importanță deosebită se acordă producției animaliere, a cărei pondere în totalul producției agricole urmează să ajungă pînă în 1985 la 45—46%, iar în 1990 la 50%.

Măsurile ce se întreprind pentru realizarea acestui salt calitativ vizează toate compartimentele de activitate privind organizarea reproducției, asigurarea bazei furajere, a adăposturilor necesare, creșterea calificării și cointeressării materiale a îngrijitorilor de animale, introducerea celor mai avansate și eficiente tehnologii etc., precum și toate sectoarele social-economice din agricultură.

Din analiza evoluției efectivului de animale în gospodăriile populației (tabelul nr. 2) rezultă că, în perioada

zate, acestea și-au sporit și efectivele, și producția animalieră.

În ultimii ani au fost adoptate măsuri și aplicate reglementări menite să sprijine și să cointereseze gospodăriile populației în creșterea animalelor. Astfel, în Legea nr. 40/1975 privind creșterea și ameliorarea animalelor se precizează că statul sprijină dezvoltarea creșterii animalelor în gospodăriile populației, asigurând reproducătorii sau material seminal (prin stațiunile comunale de montă), asistență tehnică și mijloace financiare pentru îmbunătățirea și amenajarea pajiștilor naturale, credite în condiții avantajoase în vederea procurării de animale sau construirii de adăposturi, dreptul de a folosi în condiții avantajoase pășuni și finete din proprietatea de stat, unele sortimente de furaje pentru animalele și produsele contractate cu statul, prime pentru fiecare junincă la prima fătare, precum și

voia asigurării de găini din rasele mixte (sau hibrizi ai acestora) — care valorifică foarte bine resursele existente în gospodăriile populației și sînt preferate de crescători față de rasele specializate; de asemenea, toate stațiunile de montă să achiziționeze vieri din rase perfecționate și adaptate condițiilor locale, iar în zonele de munte — armăsari (eventual revenindu-se la sistemul „depozitelor de armăsari“);

b) aprovizionarea gospodăriilor populației cu pui de o zi și cu purcei — problemă deosebit de importantă, date fiind dificultățile costului unitar ridicat al obținerii acestora în fiecare gospodărie în parte. În acest sens, Legea privind creșterea și ameliorarea animalelor stabilește sarcina pentru M.A.I.A. ca, împreună cu consiliile populare și cooperația de consum, să sprijine organizarea producerii de purcei, pui și alte specii și categorii de animale, atît în cadrul gospodăriilor populației, cît și în cadrul asociațiilor de creștere a animalelor sau prin cooperativele de consum din localitate.

c) organizarea de stîne cooperatiste care să asigure pășunatul în comun de către ovinele aparținînd gospodăriilor populației. Cooperarea de consum, în atribuțiile căreia intră organizarea stînelor cooperatiste, se îngrijește de amenajarea pășunilor, asigurarea de adăposturi pentru animale, prelucrarea și valorificarea produselor, reținînd pentru aceste prestații o anumită cantitate din produsele realizate.

Creșterea ovinelor, una din îndeletnicirile cele mai vechi și mai răspîndite în gospodăriile populației, se bucură de atenția și sprijinul acordat de stat prin scutirea de impozite, repartizarea pășunilor necesare, prețuri stimulative ș.a.; această măsură contribuie la creșterea numărului de ovine din gospodăriile populației și a cantităților de produse valorificate prin comerțul socialist. În județul Iași, de pildă, ca urmare a preocupărilor de mai mulți ani ale cooperației de consum, există actualmente aproape 300 de stîne cooperatiste, prin care în 1980 s-a organizat pășunatul a cca. 200 mii de ovine, iar în acest an este proiectat să se ajungă la 210 mii;

d) utilizarea cît mai largă în hrană animalelor a reziduurilor din industria alimentară și a resturilor culinare de la cantine și unitățile de alimentație publică. În scopul desfășurării unor activități eficiente se impune elaborarea unor proiecte tehnico-economice la a căror fundamentare să se țină seama de specificul și particularitățile acestei activități, dimensiunile reduse ale fermelor, posibilitățile de amenajare ale unor adăposturi în construcții care au avut altă destinație, modul de asigurare a animalelor de reproducție sau a animalelor pentru îngrășat, asigurarea

Tabelul nr. 2
Efectivele și producțiile animaliere în gospodăriile populației

	1965	1970	1975	1979	1979 1965 %
EFFECTIVUL DE ANIMALE LA SFÎRȘITUL ANULUI (mii capete)					
Gospodării personale ale membrilor cooperatori					
Bovine	1 364,5	1 530,6	1 795,0	1 545,1	97,5
din care: — vaci, juninci	936,1	910,7	992,1	874,1	94,0
Porcine	2 351,8	1 803,4	1 632,5	1 855,1	78,9
Ovine	4 938,2	5 014,8	4 478,5	4 409,2	92,3
Caprine	602,4	410,7	338,2	266,8	44,0
Păsări	24 248,5	31 046,4	28 597,4	29 482,2	121,6
Albine (mii familii)	422,5	447,5	222,9	459,4	107,0
Gospodării agricole individuale					
Bovine	810,9	828,7	945,8	1 035,7	127,7
din care: — vaci	403,5	431,1	494,9	513,2	127,2
Porcine	573,2	519,5	571,2	801,4	139,8
Ovine	1 682,6	1 755,6	1 884,2	2 266,7	134,7
Caprine	201,7	123,1	105,5	107,6	53,2
Păsări	7 807,5	10 135,4	8 381,1	11 544,4	174,9
Albine (mii familii)	271,4	329,1	276,0	459,1	168,8
PRODUCȚIA ANIMALIERĂ					
Gospodăriile personale ale membrilor cooperatori					
Carne (mii t)	481,0	508,0	688,0	750,0	155,9
Lapte (mii hl)	13 108	14 195	16 753	19 813	151,2
Lină (t)	8 239	9 956	9 861	11 070	134,4
Miere extrasă (t)	1 630	2 094	2 624	3 062	187,8
Ouă (mii buc)	3 681	3 489	3 889	7 818	212,4
Gospodăriile agricole individuale					
Carne (mii t)	128	177	259	301	235,2
Lapte (mii hl)	5 206	6 458	8 691	10 527	202,2
Lină (t)	2 571	3 144	3 684	4 543	176,7
Ouă (mii buc)	586	661	796	1 104	188,4
Miere (extrasă (t)	2 140	2 527	2 593	5 212	243,6

1965—1979, în gospodăriile personale ale membrilor cooperatori numărul animalelor a scăzut cu aproape 500 mii de porcine, peste 500 mii de ovine, aproape 40 mii de taurine; în schimb, producția animalieră a avut o evoluție constant ascendentă, ca urmare a îmbunătățirii raselor și a modului de exploatare a animalelor — sporurile de producție fiind de: 56% la carne (în greutate vie), 51% la lapte, 34% la lină, 88% la ouă, 112% la miere extrasă.

În ce privește gospodăriile agricole individuale din zonele necooperativi-

ndrumare tehnică de specialitate, asistență veterinară și medicamente de uz veterinar.

Ținînd seama de experiența producătorilor frunțași și de rezultatele cercetării științifice, se pot formula o serie de măsuri în scopul valorificării superioare a potențialului de sporire a producției animaliere și în gospodăriile populației:

a) organizarea corespunzătoare a reproducției și realizarea unor rase și hibrizi adaptați specificului gospodăriilor populației și diferitelor zone de producție. De exemplu, se simte ne-

furajelor necesare în perioadele cînd nu funcționează cantinele sau restaurantele, asigurarea unor cantități minime de furaje concentrate, care să fie administrate ca adaos la cele provenite din resturi culinare, metode de colectare, transport și sterilizare a resturilor culinare, probleme privind organizarea producției și a muncii, valorificarea producției etc., astfel încît consumurile specifice de furaje pentru obținerea unei unități de produs și costurile de producție să favorizeze autogestiunea economico-financiară.

e) dezvoltarea în gospodăriile populației a unor ramuri zootehnice cu o pondere mică în totalul producției, dar ale căror produse sînt foarte solicitate pe piața internă și externă, cum sînt: apicultura, sericicultura, cunicultura, creșterea animalelor mici pentru blană ș.a.

Asigurarea bazei furajere

RITMURILE de creștere a efectivelor de animale și a producției animale sunt influențate în mod hotărîtor de **gradul de asigurare a bazei furajere**. Deși problemele asigurării furajelor necesare creșterii animalelor în gospodăriile populației se pun diferit în zonele de șes față de cele de deal-munte, în gospodăriile personale ale membrilor cooperatori față de gospodăriile agricole individuale din zonele necooperativizate sau față de gospodăriile muncitorilor și funcționarilor din mediul rural, trăsătura comună o constituie necesitatea de a utiliza în cît mai bune condiții toate resursele furajere existente în zonă și de a sporii producția de nutrețuri, astfel încît să se valorifice superior potențialul de producție al fiecărei gospodării, crescînd gradul de asigurare cu produse animale a fiecărei familii și localități și mărindu-se cantitățile livrate la fondul de stat.

Cea mai importantă acțiune în acest domeniu o constituie **ameliorarea complexă și valorificarea superioară a celor 4,1 milioane hectare din pășuni și fînețe naturale**, din care o bună parte se află în folosința sau în proprietatea gospodăriilor populației. Dacă pe terenurile de șes, începînd din acest an s-a trecut în mod obligatoriu la **reînsămînțarea periodică a suprafețelor cu pășuni și fînețe**, pe terenurile în pînă trebuie procedat la supraînsămînțare, concomitent cu lucrări de grăpare, îngrășare, drenare etc. În multe zone de deal și munte, prin ameliorarea pășunilor s-a ajuns la dublarea și chiar triplarea cantităților de furaje.

Cele mai bune rezultate se înregistrează atunci cînd pășunile alpine sînt repartizate crescătorilor de animale — mai ales celor asociați — pe o perioadă lungă de timp; aceasta duce la creșterea cointeresării materiale pentru executarea lucrărilor ce se impun în vederea sporirii producției de masă verde.

De exemplu, asociația crescătorilor de animale din comuna Dîmbovița, jud. Argeș, amenajînd pajiștile naturale de munte la o altitudine de 1 500—1 700 m, a realizat 20—30 t masă verde la hectar. Această asociație nu se limitează la ameliorarea și exploatarea în comun a pajiștilor naturale, ci realizează totodată prelucrarea și va-

lorificarea laptelui, asigurînd o bună calitate a produselor și creșterea veniturilor. De fapt, județul Argeș — în care în ultimele decenii a existat o preocupare permanentă pentru ameliorarea pajiștilor naturale — ocupă locuri fruntașe pe țară în ce privește creșterea taurinelor și ovinelor. Astfel la densitatea taurinelor (59,1) și a vacilor (3,2) la 100 ha teren agricol județul Argeș ocupă locul 3, iar la producția medie anuală de lapte pe o vacă — locul întii, cu 2 375 l (anul 1979).

O contribuție însemnată la asigurarea furajelor necesare gospodăriilor personale ale membrilor cooperatori are **repartizarea cantităților necesare în cadrul retribuției în natură**.

Forma de retribuție cu cote procentuale, din producția realizată la recoltarea unor furaje, mai ales în perioadele de ploii abundente (la prima coasă de trifoliene sau de fînețe naturale în zonele de deal-munte, ca și pentru recoltarea cocenilor) este foarte avantajoasă atît pentru cooperativele agricole de producție, cît și pentru membrii cooperatori. Ea stimulează executarea recoltării într-o perioadă mai scurtă, realizarea în condiții mai bune a uscării, transportului și depozitării, mărindu-se cantitățile de furaje disponibile atît pentru gospodăria obștească a C.A.P., cît și pentru gospodăriile personale. Totodată, se obțin mai multe coase de fin de pe terenurile cultivate cu lucernă, trifoi sau de pe fînețele naturale, se eliberează mai repede terenurile pe care urmează să se efectueze arături și însămînțări de toamnă.

Atît în zonele de șes cît și în cele de deal-munte, în gospodăriile populației este necesar să se extindă **culturile furajere intensive de mare randament**, cum sînt: lucerna, trifoiul, sfecla furajeră, guliile furajere etc., de la care se pot obține cantități mari de substanțe nutritive la un hectar cultivat. În acest scop, se impune creșterea preocupărilor organelor agricole, ale cooperației de consum și consiliilor populare pentru popularizarea tehnologiilor celor mai potrivite, diferențiate pe zone, pentru aprovizionarea cu seminte necesare și cu unele specifice cultivării, întreținerii și recoltării culturilor furajere.

Este, de asemenea, necesar să se extindă producerea, aprovizionarea și livrarea către gospodăriile populației a unor **unele și mijloace tehnice de complexitate redusă** (tocătoare de sfeclă și de guliile furajere, mori cu ciocănele etc.), cu care să se poată pregăti furajele înainte de a fi administrate în hrana animalelor. Aprovizionarea cu uree furajeră, drojdie furajeră, premixuri și alte ingrediente necesare înobilării furajelor groșiere sau a finurilor de calitate slabă reprezintă o altă cerință de actualitate.

Literatura de specialitate și experiența pledează pentru **innobilarea nutrețurilor groșiere și a finurilor de slabă calitate**, procedeu prin care se pot înlocui pînă la 20% din necesarul de proteine din hrana animalelor. Unele dificultăți în procurarea ureii furajere, ca și pericolul unor greșeli de administrare care să provoace intoxicații au făcut ca această metodă să nu fie practică decît într-un număr restrîns de unități.

Din acest punct de vedere conside-

răm ca foarte valoroasă experiența acumulată de crescătorii de taurine la îngrășat din comuna Suici, jud. Argeș care, sub directa îndrumare a specialiștilor de la circumscripția agrozooveterinară, au îngrășat și livrat la fondul de stat, în anul 1980, 142 de tauriși la care au realizat un spor mediu zilnic de 0,8—1,1 kg. În vederea aplicării metodei respective au fost luate măsururi privind instruirea crescătorilor, procurarea ureii, organizarea producerii de uruială de porumb cu ciocălăi chiar la sediul circumscripției etc.

În vederea creșterii conținutului în proteine a indicelui de consumabilitate și de digestibilitate, pot fi utilizate diferite **metode fizice** (tocare, înmuiere, aburire, sărare, melasare), **chimice** (tratare cu alcalii sau cu acizi), **biologice** (fermentare) ș.a. a căror valoare a fost demonstrată de experimentările făcute de diferite institute de cercetări științifice și unități fruntașe. Pentru extinderea acestora în practică sînt necesare acțiuni cu caracter tehnic, organizatoric, economic și de propagandă.

O altă resursă furajeră mai puțin utilizată în ultimii ani o constituie **pajiștile naturale de pe terenurile aflate în fondul silvic**. La Consfătuirea de lucru pe probleme de agricultură de la Brașov, din ianuarie a.c., s-a stabilit, ca, odată cu măsurile care se impun pentru apărarea fondului silvic, să existe o preocupare mai mare pentru folosirea corespunzătoare a acestei resurse, secretarul general al partidului indicînd ca, anual, Ministerul Agriculturii și cel al Economiei Forestiere să stabilească suprafețele pentru pășunat — de 2,5—3 milioane de hectare. În afară de o cantitate apreciabilă de masă verde ce se poate realiza de pe aceste suprafețe, pădurea poate oferi și alte resurse furajere mai puțin utilizate în ultimele decenii: materie primă pentru frunzare sau pentru făină de conifere, ghindă, jir etc.

O problemă care interesează nu numai gospodăriile populației este aceea a **utilizării eficiente a produselor secundare rezultate din industrializarea laptelui**: zer, zară, lapte degresat etc. Organizarea de capacități de prelucrare de proporții mici, la nivelul unui consiliu unic agroindustrial sau a 2—3 comune va reduce distanța de transport al laptelui către fabrică și al subproduselor către crescătorii de animale, favorizînd utilizarea mai completă a laptelui, concomitent cu reducerea costurilor, a consumului de carburanți și a pierderilor în timpul transportului. Dacă și în gospodăriile populației se va generaliza utilizarea în hrana viteilor a laptelui degresat sau a înlocuitorilor de lapte (Inlavit), se vor obține creșterea cantității de lapte-marfă și o dezvoltare mai bună a vitețelor ca urmare a prelungirii perioadei de alăptare.

Asupra acestor aspecte — și a altora pe care nu le-am amintit — crescătorii de animale, ca și organele de îndrumare și de conducere a agriculturii trebuie să-și îndrepte atenția în vederea unei mai bune asigurări a bazei furajere, condiție esențială a sporirii efectivelor de animale și a producției acestora.

dr. N. DAVID

APROVIZIONAREA POPULAȚIEI ÎN PERIOADA DE TOAMNĂ-IARNĂ

MIEZUL de toamnă aduce, în viața economică și socială, preocupări specifice. În întreprinderi și centrale, oamenii muncii desfășoară cu eforturi sporite întrecerea pentru realizarea planului și angajamentelor pe acest an, stabilesc, în adunări generale, măsurile pregătitoare pentru abordarea sarcinilor din 1982. Pe ogoare forțele satelor sînt concentrate la încheierea lucrărilor de recoltare, pregătirea terenului și însămînțarea culturilor de toamnă; o activitate susținută se desfășoară la bazele de recepție, la însilozarea furajelor, în fermele zootehnice, în fabricile de zahăr, ulei, conserve și în celelalte unități ale industriei alimentare, pentru valorificarea deplină și superioară a roadelor toamnei.

Piețele agroalimentare, magazinele prezintă o variată și bogată ofertă de produse destinate consumului curent și constituirii rezervelor pentru iarnă ale populației. Fermele legumicole din județul Cluj au livrat la fondul pieței cantități de legume de cîmp, cartofi, fructe cu 1 000—2 500 de tone mai mari decît în perioada corespunzătoare a anului trecut, depășind, de asemenea, considerabil livrările la fondul de stat și volumul prelucrării în secțiile de industrializare ale Trustului horticulturii. Numai în marea piață bacureșteană Obor, în august-septembrie și în prima decadă a acestei luni au fost puse la dispoziția cumpărătorilor aproape 5 500 tone de cartofi, 525 tone de ceapă, 1 500 tone de roșii, 1 000 tone de varză, 1 600 tone de ardei, 720 tone de vinete, peste 2 000 tone de struguri, 740 tone de alte fructe etc., constatîndu-se o creștere a cantităților primite și desfacute zilnic, pe măsura intensificării recoltării. Fermele de stat și cooperatiste, producătorii individuali alimentează îndestulător, cu legume și fructe, și celelalte localități urbane. Decurge ritmic aprovizionarea cu produse zootehnice — carne, ouă, lapte. Au ajuns în magazine primele livrări de produse din campania de industrializare 1981—1982; numai fabrica de zahăr din Roman înregistrează o depășire de peste 1 100 de tone a cantității de sfeclă prelucrate zilnic, cea din Sascut — de 400 tone, fabrica de conserve Vădeni transformă în fiecare zi 700 tone de tomate în pastă și suc de roșii.

Aprovizionare la nivelul unui consum rațional

EXISTĂ, la ora actuală, suficiente mărfuri agroindustriale pentru a asigura o aprovizionare și un consum la nivelul necesităților reale. Iar ținînd seama, pe de o parte, de nivelul recoltelor, de stadiul culegerii lor, de noile capacități de înmagazinare, prelucrare și desfacere puse în funcțiune, pe de

altă parte de măsurile luate pentru a asigura o bună distribuție a produselor sub raportul repartizării în teritoriu, al operativității și ritmicității, există, totodată, premisele ca procesul de aprovizionare a populației să se deruleze în continuare în mod corespunzător, potrivit hotărîrilor conducerii de partid și de stat privind satisfacerea cît mai deplină a cerințelor de bunuri materiale, creșterea bunăstării celor ce muncesc.

Fond de marfă variat, în cantități sporite

PROGRAMUL stabilit pentru aprovizionarea populației pe perioada de toamnă-iarnă are în vedere un fond de marfă sporit față de perioadele corespunzătoare din anii anteriori; prin buna lui gospodărire și distribuție vor putea fi contracarate efectele condițiilor climatice care au determinat minuscule la unele culturi, de pildă la ceapă.

Astfel, în Capitală, pînă la sfîrșitul anului vor fi puse la dispoziția populației cantități mai mari decît în trimestrul IV 1980: cu 9 la sută la carne și preparate din carne, cu 85,2 la sută la untură, cu 9,8 la sută la ulei, cu 8,1 la sută la zahăr, cu 27,3 la sută la mălai, cu 36,8 la sută la lapte, cu 12,2 la sută la ouă, cu 20,3 la sută la pește ș.a. Creșteri similare sînt prevăzute în programele stabilite la nivelul fiecărui județ, un rol însemnat în realizarea lor avîndu-l aplicarea măsurilor de autoaprovizionare, care trebuie bine înțelese, aplicate cu inițiativă și răspundere, valorificîndu-se pe deplin posibilitățile locale și asigurîndu-se necondiționat livrările la fondul de stat, cel puțin la nivelul stabilit. Totodată, un aport deloc neglijabil în balanța aprovizionare-consum îl aduce de pe acum autoaprovizionarea locuitorilor de la sate și orașe, stimulați și sprijiniți în folosirea resurselor gospodăriei personale pentru cultivarea de legume, cartofi ș.a., pentru creșterea de păsări și animale de carne.

În ce privește îmbrăcămintea și încălțămîntea de sezon, pe baza adaptării corespunzătoare a programelor de fabricație din industria ușoară, magazinele urmează să pună în vânzare — în comparație cu precedentă perioadă de toamnă-iarnă — cu 15 la sută mai multe paltoane, cu 4,3 la sută mai multe pardesii, raglance, canadiene, cu 4 la sută mai multe ghete, bocanci, cizme, șoșoni din piele artificială, înlocuitori și cauciuc.

Distribuție echitabilă a produselor

UNELE dereglări apărute în desfășurarea aprovizionării populației au putut

fi curmate la însăși sursa lor, prin măsurile ferme luate operativ de către conducerea de partid și de stat. La cererea și spre deplina satisfacție a oamenilor muncii, recentul Decret al Consiliului de Stat privind măsuri pentru prevenirea și combaterea unor fapte care afectează buna aprovizionare a populației sancționează cumpărarea în scopuri de stocare a unor produse alimentare, cumpărarea de produse făinoase pentru a fi folosite la furajarea animalelor, sustragerea, distrugerea sau degradarea de produse agricole. Se instituie, totodată, obligația consiliilor populare de a organiza desfacerea zahărului și uleiului pentru cetățenii care își au domiciliul sau locul de muncă în localitatea ori zona urbană respectivă, pentru a se evita aglomerările și deplasările. Noua reglementare întărește aplicarea normelor de etică, echitate, de conviețuire socială într-un domeniu de larg interes, impune lucrătorilor din comerțul cu produse alimentare respectarea condițiilor stabilite de consiliile populare, consolidează ciclul fi-resc al aprovizionării orașului cu produse agricole și a satului cu produse industriale, promovează concepția unui consum rațional, corespunzător cerințelor fiziologice, pentru o alimentație echilibrată, sănătoasă.

Ritmicitatea desfacerilor — problemă de organizare

PENTRU CETĂȚEAN, aprovizionarea cu legume, cartofi, fructe în vederea iernii este o chestiune de prevedere în limitele obiceiurilor de consum, iar aprovizionarea cu produse alimentare pentru uzul curent — o chestiune de planificare a propriei gospodării, în limitele necesarului real. Raportată însă la nivelul ansamblului populației, prevederea și planificarea devin, în circuitul producător-comerț, o problemă de organizare, de a cărei rezolvare corectă depind în mare măsură ritmicitatea și operativitatea aprovizionării.

Relațiile, atribuțiile, responsabilitățile ce constituie cadrul acestei organizări sînt clar definite prin normele în vigoare; ceea ce se cere este respectarea lor strictă de către toți cei implicați, cu conștiința importanței sociale a muncii lor. Disciplina în acest domeniu trebuie, totodată, să fie urmărită riguros de către consiliile populare, de către comisiile de control al oamenilor muncii, care să intervină operativ pentru prevenirea și înlăturarea oricăror dereglări și abateri, astfel ca fondul de marfă destinat pieței să ajungă la cumpărător în mod integral, ritmic, în condiții cît mai bune de păstrare a calității.

Adrian RUSU

Mecanismul economico-financiar: funcționalitate-eficiență

Normative de producție netă pe fiecare produs planificat

UNUL din principiile fundamentale ale aplicării noului mecanism economico-financiar îl reprezintă creșterea eficienței economice prin reducerea permanentă a costurilor de producție și îndeosebi a costurilor materiale, care contribuie în mod direct la creșterea valorii producției nete, sporirea beneficiilor, disponibilizarea și asigurarea unor resurse suplimentare de materii prime și materiale necesare realizării și depășirii producției fizice planificate.

Pentru economia națională, în actuala etapă cit și în perspectivă — când are loc o restrângere relativă a resurselor materiale — interesează în mod deosebit ca maximizarea producției nete să aibă în vedere minimizarea (reducerea) costurilor materiale, respectiv a consumurilor specifice de materii prime, materiale și energie. Din aceste motive, apreciem ca fiind necesară, pentru activitatea de conducere a unităților economice, luarea în considerare a trinomului costuri materiale (consumuri specifice) — producție fizică — producție netă (vezi figura). Minimizarea costurilor materiale conduce la maximizarea producției nete prin creșterea valorii relative (a ponderii acesteia) în producția marfă și drept urmare și creșterea absolută a producției nete. Aceasta reprezintă, de fapt, principala cale de maximizare a producției nete, prin aceea că orice reducere de costuri materiale se regăsește ca valoare absolută într-o creștere de producție netă la același volum de producție fizică și marfă fabricată. Având în vedere că reducerea valorii absolute a costurilor materiale se realizează în principal pe seama reducerii consumurilor specifice unitare pe produs, a reducerii consumurilor materiale pe produs, aceasta înseamnă că din aceleași resurse materiale se realizează o producție fizică mai mare și prin aceasta o producție marfă mai ridicată. Depășirea producției fizice și, ca urmare, a producției marfă, permite maximizarea producției nete prin creșterea valorii absolute a acesteia în paralel cu creșterea valorică a producției industriale.

Trinomul : costuri — producție fizică — producție netă

TRINOMUL costuri materiale — producție fizică — producție netă, prin punerea în evidență a corelației dintre nivelul reducerii consumurilor specifice, al creșterii producției fizice și al maximizării producției nete, sugerează în același timp și concluzia că, la nivelul unităților economice, în vederea maximizării producției nete, hotărâtoare sînt depășirea producției nete și, respectiv, reducerea costurilor nu numai pe total, dar și pe fiecare produs în parte, astfel încît să poată exista garanția realizării și depășirii producției nete pe total întreprindere.

La această concluzie se poate ajunge, de altfel, și dacă, pornindu-se de la obiectivul prioritar al oricărei unități economice, de a maximiza producția netă, se stabilește ca aceasta să devină

funcția obiectiv a respectivei întreprinderi, respectiv că :

$\max PN \rightarrow F$ (funcția obiectiv), ceea ce conduce la următoarea relație :
 $F(\max.) = P_{nA}X_A + P_{nB}X_B + P_{nC}X_C + \dots + P_{nN}X_N$

sau că: $F = \max. \sum_{i=1}^n P_{ni}X_i$

în care :

P_{ni} = producția netă unitară a produsului i ;

$P_n = P_{nA} ; P_{nB} ; \dots P_{nN} ;$

X_i = cantitatea (în unități fizice) ce va produce din produsul i ;

$X_i = X_A ; X_B \dots X_N.$

Dacă acestea sînt concluziile teoretice și practice în legătură cu maximizarea producției nete, și anume că aceasta depinde de felul în care se realizează producția netă pe fiecare produs în parte, să vedem ce se întîmplă în practica economică actuală. În prezent, producția netă se stabilește, de fapt, ca urmare a unei diferențe pe total întreprindere între producția marfă (producția globală pentru producția netă) planificată sau realizată și costurile materiale planificate sau realizate pentru o anumită perioadă de plan : an, trimestru, lună. Dacă producția marfă sau producția globală pentru calculul producției nete este întotdeauna dependentă de produsul realizat dintre producția fizică planificată sau realizată și prețul de vânzare (de regulă prețul de producție) a acesteia, nu același lucru se poate spune despre costurile materiale realizate și planificate, care se stabilesc întotdeauna în funcție de consumurile specifice ale fiecărei unități economice în parte. Sînt frecvente cazurile cînd două întreprinderi din aceeași centrală industrială, deși au o structură de producție aproximativ asemănătoare și uneori cam același nivel de producție marfă, totuși costurile planificate și, ca urmare, producția netă planificată să fie diferită tocmai ca urmare a faptului că producția netă se stabilește ca o diferență între producția marfă (respectiv producția globală pentru calculul producției nete) și costurile materiale. **Producția netă, după opinia noastră, ar trebui stabilită ca o sumă a producției nete planificate și respectiv realizate pentru fiecare produs în parte, după formula prezentată mai sus.** Aceasta ar permite maximizarea funcției obiectiv a producției nete, funcție obiectiv ce ar trebui luată în considerare de către orice unitate economică din țara noastră, indiferent de profilul ei tehnologic și de ramura din care face parte.

Modalitatea de calcul actuală conduce la practica ca fiecare întreprindere, după stabilirea costurilor materiale și totale proprii în funcție de condițiile specifice, să-și stabilească producția netă prin diferențe față de producția valorică totală stabilită în funcție de prețuri de vânzare fixe. Această practică înseamnă însă confirmarea unei situații de fapt și anume aceea că în condițiile unei producții fizice aproximativ egale (ca structură a produselor și a producției etc.) producția netă să dife-

re ca masă de la o întreprindere la alta nu numai în raport cu producția marfă realizată, dar și, mai ales, în raport cu costurile de producție ce diferă de la o întreprindere la alta.

Un asemenea mod de abordare înseamnă o confirmare prin plan a unor situații de fapt, și anume aceea că întreprinderile au voie să vină cu costuri diferite în funcție de nivelul lor de organizare și de tehnicitate. Această modalitate de abordare a calculului producției nete — fie că este vorba de plan fie că este vorba de realizări — nu încurajează preocuparea colectivelor de oameni ai muncii cu rezultate mai slabe să depășească media producției nete pe ramură, deoarece le sînt recunoscute costurile proprii, ceea ce permite ca an de an să vină cu producția netă calculată ca mai sus.

Pentru eliminarea acestui dezavantaj major al calculului producției nete propunem luarea în considerare — cel puțin experimental deocamdată — a calculului producției nete pe total întreprindere în funcție de producția netă unitară pentru fiecare produs în parte, așa după cum, de altfel, o presupune și maximizarea funcției obiectiv a producției nete, ceea ce ar însemna ca, odată cu aprobarea ordinului de preț de vânzare (de producție, de livrare, cu amănuntul), să se stabilească și să se aprobe, în același timp, și producția netă, precum și beneficiul în valori absolute a respectivului produs, semifabricat, piesă de schimb, lucrare sau serviciu executate pentru terți. Stabilirea producției nete odată cu stabilirea prețului de vânzare este o operație posibilă și s-ar adopta de către organele de prețuri odată cu ocazia fundamentării prețurilor de producție.

În acest caz calculul producției nete pe ateliere, secții, întreprinderi, atît planificate cit și realizate, s-ar efectua pe cale directă prin înmulțirea producției fizice (planificate și realizate) cu valorile producției nete (planificate și realizate).

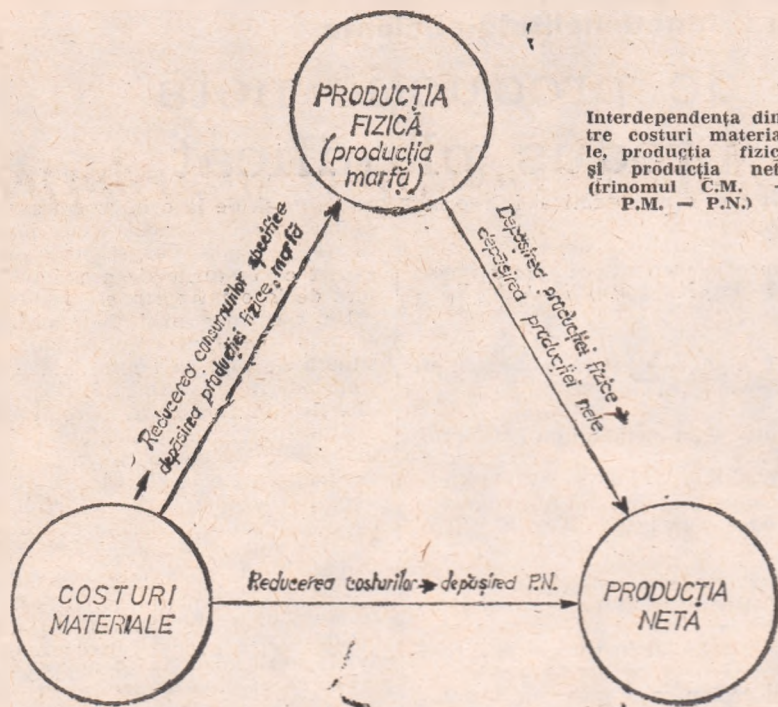
Optimizarea sarcinilor de plan la nivel de secție, atelier

O ASEMENEA abordare a calculului producției nete, prin stabilirea de normative pe produs a producției nete în paralel cu aprobarea prețului de vânzare, prezintă următoarele avantaje :

- permite cunoașterea producției nete pe fiecare produs în parte și nu numai cunoașterea prețului de vânzare și respectiv cunoașterea producției marfă realizată din produsul respectiv, ceea ce conduce la lansarea în producție, odată cu planul producției fizice în unități naturale, a producției nete aferentă, precum și a producției marfă aferentă ;

- permite defalcarea producției nete pe secții și ateliere în cadrul fiecărui produs în funcție, de pildă, de ponderea contribuției directe sau de ponderea costurilor materiale ;

- face mai accesibilă înțelegerea de către toți oamenii muncii din secții și ateliere a semnificației și conținutului producției nete pentru fiecare produs în parte ;

- leagă mai direct sarcinile de plan ale producției fizice de producția netă, deoarece producția netă planificată reprezintă produsul dintre producția netă unitară și cantitatea de produse;
- permite ca, odată cu modificarea prețurilor de vânzare, să se modifice și conținutul unitar al producției nete, precum și o planificare mai ușoară pe lună, trimestru, an a producției nete odată cu stabilirea producției marfă pe perioada următoare;
- în cazul nerealizării sau depășirii producției nete pe total întreprindere,

permite localizarea depășirii sau nerealizării pe produs, cu luarea măsurilor ce se impun.

Calcularea pe produs a producției nete, odată cu stabilirea prețului de vânzare este necesar să fie corelată și cu prevederile din Legea prețurilor care permite ca pentru produsele noi să se prevadă un beneficiu mai mare și respectiv o producție netă mai mare, stimulându-se, în acest fel, înnoirea produselor. Concomitent, această metodă permite generalizarea tehnologiilor înaintate în fabricarea fiecărui produs la

nivelul celor mai bune rezultate, prin aceea că obligă fiecare întreprindere să se intereseze de locul (unitatea economică) unde respectivul produs se realizează cu producție netă maximă; în acest fel, centralele industriale — interesate să obțină pe ansamblu o producție netă cât mai mare — pot efectua o planificare a producției fizice pe întreprinderi care să le dea garanția că obțin o producție netă maximă pe produs.

În acest scop, fiecare întreprindere este interesată să-și fundamenteze producția netă pe produs, să introducă costurile normate, să-și perfecționeze calculația costurilor în sensul de a da atenție evidențierii costurilor pe articole de calculație și elemente primare, ceea ce ar conduce la obligativitatea trecerii pe calculator a evidenței costurilor și a producției nete pentru fiecare produs în parte. Producția netă pe produs permite urmărirea produselor pe baza ciclului de viață al acestora, astfel încât să se poată sesiza momentul când acestea au ajuns la maturitate sau în declin, accelerând procesul de înnoire a producției.

În concluzie, apreciem că adoptarea unor normative de producție netă pe produse ar constitui un nou salt calitativ în metodologia actuală de calcul a producției nete. Măsura s-ar impune nu numai pentru produsele noi, dar și pentru toate produsele existente, situație posibilă și necesară de altfel în această etapă dacă se are în vedere că în prezent are loc și o reevaluare a prețurilor de vânzare a produselor, cu care ocazie s-ar putea stabili și conținutul de producție netă precum și de beneficiu.

dr. Ionel DUMBRĂVA
Constanța

Creșterea animalelor în sistem industrial

(Urmare din pag. 7)

Deși efortul de a îngrășa un animal de la 401 kg la 450—480 kg este mai mare (reflectându-se în costul de producție), producătorul primește același spor de preț. Aceste aspecte evidențiază necesitatea ca sistemul premial ce completează prețurile de producție, de contractare și de achiziție să fie gradat corespunzător cu eforturile economice de realizare a unei greutatei mai mari a animalelor, pentru a deveni și mai stimulat.

În elaborarea unor tehnologii pentru obținerea de greutate superioare de livrare a animalelor, variantele cele mai eficiente sînt acelea care prevăd o perioadă minimă de finisare de 60 zile (v_2-v_3). În acest fel, se obțin producții medii ridicate, asupra cărora se repartizează economic consumul de furaje și celelalte cheltuieli materiale. Se poate observa că în complexe mai mici, prin aplicarea unor asemenea variante tehnologice — deși indicele de utilizare a capacităților de producție se reduce pînă la 73%, — rentabilitatea producției determină un coeficient ridicat de eficiență a investițiilor. Explicația constă în volumul redus al investițiilor suplimentare pe care le solicită complexe de dimensiuni mici, precum și în utilizarea integrală a adăposturilor, fără a exista riscul „crizei de vițe” la populare.

În situațiile în care costurile de

producție înregistrează valori ridicate, livrarea animalelor la o greutate medie superioară determină o producție sporită de carne, dar în condițiile unei rentabilități mai scăzute. Dacă, de exemplu, numai 50% din furajele de volum se produc în ferme proprii (restul fiind achiziționate de la alte unități sau de la producători individuali), costul furajelor crește la 9,25—9,40 lei/kg spor în greutate. Considerînd și situații în care, datorită unor cauze de ordin organizatoric, procentul de sacrificări de necesitate crește peste 5—6%, iar producțiile medii nu ating nivelul scontat, costurile de producție pot spori cu circa 17—18%. În situațiile respective (v_5-v_7), realizarea unor greutate superioare de livrare a animalelor și prelungirea în acest scop a duratei ciclului de producție determină un indice de utilizare a capacităților de numai 70%, fără ca reducerea acestuia să fie compensată de o rentabilitate corespunzătoare a producției. (Bineînțeles, însă, rentabilitatea nu este un scop în sine, ci o condiție, obiectivul primordial rămînd realizarea unei producții de carne cât mai mari).

Acest indicator, determinat atît de durata ciclului de producție cît și de gradul de ocupare a adăposturilor, poate constitui un mijloc de control al eficienței economice a tehnologiilor și a activității de producție a cîrnii de taurine în sistem industrial. Un alt mijloc de control asupra echilibrului

funcțional al unui complex industrial de creștere și îngrășare a bovinelor este determinarea corelației dintre producția marfă și sporul în greutate vie realizat în cursul unui an calendaristic. În unitățile cu rezultate financiare pozitive, sporul se situează la un nivel de peste 85% față de producția marfă, care în acest caz se realizează pe baza efortului propriu al unității. Scăderea raportului dintre sporul total în greutate și producția marfă sub 0,7—0,5 semnifică faptul că în anul respectiv unitățile contribuie numai într-o măsură redusă, prin efort propriu, la realizarea producției marfă. Optimumul economic în aplicarea tehnologiilor de producție a cîrnii de taurine depinde, în esență, de modul de combinare și utilizare a factorilor de producție, ca expresie a bunei gospodăririi a resurselor materiale, financiare și umane existente și a echilibrării relațiilor dintre unitățile ce concurează la realizarea producției de carne. Elaborarea și aplicarea unor tehnologii de producție adecvate fiecărui tip dimensional de complex, precum și nivelul de alocare al factorilor presupun, în primul rînd, optimizarea producției în condiții de minimizare a cheltuielilor materiale pe baze reale. Corelată cu tehnologiile de producție, cercetarea științifică veterinară trebuie să perfecționeze continuu tehnologiile sanitare-veterinare, ce se aplică în complexe industriale de îngrășare a taurinelor, pentru menținerea sănătății animalelor și a capacităților lor productive.

Reducerea consumurilor materiale și energetice — factor hotărâtor al creșterii eficienței*)

IMPERATIVUL reducerii substanțiale și într-un proces continuu a consumurilor de materii prime și materiale, a consumurilor energetice se răsfringe, practic, asupra tuturor domeniilor economice, a sferelor vieții sociale. Privite însă prin prisma ponderii în cosumul global de energie și materii prime — pondere care variază substanțial chiar la nivelul industriei —, se conturează o serie de priorități, pot fi detașate acele subramuri în care consumul este mai pronunțat și unde aplicarea operativă a măsurilor de reducere a acestor consumuri vădește efecte mai importante. În această optică, într-un prim articol ne-am referit la metalurgie, propunându-ne ca, în cele ce urmează, să analizăm factorii tehnico-economici apți să asigure, într-o perioadă de timp cât mai mică, diminuarea consumurilor de materii prime și energie în alte câteva ramuri industriale importante.

Exigențe sporite pentru folosirea largă a produselor și tehnologiilor economice

LA REDUCEREA consumului de combustibili și energie, industria constructoare de mașini poate contribui în dublă calitate, și anume: prin raționalizarea și reducerea propriilor consumuri energetice în unitățile de producție; prin intermediul diminuării consumurilor energetice în celelalte ramuri, ca urmare a fabricării și livrării unor mașini, utilaje și instalații cu randamente ridicate.

Pentru a evidenția mai clar rezervele care există în industria constructoare de mașini sub raportul reducerii consumurilor apreciem drept utilă analiza de detaliu a diferitelor faze tehnologice. Astfel, în ce privește propriile consumuri, cu efecte însemnate se vădește acțiunea de îmbunătățire a tehnologiei de elaborare a fontei în cubilou. Pentru a se obține o fontă de calitate superioară și care să se înscrie în nivelurile de consum mondial este necesar să se realizeze o mai bună sortare a încălzirii, eliminarea tuturor impurităților, dozarea prin cântărire a șarjelor și, îndeosebi, a cocsului, utilizarea amestecurilor de fonanți (de exemplu, de tipul flurom). Dotarea cubilourilor cu recuperatoare capabile să valorifice căldura gazelor arse.

Un alt sector în care se vehiculează o mare cantitate de energie îl reprezintă prelucrările prin forjare. Pentru a îmbunătăți randamentele energetice pe flux

tehnologic, experiența ultimilor ani a evidențiat drept eficientă raționalizarea etapelor de fabricație prin introducerea pieselor turnate în cuptoarele de tratament termic imediat după dezbateri și evitarea pe această cale a răcirii și, respectiv, încălzirii produselor.

Este cunoscut faptul că industria construcțiilor de mașini reprezintă un însemnat consumator de aer comprimat, pentru a cărui producere se utilizează importante cantități de energie. Tocmai de aceea perfecționarea tehnologiilor de producere și utilizare a aerului comprimat constituie o cale importantă de reducere a consumurilor energetice pe ansamblul ramurii. În acest sens, practica unor unități industriale relevă efectele pozitive ale trecerii la producția de aer comprimat cu turbocompresoare în loc de compresoare cu piston și ale menținerii în funcțiune a numărului strict necesar de compresoare, precum și reducerii pierderilor datorate neetanșității rețelelor. Cât privește secțiile de prelucrare mecanice apare deosebit de necesară dotarea mașinilor-unelte, a transformatoarelor și generatoarelor de sudură cu limitatoare de mers în gol, precum și redimensionarea puterii motoarelor electrice de acționare a mașinilor-unelte ca și înlocuirea celor supra-dimensionate.

În domeniul asimilării de produse noi cu performanțe energetice ridicate, pe prim plan se impune proiectarea unei game tipizate și modulate de preîncălzitoare de aer combustibil și cazane recuperatoare în funcție de debitul gazelor de ardere, volumul gazelor arse și natura combustibilului utilizat și trecerea în termenul cel mai scurt la fabricarea lor în serie: fabricarea de motoare termice cu consumuri specifice reduse și de motoare electrice cu pierderi de putere minime; introducerea în fabricație a unor tipuri de turbogeneratoare pentru valorificarea energiei (respectiv căldurii) aburului evacuat de la stațiile de reducere-răcire, îndeosebi din marile unități chimice și metalurgice, din industria materialelor de construcții, precum și a turbogeneratoarelor pentru utilizarea aburului saturat produs de cazanele recuperatoare; asigurarea întregii game de aparate de măsură, control și automatizare pentru toate tipurile de instalații consumatoare de resurse energetice; cercetarea, proiectarea și fabricarea de pompe de căldură pentru valorificarea resurselor de căldură din mediile cu potențial termic redus.

Această ultimă problemă merită unele mențiuni suplimentare. Așa cum, de altfel, a mai fost subliniat în paginile Revistei economice**), în numeroase situații se folosesc instalații de răcire a

fluidelor, prin care căldura este cedată mediului ambiant. În prezent, pe plan mondial, tehnica pompelor de căldură permite valorificarea eficientă a unor asemenea surse de temperaturi joase. Se produc în mod curent echipamente de pompe de căldură cu capacități de 100 000 — 600 000 kcal/oră, care valorifică resursele de căldură din medii cu temperaturi relativ scăzute, de 15-18°C. Se vădesc, de asemenea, ca deosebit de utile și pompele de căldură de capacități mici, între 1 000 — 10 000 kcal/oră, destinate să pună în valoare căldura din medii cu temperaturi de 10—25°C, pentru încălzirea de locuințe, localuri publice etc. Prin folosirea pompelor de căldură se realizează economii de energie mai mari cu circa 30—35% față de cazul utilizării soluțiilor clasice. Tocmai din acest motiv, producerea pompelor de căldură trebuie să se bucure de mai multă atenție, luându-se în considerare, eventual, și specializarea mai multor unități în producerea acestor instalații.

Îmbinarea eficientă a criteriilor tehnice și economice

UNA DIN RAMURILE cele mai mari consumatoare de combustibili și energie, atât înglobate în materiile prime utilizate, cât și energie folosită în procesele tehnologice de prelucrare, este industria chimică modernă. Pentru creșterea volumului de economii pe baza diminuării radicale a consumurilor s-au conturat câteva direcții principale de acțiune, între care amintim: livrarea sodei caustice, destinată consumului intern, sub formă de leșie, procedeu care permite eliminarea fazelor de solidificare și dizolvare la consumatori; modernizarea tehnologiilor de uscarea a fibrelor acrilonitrilice, de fabricarea a butadienei, acidului sulfuric, acidului azotic, în sensul aplicării unor soluții cu randamente sporite; înlocuirea unor instalații dotate cu redresoare cu vapori de mercur prin redresoare cu siliciu (la fabricarea acetilenei); revederea în perspectivă a concepției de fabricare a amoniacului și înlocuirea treptată a unor instalații cu consumuri specifice mari sau cu randamente scăzute; creșterea gradului de valorificare a hidrocarburilor prin asimilarea și introducerea în fabricație a unor produse cu o valoare mai mare, complexe, care sînt mai mult solicitate pe piețele externe etc.

Un alt perimetru în care se cer orientate în mai mare măsură acțiunile de reducere a consumurilor de energie și

*) Prima parte a articolului a apărut în nr. 4, 1981 al revistei

**) Vezi, în acest sens, Revista economică nr. 2 și 8 din 1977, 5/1978, 11/1979

combustibil îl constituie industria lemnului. În acest cadru pe prim plan se pune problema extinderii uscării naturale a cerestelei, o soluție modernă, eficientă, validată de practică constituind-o utilizarea în acest sens a energiei solare. De o atenție similară trebuie să se bucure și sistemul de transport pneumatic, precum și sistemul de exhaustare la fabricile de prelucrare, ca și aplicarea soluțiilor de ridicare a randamentelor termice și de valorificare a resurselor energetice secundare. În acest sens, potrivit sarcinilor actualului cincinal, se vor moderniza capacitățile existente în vederea reducerii gramajelor la hirtii și cartoane, urmînd a se obține în 1985, pe această cale, un spor de 700 m.l. mp. ceea ce reprezintă echivalentul unei producții suplimentare de cca. 45 mii tone, concomitent cu reducerea consumurilor energetice cu cca. 12%. De asemenea, la fabricarea hirtiei și cartoanelor, consumul de materiale recuperate va crește de la 180 mii tone în 1980, la 260 mii tone în 1985, ceea ce reprezintă o economie de materii prime și, implicit, de energie de cca. 250 mii mc masă lemnoasă.

Probleme deosebite ridică economisirea combustibililor și energiei în domeniul industriei materialelor de construcții. Un loc însemnat în această ramură industrială trebuie să-l ocupe extinderea procesului de producere a cimentului prin procedeul uscat, care asigură reducerea consumurilor de combustibili cu cca. 25% față de metodele clasice. În prezent, în producția de ciment din țara noastră există tendința de creștere a ponderii procedeului uscat de fabricare a cimentului de la 30% la nivelul anului 1970 la 66,3% la nivelul anului 1980, urmărindu-se ca, prin introducerea în funcțiune a 5 noii linii de 3000 tone clincher/zi la Târguș, Aleșd, Megeșida, și atingerea parametrilor proiectați la liniile de la Hăghiz și Deva, în anul 1985 procentul să fie de 90,3%. Dacă se are în vedere că prin această tehnologie consumurile de combustibil sînt cu 20% mai mici (de la 164 la 132 tcc.1000 tone clincher) rezultă cu claritate importanța pe care o are generalizarea aplicării sale la nivelul întregii economii. Concomitent, se impun măsuri în ce privește obținerea unui grad ridicat de desprăfuire în industria cimentului, extinderea transportului gravitațional în carierele de calcar ale fabricilor de ciment etc. Un potențial important de economii se poate materializa prin utilizarea cenușilor și zgurilor din centralele electrice ca înlocuitori ai cimentului, precum și extinderea utilizării în construcții — cu deosebire la lucrările din mediul rural și în general în agricultură — a materialelor tradiționale.

Prin modernizarea tehnologiilor de fabricație în industria materialelor de construcții se urmărește generalizarea producției de panouri mari pe linii conveyer cu consumuri mai mici de combustibili și energie, modernizarea procedeelor de tratament termic, utilizarea în fabricație a lianților din zguri active, adaosurilor de cenușe de termocentrală, a diversilor aditivi și plastifianți. Orientarea predominantă în domeniul produselor noi și reproiectate a fost aceea de asimilare de noi tipuri de panouri mari cu finisaje ex-

cutate în fabrică și cu termoizolarea îmbunătățită, reducerea diametrelor la tuburile din beton precomprimat corespunzător cerințelor unităților agricole și adaptarea tipurilor noi de fabricate la structurile modernizate de construcții industriale, agrozootehnice și social-culturale.

Introducerea progresului tehnic în această ramură vizează, de asemenea, tehnologii moderne de preparare a masei ceramice în mori de mare capacitate, introducerea unui nou sistem de turnare a obiectivelor sanitare (cu pernă de aer și golire prin vacuum), ceea ce va permite realizarea programului de reducere a consumului de combustibil cu 20%.

Desigur, măsurile prezentate în acest material au caracter de exemple și în nici un caz nu sînt exhaustive.

De fapt, pe tot perimetrul producției materiale pot fi găsite, prin desfășurarea largă a activității creatoare a specialiștilor din cercetare, a inginerilor, tehnicienilor și muncitorilor din unități — noi căi și mijloace care să conducă la o utilizare rațională a energiei și combustibililor, cit și la limitarea maximă a pierderilor.

Economisirea materialelor deficitare

ASA CUM se cunoaște, sporirea continuă a prețurilor feroaliajelor, în special a celor deficitare (wolfram, nichel, cobalt, molibden etc.) a determinat pe plan mondial promovarea în industrie a oțelurilor economice, mai puțin aliate, dar care prin tehnologii de prelucrare și tratare termică îmbunătățite, corelat cu soluții constructive corespunzătoare, pot înlocui cu succes, în multe cazuri, oțelurile mai bogate aliate. Această tendință se face simțită în toate domeniile de utilizare, cum sînt oțelurile inoxidabile, oțelurile rapide și aliate pentru scule, oțelurile pentru piese tratate termic etc. În țara noastră, producerea oțelurilor economice se realizează sub nivelul posibilităților rezultate în special din structura industriei construcțiilor de mașini. În consumul de oțeluri inoxidabile, ponderea oțelurilor pe bază de crom-nichel a reprezentat în 1979 peste 88%, față de cca. 70% în S.U.A., respectiv 50% în Franța. Situații similare se mai vădese în cazul oțelurilor aliate pentru piese tratate termic, ceea ce contribuie — în măsură importantă — la creșterea nejustificată a gradului mediu de aliere al acestora, cu efecte negative asupra balanței de devize. Întrucît în rîndul a numeroși utilizatori se face simțită și tendința nejustificată de a refuza întrebuintarea oțelurilor economice, pe lângă Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale a fost înființată Comisia de raționalizare a consumului de oțeluri aliate și feroaliaje, care are rolul de a directiva — în sensul unei reduceri cît mai stricte — folosirea tuturor oțelurilor aliate și în special a celor care conțin elemente deficitare — molibden, nichel, vanadiu, wolfram, cobalt. Diminuarea consumului de feroaliaje este posibil de realizat, în numeroase cazuri proprietățile mecanice superioare necesare unei piese date obținîndu-se prin tra-

tamente termice adecvate și, în cazul utilizării oțelurilor aliate, cu elemente ieftine și mai ușor disponibile ca: mangan, titan etc.

Corelare optimă între folosirea resurselor materiale și necesitățile de consum industrial

LISTA materialelor utilizate în industrie este lungă, ea comportînd numeroase materii prime și materiale. Prioritățile în ceea ce privește economisirea lor sînt stabilite în raport de dificultățile de obținere, precum și de conținuturile energetice și costurile în devize. Se poate spune cu certitudine că economisirea materiilor prime, combustibililor și energiei în producție și în consum impune studierea cu grijă a diverselor stadii de evoluție a produselor, de la darea lor în exploatare și pînă la scoaterea din uz, cu scopul de a evidenția toate nivelurile posibile de intervenție. Tocmai de aceea se impune ca încă de pe planșetă proiectantul să realizeze corelarea optimă între folosirea resurselor materiale și energetice și necesitățile de consum, cu deosebire prin folosirea de materiale tipizate, în limitele normelor de consum aprobate; utilizarea materialelor eficiente produse în țară, mai ales a celor existente pe plan local, în locul celor deficitare, procurate îndeosebi din import; miniaturizarea produselor și ușurarea rațională, astfel ca, încorporînd cantități mai reduse de materiale și energie în produse, să se asigure funcțiile și calitățile corespunzătoare necesare folosirii lor; adoptarea, promovarea, extinderea și generalizarea celor mai economice procedee de fabricație din punct de vedere al materialelor și energiei; optimizarea duratei de serviciu a produselor în strînsă corelare cu cantitatea de materiale și energie încorporată; extinderea tipizării produselor și elementelor componente ale acestora, urmărindu-se folosirea materialelor și procedeelor tehnologice cele mai eficiente; folosirea pe scară cît mai largă a materialelor recuperabile și reciclabile, rezultate atît în procesul productiv, cît și după scoaterea din uz a produselor respective. Evident, este vorba de măsuri a căror aplicare impune o foarte bună cunoaștere a tehnologiilor de fabricație, a caracteristicilor și parametrilor tuturor materiilor prime și materialelor încorporate, într-un fel sau altul, de produsele ce trebuie realizate, o foarte bună cunoaștere a tehnicii de fabricație, creativitate și ingeniozitate economică etc.

Scăderea consumurilor de materii prime, materiale, combustibil și energie, dezvoltarea bazei de materii prime, a resurselor din fiecare județ și valorificarea materiilor prime și produselor refolosibile constituie principalele direcții de acțiune pentru înfăptuirea politicii partidului nostru privind economisirea și valorificarea superioară a resurselor materiale și energetice, condiție prioritară a dezvoltării pe mai departe a economiei românești.

dr. ing. Barbu Gh. PETRESCU

DEZBATERE „R. E.”

Accelerarea înnoirii și modernizării produselor și tehnologiilor

ELEMENT constitutiv fundamental al cincinalului calității și eficienței, accelerarea introducerii pe scară largă în economie a progresului tehnic reprezintă un obiectiv major și un mijloc de acțiune a căru materializare operativă și eficientă în planul practicii productive trebuie să mobilizeze în grad cât mai înalt valorosul potențial tehnic și uman disponibil în toate unitățile economiei, să concentreze eforturile creative în direcția modernizării structurilor producției, înnoirii rapide a produselor și tehnologiilor, ca sursă de sporire a gradului de satisfacere a cerințelor beneficiarilor, ridicării calității, competitivității și eficienței.

În acest cadru, continuăm dezbaterea

inițiată de revista noastră pe problema modernizării tehnologiilor și a produse-

La dezbateri au participat: **Nicolae Ionescu**, secretar de stat la Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie; **Sorin Stan**, economist principal la Institutul central de cercetări pentru construcția de mașini; **Dan Sava**, șeful sectorului Economia industriei grele din cadrul Institutului de economie industrială; **Constantin Croicu**, director tehnic al Centralei industriale de utilaj tehnologic și material rulant; **Nicolae Șerban**, director adjunct științific al Institutului de chimie — Cluj-Napoca.
 Din partea „Revistei economice” au participat **Cristian Popescu** și **Bogdan Pădure**.

lor (vezi și „R.E.” nr. 13, 28, 40, 47 din 1980 și 11 și 25 din 1981), cu prezenta-

rea problematicii deosebit de interesante și de mare însemnătate pentru economia națională a eficienței activității de înnoire. Din complexitatea aspectelor pe care le presupune tratarea acestei teme, ne vom opri, în acest modul, la prezentarea opiniilor, sugestiilor și propunerilor specialiștilor din întreprinderi, centrale industriale, institute de cercetare, ministere și organe de sinteză referitoare la problematica modalității de calcul și urmărirea a eficienței activității de înnoire, în dorința de a evidenția ideile soluții capabile să contribuie la accelerarea și creșterea eficienței modernizării tehnologiilor și a produselor fabricate.

● Metodologia unitară de calcul — o bază solidă de evaluare a eficienței înnoirii ● Sporirea responsabilității beneficiarilor în cuantificarea efectelor utilizării noilor produse ● Perfecționarea evidențelor operative și a calificării personalului anghrenat în sistemul de evaluare a eficienței.

Nicolae Ionescu: „Activitatea de cercetare științifică, dezvoltare economică și introducere a progresului tehnic, prezentând un interes vital pentru întreaga economie și absorbind fonduri bănești și materiale tot mai însemnate, preocuparea pentru determinarea cât mai riguroasă a eficienței sale complexe are o importanță deosebită. În acest cadru, un element esențial îl reprezintă asigurarea unei baze unitare de calcul, a unui sistem de indicatori care să permită anticiparea cât mai realistă, deopotrivă a costurilor pe care le necesită activitatea de cercetare și a efectelor obținute în producție, la nivel de utilizator al cercetării și, într-o fază ulterioară, de beneficiarul produsului nou în care s-a materializat cercetarea. Așa după cum este cunoscut, în ultimii ani, s-au desfășurat ample acțiuni privind implementarea în economie a metodologiei cu privire la determinarea eficienței economice și sociale a activității de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic. Metodologia elaborată de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie a avut drept scop stabilirea unor principii și indicatori unitari care să poată fi utilizați la determinarea eficienței economice în toate ramurile și domeniile cercetării științifice, atât în faza de cercetare (ca eficiență economică potențială), cât și după aplicarea în producție a rezultatelor cercetării științifice (ca eficiență economică certă).

Începând cu anul 1979 a fost introdus și continuu perfecționat în întreprinderile din industria republicană, centrale și ministere un sistem informațional privind urmărirea și raportarea eficienței economice certe (efective) obținute după introducerea în producție a diferitelor forme de progres tehnic (asimilări de produse și tehnologii noi sau perfecționate, sisteme de mecanizare, automatizare, cibernetizare etc.). Raportarea se realizează trimestrial prin sistemul dărilor de seamă statistice de stat cuprinzând un număr minim de indicatori și include obiectivele de introducere a progresului tehnic cu faza de punere în fabricație în perioada raportată. Datele obținute se referă, pe de o parte, la efortul financiar iar, pe de altă parte, la efectele economice efective obținute prin aplicarea în practică a rezultatelor cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și introducerii progresului tehnic.”

Sorin Stan: „În mod cert, după cum practica a dovedit, metodologia unitară elaborată de C.N.S.T. reprezintă o soluție net superioară față de cea utilizată anterior; totuși, considerăm că

ea este susceptibilă în continuare — așa cum este și firesc datorită schimbărilor rapid produse de progresul tehnico-științific contemporan și de cerințele unei economii moderne — de îmbunătățiri pentru a spori capacitatea sa de instrument metodologic în aprecierea utilității unor teme de cercetare sau inginerie tehnologică. În acest sens considerăm că ar fi utilă o mai mare concentrare a eforturilor specialiștilor în vederea:

● elaborării unor formulare (machete) oficializate ca parte integrantă a documentelor anexă la contractul de cercetare care să sintetizeze și mai clar totalitatea cheltuielilor de cercetare și aplicare, pe de o parte, și cuantificarea efectelor economice rezultate, pe de altă parte;

● îmbogățirea continuă, mai rapidă, a cunoștințelor economice pe care le presupune aplicarea acestei metodologii din partea cercetătorilor;

● perfecționarea continuă a sistemului informațional necesar aplicării acestei metodologii. Mă refer nu numai la completarea lui cu datele necesare determinării eficienței economice, ci, îndeosebi, la statuarea mai riguroasă a obligației beneficiarilor progresului tehnic de a comunica unității de cercetare datele economice solicitate.”

Cristian Popescu: „Necesitatea determinării cât mai nuanțate și complete a eficienței economice a activității de cercetare științifică (a promovării progresului tehnic, în general) constituie una din laturile cele mai semnificative ale implicării științei în progresul societății în epoca noastră. În acest sens, consider că în abordarea eficienței introducerii progresului tehnic se cere promovată o perspectivă globală — idee avansată, de altfel, în cadrul dezbaterii — care să cuprindă, în mod unitar, toate fazele procesului: selectarea temelor de cercetare, costul cercetării, operativitatea cu care se materializează rezultatele cercetării și, evident, calitatea acesteia, cu alte cuvinte efectele economice determinate prin aplicarea noului produs sau tehnologii.

Elaborarea unei metodologii coerente care să permită evaluarea apriorică a acestor efecte și, pe această bază, un antecalcul judicios al efectelor economice potențiale apare astfel deosebit de utilă. Cred însă că în efortul de a determina eficiența previzibilă a unui anumit obiectiv de cercetare trebuie să prevaleze elementele economice. Dacă privim — așa cum este necesar — activitatea desfășurată în unitățile de cercetare ca o activitate fundamentată pe principii economice, pe autoestime, se conturează și o optică nouă asupra altor aspecte ale procesului de înnoire care, de regulă, sînt privite izolat. Astfel, în condițiile unor prețuri ce exprimă corect participarea diferiților factori economici — cercetare, producător, utilizator al noului produs — la realizarea valorii nou create, prin sistemul de contracte de cercetare, teoretic, probleme cum sînt luate în considerare marea și ciclul de aplicare în producție, unele greutăți în cooperarea cercetare-producție, cercetări neaplicate etc. ar trebui să aibă un caracter cu totul accidental. Iată și argumentele. În condițiile în care înnoirea producției reprezintă cea mai importantă cale de asigurare a competitivității și rentabi-

lității întreprinderilor productive, apelul la cercetare se impune de la sine. Totodată, urmărind rezolvarea unei probleme practice stringente, producătorul va fi interesat deopotrivă în testarea pieței și în asigurarea tuturor condițiilor pentru asimilarea cât mai rapidă și cu costuri reduse a rezultatelor cercetării în producție. În acest fel, antamarea unei acțiuni de cercetare ar trebui să se realizeze numai dacă sînt asigurate toate condițiile tehnico-economice pentru obținerea rapidă a produsului nou“.

Nicolae Ionescu : „Fără îndoială, aplicarea cu eficiență maximă a metodologiei de evaluare a rezultatelor activității de CS, DT și IPT necesită o continuă preocupare pentru perfecționarea unor forme inițiale de calcul. Tot atât de necesară apare însă și sporirea eforturilor pentru eliminarea unor greutăți în implementarea sa, legate în special de organizarea evidenței tehnico-operative și contabile mai ales în ceea ce privește stabilirea efectelor economice realizate, precum și de insuficienta instruire, în acest domeniu, a personalului din cadrul întreprinderilor și unităților economice care trebuie să efectueze aceste calcule. De asemenea, se impune sporirea operativității în rezolvarea problemelor generate de faptul că unele studii tehnico-economice ale obiectivelor de progres tehnic nu tratează suficient de fundamentat aspectele de eficiență economică potențială, ceea ce determină ca indicatorii efectiv comensurați să nu poată fi confrunțați cu cei avuți în vedere de cercetător sau proiectant.

În vederea simplificării și măririi preciziei calculului la întreprinderi și unități, ar fi indicat, credem, să se studieze posibilitatea ca sistemul actual de determinare a efectelor economice să fie perfecționat, în sensul că, pentru fiecare obiectiv introdus în fabricație, efectele să se determine după un anumit timp de la punerea în fabricație (propunem 1 an), iar datele să cuprindă în mod constant o perioadă de 12 luni de aplicare pentru toate obiectivele. În acest fel se diminuează și efortul pentru efectuarea calculului de eficiență, în sensul că pentru unul și același obiectiv ele se determină o singură dată pe întreg parcursul unui an“.

Sorin Stan : „Observațiilor pe care le-am amintit anterior, evidențiate pe parcursul implementării metodologiei de calcul în activitatea institutului, am dori să le adăugăm și câteva sugestii privind îmbunătățirea acestui proces în perspectivă. Astfel, considerăm utilă crearea unui sistem simplu de urmărire pe baza unor formulare (machete) unice, a tuturor cheltuielilor de cercetare și implementare a rezultatelor C.S., D.T. și I.P.T., precum și a efectelor economice rezultate. Existența acestor formulare (fișe) completate de fiecare șef de proiect, cu asistența unui specialist din compartimentul economic al institutului de cercetare și inclus ca o anexă la contractul de cercetare, ar avea o serie de avantaje, dintre care mai importante ar fi realizarea unui control preventiv din partea beneficiarului contractului de cercetare asupra operațiunii efectuării unor anumite cheltuieli: manevrarea fondului de tehnici nouă al întreprinderilor beneficiare, în sensul maximizării sporului de venit net. Pe această bază întreprinderile pot să ierarhizeze nevoile lor de modernizare și să contracteze la unitățile de cercetare specializate acele teme care au indicatori de eficiență economică mai ridicați; unitățile de coordonare care dispun de un fond de tehnică nouă centralizat (ministerul, centrala, institutul central) să poată selecta, din multitudinea de propuneri de teme de cercetare ale institutelor, numai pe acelea care au coeficienți mai ridicați ai eficienței economice.

Totodată, considerăm că se impune instituirea, printr-un act juridic, a obligativității beneficiarilor cercetării științifice de a comunica unității de cercetare științifică datele complete referitoare la efectele economice realizate efectiv în urma aplicării unui „produs“ al cercetării științifice sau ingineriei tehnologice“.

● O corelație cit mai strinsă între performanțele și prețurile produselor noi ● În cooperare : priorități subansamblelor necesare produselor noi ● Prin preț, un echilibru adecvat între efortul de înnoire al producătorului și efectele obținute la beneficiar.

Dan Sava : „Un aspect principal în determinarea eficienței activității de promovare a progresului tehnic îl constituie determinarea cotei de beneficiu pentru produsele noi. Dintr-o analiză făcută asupra a 400 de produse noi, introduse în fabricație după anul 1971, în proporție de 80 la sută acestea au adus în producția industrială beneficii și rentabilități mai mari

decît cele tradiționale. Situația este, desigur, firească, cu condiția ca înnoirea produselor să fie efectivă, noile produse să asigure un plus de calitate, să aibă performanțe mai bune decît cele pe care le înlocuiesc. De aceea, trebuie acționat cu hotărîre pentru ca toate noile produse, prin utilitățile lor, să fie superioare celor vechi, să se elimine prompt cazurile — e drept, puține la număr — în care anumiți producători, fără a îmbunătăți substanțial performanțele unor produse, le declară „noi“, schimbînd doar denumirea sortimentului, în momentul cînd a sporit gradul de integrare a fabricației, dezavantajîndu-se astfel beneficiarii și economia națională. A privi rentabilitatea fabricației numai prin prisma ca aceasta să fie asigurată aprioric producătorului prin preț, desigur, nu este echitabil. Producătorul are și alte căi, iar dacă nu are astfel de posibilități, să depisteze el însuși altele noi, prin care să obțină în mod real această rentabilitate, și nu asigurînd fiecăruia automat un anumit quantum de beneficiu, ridicînd prețul noului produs“.

Nicolae Șerban : „Așa după cum s-a spus aici, o problemă deosebit de importantă pentru a asigura o eficiență reală activității de înnoire o constituie stabilirea judicioasă a nivelului prețurilor la care pot fi realizate noile produse. Pentru că, apar situații în care, datorită prețurilor ridicate la nivelul producătorilor interni unele produse noi sînt împovăraătoare pentru beneficiar. Totuși, după părerea mea trebuie clarificat un lucru : deși cum este firesc, produsele ce urmează să fie asimilate în țară trebuie să aibă la bază tehnologia care să permită obținerea acestora la prețuri cel puțin similare — de regulă mai mici — față de prețurile acelorași produse existente pe piața mondială, totuși în unele cazuri acest lucru este imposibil. Iată un caz : în perioada anilor 1975—1977 s-a elaborat tehnologia de obținere a conservantului alimentar „acid serbic“ și a sorbantului de potasiu. Valorificarea acestora era prevăzută pe instalațiile tehnologice de beneficiarului „Terapia“ — Cluj-Napoca, dar această întreprindere beneficiară a cerut ca produsul să fie scos din plan, invocînd prețul prea ridicat. Ca urmare, deși cercetarea a elaborat tehnologia pe baza unor materii prime indigene existente în perioada aceea, adoptînd o variantă de tehnologie superioară, prin refuzul beneficiarului de a introduce noua tehnologie în producție, produsul a fost în continuare importat, fiind mult solicitat de industria alimentară. Se ridică deci o problemă de principiu : este eficient pentru economia națională, pentru întreprinderile producătoare ca în astfel de cazuri, asemenea produse să fie fabricate în țară chiar la prețuri mai ridicate, prețuri care în timp de cîțiva ani sînt compensate de economia de valută ? Consider că în cazuri de această natură faptele nu trebuie să fie privite îngust, numai prin prisma intereselor beneficiarilor, ci prin cele ale economiei naționale“.

Constantin Croicu : „Aș dori să fac o precizare : normal este ca produsele noi să nu depășească prețurile vechi ; să avem însă în vedere că cheltuielile materiale cu care se realizează produsele și tehnologiile noi se mențin în prezent ridicate și datorită faptului că întreprinderile angajate în asimilarea acestora sînt nevoite să-și execute unele piese și subansamble în regim de unicat, fabricîndu-le în felul acesta la un cost ridicat. De pildă, întreprinderea „Progresul“ — Brăila toarnă plăci de șenile pentru excavatoare și dragline ; prin același procedeu se obțin plăcile de șenile pentru tractoare și alte produse. Plăcile de șenile turnate și prelucrate ulterior prin așchiere sînt scumpe și cu un consum mare de metal. Realizarea acestor plăci din benzi, laminate corespunzător centralizat într-o unitate specializată a M.I.M., ar conduce la reducerea costurilor, a consumului de metal și la îmbunătățirea calității produselor. Pentru a reduce costurile, consider că mecanismul cooperării ar trebui perfecționat în sensul că în întreprinderile specializate să se acorde prioritate realizării subansamblelor necesare fabricării, la costuri reduse, a produselor noi“.

Dan Sava : „Legat de cele expuse anterior, aș dori să arăt că există și situația inversă, în care beneficiul producătorului este mai mic comparativ cu cel obținut de unitatea utilizatoare. De exemplu, un autocamion nou realizat cu o tehnologie mai scumpă permite producătorului să obțină numai 12% beneficiu față de 30% cît se realiza cu vechiul autocamion, dar acest nou tip, fiind mai perfecționat, consumă cu 30% mai puțin combustibil, asigurînd avantaje mari beneficiarului. Cred că și în această direcție se cer reexaminare pirghiile economice care acționează la nivel de întreprindere, — prin mecanismul prețului, prin redistribuirea corespunzătoare de la beneficiari la producător a câștigului obținut în exploatarea unor noi produse — astfel încît, atunci cînd este vorba de modernizări valoroase, întreprinderea producătoare să fie stimulată pe baze economice, să-și înnoiască rapid producția, asimilînd produse cu parametrii cît mai înalți, conform solicitărilor beneficiarilor“.

PROBLEMATICA ORGANIZĂRII ȘI CONDUCERII ÎN PREGĂTIREA NOILOR CADRE

Un domeniu important al apropierii învățămîntului de cerințele producției

CABINETUL de organizare economico-socială Timiș a constatat, cu prilejul diverselor acțiuni întreprinse, că preocupările pentru o organizare mai bună a producției și a muncii în întreprinderi sînt lăsate, de regulă, pe seama unui om sau doi din compartimentul de specialitate, care adesea au și alte sarcini. Or, aceste preocupări ar trebui să fie un atribut al fiecărui om al muncii, din cadrul fiecărei trepte ierarhice a întreprinderii — cu condiția ca el să primească o **pregătire adecvată**, formîndu-și deprinderi corespunzătoare **încă de pe băncile școlii**.

Pornind de la aceste considerente, ne-am propus să încercăm o analiză în câteva unități de învățămînt (licee și facultăți) cu profil tehnic și economic, asupra condițiilor în care se predă disciplina „**Organizarea și conducerea producției și a muncii în întreprinderi**”. În alegerea acestei teme ne-am condus după principiul enunțat de secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, potrivit căruia „**rolul hotărîtor în producție, în toate domeniile de activitate, îl au oamenii, îl are gradul lor de pregătire profesională, tehnică și organizatorică, ca și conștiința lor revoluționară socialistă**”. Față în față cu marile sarcini ale cincinalului calității, a devenit o necesitate ca tinerii, pășind în întreprinderi, să posede — pe lângă temeinice cunoștințe tehnice și economice — și „arta” organizării și conducerii producției și a muncii. Avem în vedere, între altele, formarea unor concepții clare în ce privește organizarea locului de muncă individual și colectiv, modalitățile de amplasare optimă a mașinilor, de mișcare rațională a obiectelor muncii, stabilirea rațională a consumului de timp productiv, în contextul reducerii celui neproductiv și alte elemente esențiale pentru raționalizarea, prin organizare, a proceselor de muncă principale și auxiliare. Am pornit de la premisa că școala poate deveni și pe acest tărîm un aliat apropiat al producției, cu condiția ca **instruirea teoretică și practica productivă să confere o viziune cuprinzătoare asupra aspectelor esențiale ale tehnicii organizării, să asigure tinerilor o concepție unitară, sistematică și capacitatea de interpretare critică în probleme de planificare, organizare și conducere a proceselor de muncă**.

În acest scop, cu sprijinul unor cadre de specialitate, cabinetul nostru a urmărit, câteva luni de-a rîndul, condițiile existente pentru pregătirea în domeniul organizării a viitoarelor cadre. Analiza efectuată a vizat modul cum este alcătuit planul de predare, conținutul temelor prevăzute în programa analitică și problematica manualelor, respectiv a cursurilor elaborate pentru această di-

ciplină, grija pentru asigurarea bazei tehnico-materiale corespunzătoare. Sondajul a cuprins două licee industriale (cu profil de construcții de mașini și electrotehnic), un liceu teoretic (cu profil de matematică-fizică), două facultăți (de mecanică și electrotehnică) din cadrul Institutului politehnic „Traian Vuia” și Facultatea de științe economice a Universității Timișoara.

Menționăm câteva dintre constatările făcute în legătură cu **planificarea predării**:

- disciplina „Organizarea și conducerea producției și a muncii” se predă numai în clasa a XII-a a liceelor, ceea ce lasă un gol în pregătirea elevilor care frecventează 10 clase;

- o bună orientare în materie de planificare a fost consemnată la Facultatea de științe economice — secția Economia industriei, construcțiilor și transporturilor, unde numărul de ore prevăzute pentru disciplinele de organizare satisface cerințele pregătirii economiștilor; în plus, pe lângă o disciplină consacrată exclusiv problemelor de organizare a producției, altele tratează teme specifice ale organizării de ramură;

- la facultățile cu profil tehnic, în schimb, planificarea lasă de dorit, atît prin esalonarea studierii acestei discipline pe doi ani (ceea ce întrerupe continuitatea în pregătirea studenților), cît și ca număr de ore, cu totul insuficient dacă ținem seama că absolvenții trebuie să lucreze, în primii ani, nemijlocit în producție;

- o planificare mai corectă a disciplinei s-a constatat la secția Energetică a Facultății de electrotehnică: în anul IV sînt prevăzute 3 ore de curs și 2 ore de lucrări săptămînal, timp de 10 săptămîni, iar în anul V — cîte 2 ore de curs și 1 oră de lucrări timp de 17 săptămîni;

- la secțiile de subingineri predarea se rezumă, timp de un semestru, la 26 ore de lucrări.

Cît privește **tematica indicată în programa analitică și modul de tratare, în manuale și cursuri, a problematicii specifice organizării**, s-a ajuns la următoarele concluzii:

- manualele pentru licee necesită o reanalizare, în sensul selectării celor mai importante probleme, care să stea în atenția viitorilor muncitori calificați — cum sînt: studiul metodelor, organizarea muncii, a locurilor de muncă, măsurarea muncii și altele;

- trebuie revăzută și programa analitică pentru licee, deoarece la ora actuală ea nu cuprinde lucrările practice obligatorii, în măsura să facă joncțiunea cu principalele noțiuni teoretice;

- la facultățile tehnice, numărul limitat de ore consacrate disciplinei orga-

nizării nu permite cunoașterea detaliată a metodelor și tehnicilor avansate folosite în acest domeniu, cum sînt analiza valorii, ergonomia, conducerea cibernetizată a proceselor de muncă și altele;

- ca să se asigure o metodologie unitară de predare în facultăți, ar fi necesară gruparea cadrelor didactice într-un colectiv de profil (în prezent ele sînt dispersate la diferite catedre din cadrul mai multor facultăți).

Constatările privitoare la **asigurarea bazei tehnico-materiale** sînt în evidență experiența pozitivă de la Facultatea de mecanică (două laboratoare, dotate satisfăcător, între altele cu un sistem de televiziune în circuit închis, în măsură să creeze condiții pentru conducerea activității din atelierele școală și de microproducție) și Facultatea de științe economice (două laboratoare distincte — pentru organizarea producției, respectiv organizarea muncii). În liceele industriale, în schimb, nu s-a făcut mai nimic în această privință.

Pe lângă sugestiile enunțate mai sus, în urma analizei au rezultat și alte **propuneri**:

- noțiuni de organizare și de măsurare a muncii să fie predate și **în treapta I a liceului**, nivel la care se formează cei mai mulți muncitori calificați;

- predarea acestei discipline să fie concentrată — la facultățile cu profil tehnic — **într-un singur an de studiu și să se mărească numărul orelor de curs**, astfel încît viitoarele cadre să fie inițiate corespunzător cerințelor actuale;

- pe baza fondului de timp mărit, să se îmbunătățească programa analitică, în sensul **predării aprofundate a metodelor și tehnicilor moderne**, folosite în domeniul organizării producției și a muncii;

- în licee să se acorde mai multă atenție înființării unor **cabinete de specialitate**, dotate cu filme didactice, diapozitive, planșe, truse M.T.M., aparate de testare a aptitudinilor etc.;

- selectarea cadrelor didactice pentru disciplina organizării să nu se facă la întîmplare (adesea în interesul completării normelor didactice), ci să fie desemnate pentru această specialitate **cadre cu experiență**, în stare să fie promotori ai noului în raționalizarea producției și a muncii;

- să se pună accentul pe **formarea gândirii** viitoarelor cadre pentru realizarea unor mutații calitative, în sensul schimbării centrului de greutate al acțiunilor, din domeniul organizării de corecție, în cel al **organizării de concepție**.

Disciplina „Organizarea și conducerea producției și a muncii” — aflată în prezent spre zona periferică a preocupărilor — trebuie pusă în drepturile sale, adusă la nivelul disciplinelor de bază, ținînd seama de importanța pe care problematica respectivă o are în activitatea tehnico-productivă și economică a întreprinderilor. De atitudine pe care o are școala față de această disciplină, de modul în care se asigură condițiile pentru buna pregătire a elevilor și studenților, de exigența manifestată depinde în mare parte atitudinea viitoarelor cadre de muncitori calificați și specialiști față de problemele de organizare și conducere cu care se vor confrunta în activitatea lor în producție.

Nicolae TÂMPĂRĂ

directorul Cabinetului județean de organizare economico-socială Timiș

Cadrul normativ și practica unităților economice

LEGILE și celelalte acte normative adoptate pentru promovarea cerințelor noului mecanism economico-financiar se constituie, prin conținutul și finalitatea lor, într-un ansamblu de norme și principii de organizare și conducere a activității economice, care oferă soluții pentru multiplele probleme concrete din unitățile socialiste. Prin însușirea legislației în practica unităților economice se receptează la nivel microeconomic cerințele economiei, se asigură eficiența activității fiecărei întreprinderi. Sub acest aspect, reglementările juridice devin și mijloace de receptare și sintetizare a unei problematice economice și de conducere complexe, de sesizare a unor cerințe noi, care încep să acționeze în economie.

In acest context apare cerința de a se contura și valorifica practica aplicării legislației în unitățile socialiste, de a se sintetiza experiența acestora, inițiativa organelor de conducere colectivă în exercitarea atribuțiilor acordate prin lege, de a se evidenția factorii care asigură însușirea legislației.

Urmează, bineînțeles, să se rețină, cu precădere, situațiile și modul în care întreprinderea a organizat îndeplinirea optimă a obligațiilor asumate. În această viziune prezintă importanță, de pildă, prin ce măsuri organizatorice, stimulative reușesc unitățile socialiste să execute în natură și întocmai obligațiile din contractele economice. Realitatea arată că fundamentarea economică a tuturor clauzelor prin aplicarea prevederilor Legii contractelor economice, pregătirea executării contractului, evidența contribuției structurilor interne ale unității (secții, ateliere ș.a.) la realizarea produselor, lucrărilor ori serviciilor ce formează obiectul contractului, colaborarea efectivă dintre părți sînt instrumente de îndeplinire a obligațiilor asumate.

Este indiscutabil că prin contractul economic se realizează adîncirea și concretizarea obiectivelor de plan. Totuși, formele concrete în care unitățile socialiste asigură ca specificul activității lor să se reflecte în contractele încheiate încă nu sînt studiate sistematic. Astfel, modernizarea economiei, promovarea progresului tehnic au determinat creșterea rolului unităților furnizoare de utilaje și instalații complexe după livrarea produselor, în vederea funcționării optime la beneficiar, pentru realizarea unei eficiențe de gradul al doilea. Totodată, realizarea indicatorului producție fizică, pe sortimente, asigurarea desfacerii produselor implică o nouă poziție a unității beneficiare, căreia îi revin obligațiile de a studia tendințele din sfera consumului, de a contribui, încă din faza de fabricație, la realizarea unor produse de calitate. Insuficiența sintetizării a unor aspecte prin care se manifestă inițiativa unităților economice se explică, printre altele, prin limitarea la studierea practicii organelor arbitrale în fața cărora ajung situațiile negative, deficitare, ce au generat litigii. Or, pentru activitatea unităților economice, chiar și practica arbitrală trebuie privită prin soluțiile de promovare a noului, de întărire a răspunderii cadrelor din economie. Analiza problematicei contractelor economice numai pe baza practicii arbitrale, privită nediferențiat de aspectele care-i interesează mai mult pe juriști, a făcut ca interesul unor cadre din economie să se concentreze mai ales asupra reglementărilor referitoare la sancțiuni (penalități) și despăgubiri — uitîndu-se că, adeseori, prin acestea nu se remediază deficiențele în lanț pe care le provoacă neîndeplinirea obligațiilor contractuale. Indiferent de unitatea care a pierdut sau a cîștigat în fața organelor arbitrale, însăși apariția litigiului arată că, într-o situație concretă, nu s-a realizat fluxul economic necesar.

În cadrul rezolvării multiplelor aspecte ale activității unităților economice se evidențiază, practic, corelația dintre reglemen-

tările cuprinse în mai multe legi sau alte acte normative. Modul în care normele juridice acționează convergent pentru promovarea legităților economice se manifestă, de asemenea, prin practica unităților economice. Astfel, obligația unității de a restitui fondurile primite de la societate implică receptarea și aplicarea unui ansamblu de prevederi legale referitoare la eficiența investițiilor, evidența mijloacelor economice, folosirea deplină a capacităților de producție ș.a. Îndeplinirea acestei obligații a unităților economice se realizează și prin prevederile dreptului muncii, care reglementează răspunderea în acest domeniu a membrilor organelor de conducere colectivă, a tuturor persoanelor încadrate în muncă. Se configurează un anumit fond de norme juridice prin care se asigură realizarea unui imperativ al activității economice. În acest mod se creează o corelație între normele care reglementează obligațiile unității față de stat (precum și față de alte unități) și răspunderile ce revin verigilor interne ale întreprinderii. Rezultanta acestei corelații o constituie amplificarea acțiunii unor reglementări legale, prin atragerea și implicarea și a altor norme juridice. Problematice legate de asigurarea calității produselor, lucrărilor și serviciilor, le pildă, nu este cuprinsă numai în normele referitoare la calitate înscrise în Legile nr. 7 și 8/1977, ci antrenează și îndeplinirea atribuțiilor consiliilor oamenilor muncii, a comisiilor pe domenii, răspunderea naștrilor, a serviciilor c.t.c., a tuturor persoanelor încadrate, aspecte ale activității întreprinderii care sînt reglementate prin alte acte normative.

Aplicarea prevederilor referitoare la fondurile unităților socialiste constituie, de asemenea, un alt domeniu de manifestare a inițiativei organelor de conducere, a colectivelor de oameni ai muncii. Legea finanțelor prevede, de pildă, posibilitatea utilizării fondului pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social în scopul construirii de locuințe pentru personalul muncitor, precum și pentru construirea și dotarea căminelor muncitorești, creșelor, grădinițelor, cantinelor-restauranților, cluburilor. Prioritatea folosirii fondului menționat pentru unul sau altul dintre obiectivele enumerate nu se poate stabili însă decît în funcție de specificul fiecărei unități. Este de observat că sînt numeroase reglementări juridice al căror conținut poate fi precizat numai pe baza situațiilor concrete din unitățile economice. Orice încercare de a explica legislația economică prin simpla comparare a unor texte legale duce la soluții formale, lipsite de substanță economică.

Ținînd seama de argumentele la care ne-am referit, considerăm că se impune mai multă atenție pentru sintetizarea și generalizarea situațiilor concrete din unitățile socialiste și a modului de rezolvare a lor. Ar prezenta, de pildă, un deosebit interes — practic și teoretic — publicarea unei culegeri de decizii ale organelor de conducere colectivă. Pe baza acestor decizii se pot analiza gradul de manifestare a inițiativei în cadrul legal stabilit, îndeplinirea obligațiilor de fundamentare economică a actului de conducere. Prin rezolvarea neînțelegerilor contractuale, ministerele, centralele contribuie la stabilirea clauzelor din contract, deciziile adoptate cuprinzînd soluții economice pentru practică; de aceea, se impune și evidențierea criteriilor după care se conduc organele competente în adoptarea acestor decizii.

Putem enumera și alte situații — cum ar fi adaptarea și actualizarea contractelor economice, contractele colective de muncă, participarea oamenilor muncii la beneficii, controlul muncitoresc — prin care practica economică contribuie la înțelegerea și perfecționarea legislației. În consecință, pe lângă îndatorirea ce revine ministerelor, centralelor, altor organe de conducere economică, de a se preocupa și de modul cum se aplică legislația în domeniul lor de activitate, o mai largă popularizare a soluțiilor juridice pentru problemele economice poate determina un adevărat schimb de experiență între unități.

Cunoașterea practicii realizării legislației în întreprinderi prezintă utilitate și pentru diferite forme de perfecționare a cadrelor, pentru învățămîntul juridic și economic, evidențiînd cum trebuie să acționeze economiștii, juriștii, cadrele de conducere pentru organizarea activității în cadrul legal stabilit.

Analiza modului în care legislația este receptată și însușită în întreprinderi îngăduie evidențierea factorilor care asigură realizarea legislației în economie. Cunoașterea și înțelegerea legislației pe baza unor situații concrete, preocuparea permanentă pentru multiplicarea și perfecționarea formelor și metodelor de realizare a prevederilor legale ș.a. se dovedesc, în practica economică, mijloace de însușire a legii.

Conceptul pe care-l propunem sintetizează, deci, numeroase aspecte ale activității economice practice. Analiza aplicării legislației prin prisma conducerii și organizării întreprinderii se constituie, de asemenea, într-un domeniu interdisciplinar de studiu pentru specialiști în organizare, juriști, economiști, sociologi, cadre de conducere.

Mihai PASCU

ÎN CĂUTAREA UNOR NOI PARADIGME PE FILIERA CREȘTERE-DEZVOLTARE-PROGRES (I)

Economia în fața „marii tranziții“

UNDE SE AFLĂ omenirea acum știm. Nu cred însă că știm cu destulă precizie cum s-a ajuns în această situație. Problemele cu care este confruntată omenirea în prezent sînt mai mult sau mai puțin cunoscute, chiar dacă ele nu sînt întotdeauna definite corect sau nu au fost sesizate adevăratele lor cauze. Nevoia de schimbare este tot mai larg recunoscută, deși direcțiile de schimbare se situează pe un evantai larg: de la viziunea pesimistă a necesității „creșterii zero“ a soților Meadows, pînă la viziunile optimiste privind „marea tranziție“ a lui Herman Kahn și de la „marea paradigmă economică“, preconizată de Peter Drucker, la cel de-al „treilea val“ avansat de Alvin Toffler.

Și științele economice au evoluat de la modelele simple ale creșterii economice, bazate pe combinarea și substituția factorilor clasici de producție, la cele cu deschideri mai largi spre schimburile internaționale și marginalism, spre cele mai complexe agregate, care aveau în vedere și alți factori, cum sînt calificările umane, stocul de cunoștințe sau aportul științei și tehnologiei. Abordările au evoluat de la clasicismul mercantilistilor și fiziocraților din secolul al XVIII-lea spre neoclasicismul secolului al XIX-lea, de la urmașii lui David Ricardo la Walrasieni, ajungînd la disputele dintre variantele moderne ale keynesismului și monetarismului, dintre „demand-economics“ (economia ofertei) și „supply economics“. Inseși aceste pendulări de la un pol la altul, de la „construcția“ bazată pe ofertă la cea bazată pe cerere pun în evidență un mare grad de subiectivitate. Teoria economică marxistă, sesizînd legăturile dintre muncă și capital, mecanismele intime ale formării valorii, importanța relațiilor de producție și a concordanței lor cu forțele de producție, aduce noi deschideri economiei spre aspectele social-umane.

Lucru curios, chiar și astăzi cînd unii economiști au ajuns să sesizeze necesitatea unor schimbări de fond în teoria și modelele creșterii economice, cei mai mulți nu pot însă scăpa din capcanele acestei optici. Peter Drucker, cînd vorbește, de exemplu, de ceea ce el numește „Toward the Next Economics“ („Către următoarea teorie economică“) și de „new great economic paradigm“ (noua mare paradigmă economică), rămîne în același cadru, sugerînd că viitoarea teorie economică va fi focalizată

pe microeconomie și pe ceea ce se înțelege prin „supply economics“ (economia ofertei)¹⁾. Chiar și atunci cînd vorbește de necesitatea de a organiza într-un singur sistem cele trei centre, teoria „microeconomiei“ (individuală și a firmei), cu cea „intermediară“ (a statului-națiune) și cu „macroeconomia“ (economia mondială), el vede doar o integrare pe verticală.

Ceea ce se poate reproșa tuturor acestor curente mai vechi și mai noi este abordarea economiei „in sine“, economie mai mult sau mai puțin „pură“.

Învățarea și stăpînirea complexității

ESTE NEVOIE de o „mare nouă paradigmă economică“. Dar pentru aceasta este necesară o abordare mai cuprinzătoare și mai nuanțată. Înțelegerea necesității schimbării stimulează reflexul de adaptare continuă, de inovare. Pentru a înțelege însă natura și direcțiile schimbărilor necesare cred că trebuie să pornim de la depășirea unor obstacole create de modalitățile actuale de gîndire și acțiune provenind din:

(a) procese de învățare neadecvate și incomplete (observăm că chiar din situații extreme de criză se învață uneori prea puțin, iar odată depășite acestea se gîndește și se acționează în termenii anteriori);

(b) dificultatea percepției și înțelegerii marilor sisteme, a funcționării lor, a sesizării și stăpînirii complexității (optica prea specializată, viziunea „tunel“ a specialistului, abordarea în „sine“, ca și gîndirea carteziană de tip cauză-efect, handicapează viziunea holistică și de sistem. Înțelegerea legăturilor pe planuri mai largi, a adevăratelor interdependențe între cauze-efecte-cauze...);

(c) înțelegerea insuficientă a **problemelor globale** și neînvățarea rezolvării acestor tipuri de probleme (de exemplu hrana, energia, apa, așezările umane etc., fragmentate de procese de învățare orientate pe discipline);

(d) prevalarea opticii pe termen scurt (în general se recurge la soluții „reparatorii“, cu efecte parțiale, valabile pe termene scurte, în dauna unor schimbări radicale structurale, cu efecte pe termene mai lungi);

(e) aplicarea cu preponderență a **criteriilor economice** „puse“ adesea, în dauna celor sociale (concepte și false criterii de optimizare în vederea maximizării rezultatelor economice fără a cuprinde în analiză consecințele deciziilor „economice“ pe planuri mai largi social-umane, care pot antrena cheltuieli reparatorii sau pierderi ulterioare mai mari);

(f) **lipsa anticipării** (numeroasele eșecuri sau chiar crize pun în evidență „rupturi“ în evoluții provenite din lipsă de anticipare);

(g) conservatorism sau mobilitate prea mică în modificarea unor **concepte de bază** sau chiar a unor **principii axiale**.

Desigur că economia ar fi putut la fel de bine să se bazeze pe alte paradigme dacă dezvoltarea social-umană ar fi cunoscut o altă evoluție. Demersul economic a apărut ca un mijloc de transformare a mediului înconjurător în concordanță cu cerințele social-umane:

A. În domeniul economic

— Primul demers economic a urmărit satisfacerea unor nevoi umane de bază, cum sînt cele de hrană, îmbrăcăminte, adăpost;

— în acest scop omul s-a ocupat cu culesul, vînătoarea și pescuitul și mai apoi cu cultivatul pămîntului, creșterea animalelor, confecționarea uneltelor, îmbrăcămînții și adăpostului;

— în etapele ulterioare, pe măsura adîncirii diviziunii sociale a muncii, în cultivatori, crescători de vite și cei ce se îndeletniceau cu procurarea materiei prime, a materialelor și producerea diferitelor bunuri necesare traiului (extragerea și prelucrarea primară a minereurilor, producerea uneltelor, armelor, îmbrăcămînții, podoaabelor, obiectelor de uz casnic și gospodăresc, locuințele etc.), au fost ameliorate și tehnicile de lucru, a crescut productivitatea muncii și produsele suplimentare autoconsumului și, ca urmare, a luat avînt schimbul de produse, care a produs și el o ruptură între producție și consum;

— la început schimbul s-a desfășurat pe baza valorii muncă și a etalonului marfă, apoi au apărut, alături de activitățile economice reale, simbolurile economice, monedă, preț, dobîndă, credit și care au continuat să se amplifice și să creeze un instrumentar și mecanisme economice tot mai complexe și sofisticate, ajungînd la cele care creează legături de o natură specială cu activitățile economice propriu-zise, cum sînt cele de bursă, de speculații financiare, bancare și de asigurări, unele tranzacții etc.;

— în acest moment are loc și o ruptură care se adîncește tot mai mult între activitățile economice concrete, între realitățile economice și o serie de alte procese financiar-monetare, de preț, de credit, de bursă etc. Teoriile economice capitaliste abordează realitățile economice făcînd tot mai mult abstracție de complexitatea lor și de cerințele și aspirațiile obiective social-umane.

B. În domeniul așezărilor umane

Evoluția societății s-a produs prin trecerea de la stadiile preindustriale, bazate pe sectoarele economice primare

dr. Ioniță OLTEANU

(Continuare în pag. 24)

¹⁾ Vezi Drucker Peter, Toward the Next Economics, în Economic Impact, nr. 2/1981, p. 29 și urmât.

Abordarea econometrică a eficienței fondurilor fixe)

DETERMINAREA EFICIENȚEI ECONOMICE pe baza metodelor tradiționale domină în prezent analiza economică. Econometria oferă însă noi instrumente de calcul, care sînt în curs de extindere în variate domenii de analiză a eficienței economice.

Cuantificarea eficienței economice a fondurilor fixe s-a ridicat pe o treaptă superioară prin aplicarea metodelor matematice moderne, însoțite de utilizarea computerelor. Pentru evidențierea avantajelor abordării econometrice a eficienței fondurilor fixe au fost selecționate trei metode :

- analiza de corelație și regresie ;
- utilizarea modelului static al balanței legăturilor dintre ramuri ;
- utilizarea tehnicilor programării matematice.

Analiza de corelație și regresie

ANALIZA economică tradițională permite numai o imagine statică, atemporală, a eficienței fondurilor fixe. Chiar și atunci cînd se prezintă serii de date referitoare la mai multe momente în timp, metodele tradiționale nu oferă măsura mișcării și legea de mișcare a fenomenului. Suplinind această deficiență, tehnicile analizei de corelație și regresie constituie un instrument complementar necesar al celor tradiționale. Cu alte cuvinte, abordarea cu ajutorul analizei de corelație și regresie nu reia analiza pentru a o repeta cu alte mijloace, ci o completează pe cea anterioară în scopul de a ne oferi imaginea de ansamblu asupra fenomenului.

Spre deosebire de analiza tradițională, care nu permite compararea diferitelor stări ale eficienței fondurilor fixe cu stări ale altor fenomene economice, analiza de corelație și regresie prezintă mișcarea eficienței în raport cu mișcarea altor fenomene. Distingem mișcarea în spațiu de cea în timp.

Spațiul de variație a eficienței fondurilor fixe e pus în dependență reciprocă de spațiile de variație a fenomenelor economice cele mai apropiate. Cum formula eficienței fondurilor fixe este raportul dintre producție (Y) și fondurile fixe (K), deci Y/K , se impun de la prima vedere dependențele față de indicatorii din care derivă acest raport, adică față de producție și față de fondurile fixe. Apoi, eficiența fondurilor fixe exprimă și raportul a altor doi indicatori derivați : productivitatea muncii (Y/L) și gradul de înzestrare tehnică a muncii (K/L), L simbolizînd forța de muncă :

$$Y/K = (Y/L)/(K/L) \quad (1.1)$$

Se obțin trei indicatori primari Y, L și K și trei indicatori derivați Y/L, Y/K și K/L. Acești șase indicatori formează un ansamblu interdependent, un sistem, permițînd descrierea mișcării unui fenomen în raport cu mișcarea celorlalți cinci.

În relația de mai sus, eficiența fondurilor fixe exprimă în ce măsură combinarea a două resurse — forța de muncă și fondurile fixe — conduce la creșterea eficienței fondurilor fixe. Prin analogie se pot construi și alte formule, luîndu-se în considerare combinarea fondurilor fixe cu alte resurse. Spre exemplu, dacă se consideră energia consumată (E), eficiența fondurilor fixe va depinde de consumul specific de energie pe unitatea de fond fix (E/K) și de ponderea cheltuielilor cu energia în valoarea producției (E/Y). Se pot construi astfel de relații pentru consumul de materii prime, de materii prime din import,

*) Articolul de față reprezintă o continuare a articolului „Probleme metodologice ale determinării eficienței fondurilor fixe” publicat în Revista economică nr. 20, din 15 mai 1981.

1) Coeficientul fondurilor fixe f_j reprezintă mărimea inversă a indicatorului eficienței fondurilor fixe (Ef) care se determină ca un raport între volumul valoric al producției și fondurile fixe ($E_j = X_j/F_j$)

pentru totalul cheltuielilor materiale sau totalul fondurilor de producție etc. Aceste posibilități formale de analiză trebuiesc selectate în raport cu scopul urmărit al analizei.

În fine, analiza mișcării în timp a eficienței fondurilor fixe trebuie să completeze, să întregască mișcarea în spațiu. De aceea, calculele de corelație și regresie în timp sînt efectuate nu numai în raport cu eficiența fondurilor fixe, ci și cu ceilalți indicatori primari sau derivați luați în considerare la analiza mișcării în spațiu.

Utilizarea modelului static al balanței legăturilor dintre ramuri

PENTRU a surprinde în expresii mai complexe mișcarea fenomenelor economice se impune ca analizele parțiale, de dependență simplă între două variabile să fie continuate pe linia corelațiilor multiple, pînă la includerea într-o singură expresie formală a tuturor indicatorilor considerați. Instrumentele cele mai adecvate sînt aici funcțiile de producție. Se obțin, astfel, în spațiul de referință acceptat, legea unitară de mișcare a fenomenului „eficiență a fondurilor fixe” și măsura relativă a mișcării în raport cu celelalte fenomene.

Prin utilizarea balanței legăturilor dintre ramuri ca instrument modern de analiză și previziune economică, eficiența economică, în general, și cea a fondurilor fixe, în special, și-a putut extinde sfera de investigație și de adîncire a analizei. În acest sens, semnalăm capacitatea analitică a balanței legăturilor dintre ramuri în direcția îmbogățirii aspectelor referitoare la studiul variabilei de efect (producție globală, netă și finală) și de efort (necesar direct și indirect de fonduri fixe) în contextul interdependențelor ce se stabilesc între ramurile de producție în condițiile unor tehnologii date. Totodată, pe baza acestui instrument se pot calcula variante de prognoză a eficienței fondurilor fixe, în funcție de adoptarea unor politici distincte de amortizare, reinnoire și extindere a fondurilor fixe.

Reflectarea fondurilor fixe în balanța legăturilor dintre ramuri, prin analogie cu coeficienții cheltuielilor directe de obiecte ale muncii, se face cu ajutorul coeficienților fondurilor fixe f_j , care caracterizează volumul necesar de fonduri fixe în funcție în ramura j pentru producerea unei unități de producție în aceeași ramură, adică $f_j = F_j/X_j$, unde F reprezintă volumul mediu anual al fondurilor fixe din ramura j, iar X_j reprezintă volumul anual al producției în ramura j. Pe baza coeficienților fondurilor fixe, în modelul balanței legăturilor dintre ramuri, se poate calcula necesarul de fonduri fixe pentru sfera producției materiale. În formă matricială, necesarul total de fonduri fixe F se transcrie astfel :

$$\bar{F} = (f_j)' \cdot (E - A)^{-1} \cdot Y \quad (2.1)$$

unde $(f_j)'$ reprezintă vectorul (f_j) transpus, $(E - A)^{-1}$ este inversa matricei coeficienților tehnologici, iar Y este vectorul produsului final.

Așadar, pentru a determina volumul total de fonduri fixe necesare unui nivel dat al produsului final (cererii finale), conform expresiei de mai sus, trebuiesc cunoscute următoarele elemente : necesarul specific direct de fonduri fixe (f_j) pe ramurile balanței legăturilor dintre ramuri, vectorul produsului final (Y) și inversa matricei coeficienților tehnologici.

Similar cu coeficienții cheltuielilor materiale directe și totale din modelul balanței legăturilor dintre ramuri se pot determina coeficienții necesarului specific direct și total de fonduri fixe, ale căror mărimi sînt diferite pentru una și aceeași ramură. În timp ce volumul necesar specific direct de fonduri fixe arată volumul de fonduri fixe din ramura j care revine unei unități de producție în aceeași ramură, necesarul specific total de fonduri fixe (f_j^k) ne arată volumul total al fondurilor fixe din toate ramurile economiei naționale care revine unei unități de producție finală în ramura k.

Așadar se poate face distincția între necesarul direct și indirect de fonduri fixe care însumate ne dau consumul total de

fonduri fixe, unde se ține seama de legăturile reciproce ce se stabilesc între ramuri în procesul producției.

Pe baza coeficienților necesarului specific direct și total de fonduri, prin inversare se află mărirea eficienței directe și totale a fondurilor fixe pe ramuri ale producției materiale (respectiv $E_d=1/f_j$ și $E_t=1/\varphi_k$).

Analiza comparativă a coeficienților de eficiență directă și totală, în cazul mai multor balanțe ale legăturilor dintre ramuri elaborate în diferite țări, relevă următoarele aspecte : a) eficiența fondurilor fixe calculată pe baza necesarului total de fonduri fixe este mai mică decât cea calculată pe baza necesarului direct ($E_t < E_d$), diferențele de mărime între cei doi indicatori variind de la o ramură la alta, iar în cazul lui E_d decalajele întreprinderi sunt sensibil mai mari decât în cazul lui E_t ; b) ramurile cele mai mari consumatoare de fonduri fixe au o eficiență relativ mai scăzută a acestora ; c) clasificarea ramurilor după mărirea lui E_d și E_t este diferită, fapt ce atestă că nu întotdeauna ramurile cu o eficiență directă ridicată a fondurilor fixe au un nivel înalt al acestei eficiențe și atunci când se ia în calcul necesarul cumulat al fondurilor fixe ; d) raportul E_d/E_t ne arată că pe măsură ce se trece de la ramuri cu caracter extractiv la ramuri a căror producție este destinată consumului final se înregistrează o tendință de creștere a acestui raport, ceea ce denotă o creștere a necesarului indirect de fonduri fixe, antrenată de legăturile reciproce complexe între ramuri în procesul de producție și consum.

Pe baza celor de mai sus, se poate conchide că determinarea eficienței fondurilor fixe prin utilizarea necesarului direct și total de fonduri fixe, calculat cu ajutorul modelului balanței legăturilor dintre ramuri, constituie o modalitate importantă de analiză a unor aspecte cantitative și calitative ale utilizării fondurilor fixe în procesul de producție.

Data fiind semnificația deosebită a celor doi indicatori de eficiență a fondurilor fixe ar fi oportun ca la elaborarea balanței statistice a legăturilor dintre ramuri în viitor în țara noastră să se întocmească și matricea coeficienților necesarului direct de fonduri fixe, concomitent cu matricea coeficienților tehnologici. În acest fel, posibilitățile de analiză și previziune pe baza utilizării modelului static al balanței legăturilor dintre ramuri ar fi sensibil sporite și, totodată, se va permite trecerea la elaborarea unui model dinamic al balanței legăturilor dintre ramuri.

Un model de optimizare a eficienței fondurilor fixe la nivel microeconomic (M.O.F.)

PENTRU a se obține eficiența economică maximă, econometria contemporană ne pune la dispoziție metodele de optimizare bazate pe tehnicile programării matematice. Modelul de optimizare reprezintă un instrument cu largi posibilități de aplicare în direcția creșterii eficienței utilizării fondurilor fixe, mai ales dacă evoluția fenomenelor permite rezolvarea sistemului algebric prin algoritmul programării liniare.

Modelul M.O.F. a fost construit în spiritul noului mecanism economico-financiar, ținându-se seama de datele existente în evidențele întreprinderilor industriale și avându-se în vedere rezolvarea sa prin metodele uzuale ale programării matematice. Specificarea sistemului de inecuații ale modelului a fost efectuată cu intenția de a aplica modelul într-o întreprindere din ramura industriei constructoare de mașini ; sistemul matematic elaborat poate fi însă concretizat în orice domeniu de activitate economică, atât la nivel micro, cât și macroeconomic.

Descrierea modelului M.O.F. constă în prezentarea celor două componente de bază ale modelului-tip de optimizare : a) restricțiile ; b) funcția obiectiv. (Lista simbolurilor este prezentată la sfârșitul articolului).

Restricțiile modelului

Limitele în care poate funcționa cu maximum de eficiență sistemul economic de utilizare a fondurilor fixe își găsesc expresia în inecuațiile descrise mai jos.

Prima restricție se referă la capacitatea maximă de producție a utilajelor în funcțiune, în condițiile coeficientului de schimburi planificat :

$$\sum_{j=1}^n \lambda_{ij} x_{ij} \leq k_j \quad i = 1, 2, \dots, m \quad (3.1.)$$

Următoarea restricție se referă la condiția de nenegativitate a valorilor lui x :

$$x_{ij} \geq 0 \quad \begin{matrix} i = 1, 2, \dots, m \\ j = 1, 2, \dots, n \end{matrix} \quad (3.2.)$$

Aceste restricții permit folosirea eficientă a timpului de lucru disponibil al mașinilor, iar în cazul în care, la rularea pe calculator, nu se transformă în egalitate, comensurează și rezervele reale de capacitate de prelucrare pe mașini Urmează o restricție care ține seama de limitele disponibilității de forță de muncă cu grade diferite de calificare și specializări diferite :

$$\sum_{j=1}^n v_{ij}^s x_{ij} \leq L_i^s \quad \begin{matrix} s = 1, 2, \dots, t \\ i = 1, 2, \dots, m \end{matrix} \quad (3.3.)$$

În fine, au mai fost introduse două restricții care se referă la necesitatea încadrării în consumurile planificate de materii prime, cu deosebire în cele de import. Restricția (3.4.) asigură luarea în considerare a preocupării de reducere a consumului de materii prime și materiale :

$$\sum_{j=1}^n v_{ij}^b x_{ij} \leq M_i^b \quad \begin{matrix} b = 1, 2, \dots, z \\ i = 1, 2, \dots, m \end{matrix} \quad (3.4.)$$

Nu este indicat să se exagereze cu detalierea acestui tip de restricție, deoarece trebuie să rămână o marjă disponibilă de materii prime și materiale care să permită majorarea producției în limitele eficienței economice maxime. Tocmai datorită acestei detalieri restrinse am considerat necesară o restricție specială pentru importuri în raport cu plafonul valoric stabilit :

$$\sum_{j=1}^n \tau_{ij} x_{ij} \leq I_i \quad i = 1, 2, \dots, m \quad (3.5.)$$

Restricțiile mai sus prezentate le considerăm esențiale, dar nu și suficiente. Ele vor fi completate cu altele, în primul rând pe baza unora dintre funcțiile obiectiv, dar și prin adaptarea mai exactă la procesul economic modelat.

Funcțiile obiectiv

Decizia economică reprezintă un act de mare răspundere, care trebuie să ia în considerație multilateralitatea și complexitatea proceselor economice și efecte uneori divergente. În aceste condiții este dificil de a ne opri întotdeauna de la început la alegerea unui singur criteriu de optim.

Pentru ca soluția optimă obținută să corespundă simultan mai multor criterii de optim ea se poate optimiza succesiv după mai multe criterii de optim. În urma rezolvării programului pe baza unui criteriu de optim, această funcție obiectiv poate fi transformată în restricție, limitând cu valoarea optimă obținută, iar programul poate fi reoptimizat pe baza altei funcții obiectiv.

În vederea aplicării acestui procedeu, ca primă etapă de optimizare se poate minimiza fie totalul cheltuielilor de producție, fie consumul de energie. Preferința pentru prioritatea acordată unuia sau altuia dintre aceste criterii depinde de procesul concret optimizat, de măsura în care este vorba de un proces tehnologic energofag sau nu. Utilizarea mai întâi a unuia din criterii nu elimină necesitatea utilizării ulterioare și a celuilalt.

Următoarele trei criterii de optimizare efectuează selecția soluției optime în funcție de prețurile de livrare pe piața internă sau externă. Dintre acestea, un prim criteriu este maximizarea producției nete,

$$\sum_{j=1}^n \alpha_j x_j \rightarrow \max \quad (3.6.)$$

Urmează maximizarea beneficiilor

$$\sum_{j=1}^n \beta_j x_j \rightarrow \max \quad (3.7.)$$

și, în fine, maximizarea exportului

$$\sum_{j=1}^n \gamma_j x_j \rightarrow \max \quad (3.8.)$$

Pentru facilități de calcul, funcțiile obiectiv, ca și restricțiile, au forma liniară, mai ales când perioada de optimizare nu de-

M. HOROVITZ
Gh. ZAMAN
M. CIUMARA
M. POP
G. DANIELESCU

(Continuare în pag. 24)

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

CAPACITATEA de creație a oamenilor în domeniul gândirii economice este, în zilele noastre, mai mare ca oricând.¹⁾ Aceasta întrucât s-a amplificat și complicat economia fiecărei țări și a lumii în ansamblul ei, a crescut interesul oamenilor pentru înțelegerea problemelor economice și a resorturilor acestora, studierea lor nu mai este apanajul câtorva centre sau țări ci al lumii întregi. Este greu de găsit o țară în care cercetarea economică să nu fie organizată într-un fel sau altul. Eforturile individuale sunt potențate de cele colective ale oamenilor de știință din cercetare și învățământ, din instituții și institute naționale, zonale sau mondiale.

S-au creat așa de multe teorii și doctrine economice încât nimeni și nici o lucrare de sinteză nu le poate cuprinde. Cu toate acestea adeseori se apreciază că știința economică a rămas în urma vieții reale. Aprecieri mai drastice ne vorbesc de subdezvoltarea²⁾ sau, și mai grav, de criza ei³⁾. Considerațiile prea globale sau unilaterale, triumfaliste ca și cele exclusiv negativiste nu sînt de natură să ne ofere imaginea reală a stărilor de lucruri pentru depășirea dificultăților, de altfel destul de mari, cu care este confruntată știința economică. Este un adevăr că știința economică — privită ca sistem al unor științe despre economie — a rămas în urma mersului vieții economice reale. Nu atât datorită insuficienței dotării a cercetării economice, neajunsurilor organizatorice sau insuficienței rezultatelor pozitive ale cercetării, cât consecvenței cu care au fost și mai sînt menținute concepții care au devenit tributare din punct de vedere economic, social, etc., nonconcordării și noncorelării tuturor realizărilor științifice — din Estul socialist și Vestul capitalist, din Nordul dezvoltat și Sudul subdezvoltat etc. — într-un ansamblu teoretic coerent, mai ales în domeniul problemelor privind dezvoltarea forțelor de producție. Figurat vorbind, material pentru reedificarea științei economice din acest punct de vedere există, și ea trebuie (și poate fi) clădită. Succesul pe termen lung al unei asemenea întreprinderi depinde, în mare măsură, și de concepția generală

Doctrinile economice contemporane și criterii de apreciere a lor (I)

utilizată, de metodele folosite și scopul propus.

După opinia mea, cei mai mari sorți de izbândă îi oferă astfel concepția socialismului științific, metoda dialecticii materialiste, corelarea organizării economico-sociale — desfășurată pe principii socialiste — a mecanismelor economice ale acestora cu cerințele de progres ale omenirii. Într-o lume cu decalaje explozive, cu o vastă geografie a foametei alături de „societatea de consum”, cu tehnicile de vîrf ale revoluției tehnico-științifice și cele ultraprimitive polarizate⁴⁾, știința economică se refuză a fi pur și simplu behavioristă și nu mai poate privi eficiența economică în chip mercantil. Poziția socială pe care se situează, orînduirea pentru care militează ca și alte elemente importante oferă gândirii economice de origine marxistă acea lărgime de orizont pe care o presupune (și implică) construcția năii clădiri a științei economice.

Dar pentru aceasta este nevoie ca, mai întîi de toate, să separe valorile de nonvalorile creației teoretico-economice în scopul de a avea materialul de calitate necesară reconstruirii științei economice. Separarea poate fi făcută nu prin aprecieri subiective, prin verdicte inexorabile, ci cu ajutorul „sitei”, exigențelor științifice țesută pe elementele de rezistență ale unui sistem de criterii al aprecierii ideilor, teoriilor și doctrinelor

economice. În zilele noastre valorile (ca și nonvalorile) teoretico-economice nu pot fi apreciate nici după centrele de creație nici după nivelul dezvoltării țărilor de proveniență și nici (în exclusivitate) după opțiunea ideologică, ci folosindu-se de un complex de criterii.⁵⁾ A nesocoti contribuțiile economiștilor din țările lumii a treia este dăunător științei economice ca și neglijarea realizărilor — în domeniile în care există, mai ales cel al analizelor și corelațiilor cantitative, al econometriei etc. — economiștilor occidentali de orientare nemarxistă. În zilele noastre și-a pierdut orice sens maniera după care economiștii burghezi pretindeau că ce făceau ei era aur, iar ce făceau alții era gunoi, manieră căreia economiștii marxști îi răspundeau cu aprecierea inversă. Reconstrucția științei economice implică preluarea de elemente științifice de pretutindeni și asamblarea lor în optica concepției proprii a socialismului științific; ea este incompatibilă cu insumarea eclectică de părți eterogene.

Opera de selectare a valorilor — realizabilă cu mare folos pe baza unui sistem de criterii derivind din metoda dialecticii materialiste — se cere urmată de cea a „asamblării” pe coordonatele concepției materialismului istoric. În această nouă optică trebuie definit și obiectivul științei doctrinelor economice contemporane.⁶⁾

Criteriul suprem de verificare și apreciere a oricărei teorii este raportarea ei la practică, în cazul nostru, la viața economică reală. Este însă evident că acest mare adevăr, ca enunț general, are nevoie de particularizări în fiecare domeniu. Criteriile de apreciere a unei teorii — cele ale caracterului și problematicii epocii; conținutului social, de clasă; raportului național-internațional; corelării cu exigențele progresului general al omenirii, pe care le considerăm criteriul fundamental, împreună cu cele complementare cum sînt criteriile: independenței relative a teoriei față de practică; „datelor empirice”; raportului dintre teorii și politicile economice în cazul celor macroeconomice; poziției față de esența și formele de manifestare ale vieții economice, față de latura

FIȘE

● La un interval de trei ani, analiza pe care a inițiat-o Constantin Bărbăcioru asupra unuia dintre cei mai importanți indicatori macroeconomici — venitul național —, este continuată prin tipărirea la Editura craioveană „Scrisul românesc” a celui de

al doilea volum. Lucrare cu caracter monografic, „VENITUL NAȚIONAL” tratează, în a doua sa parte, probleme legate de repartizi, după ce volumul anterior a fost consacrat evidențierii proceselor în care are loc producerea veniturii naționale. Pornind de la însemnătatea deosebită ce revine categoriei de venit național în elaborarea politicilor economice, în realizarea obiectivelor de progres economico-social autorul a urmărit să releve cu deosebire elementele noi care apar în actuala etapă de dezvoltare a economiei socialiste. În această optică sînt analizate implicațiile lărgirii sferei procesului de repartizare a venitului național, ale perfecționării sistemului de relații de producție asupra distribuției și redistribuirii venitului național. O atenție aparte se acordă în lu-

crare aspectelor legate de perfecționarea instrumentelor economice de repartizare a venitului național, ca urmare a sporirii complexității activității economice, a accentuării rolului factorilor economici în creșterea eficienței unităților productive prin aplicarea noului mecanism economico-financiar.

Expoziția — factor de educație științifică

● A devenit predominantă imaginea prin care finalitatea și succesul unei manifestări expoziționale cu caracter tehnic, sînt sinonime cu numărul și valoarea contractelor economice realizate. Se cuvine a fi însă actualizată și o altă destinație a unor astfel de manifestări cu caracter tehnico-economic — opinează e-

conomistul cehoslovac Tomáš Širováta într-un articol inserat în Buletinul informativ editat cu prilejul Tîrgului internațional de construcții mecanice de la Brno. Și anume, funcția generală proprie muzeelor sau manifestărilor expoziționale, de agent educativ-formativ. Pentru a surprinde efectele unei manifestări expoziționale de tradiție cum este Tîrgul de la Brno în planul educației științifice a populației la ultimile ediții a fost inițiată o anchetă sociologică de tip panel. Răspunsurile persoanelor intervievate au evidențiat faptul că vizitarea Tîrgului are, din perspectiva amintită, două efecte importante. Pe de o parte asigură cunoașterea celor mai noi realizări în diferite domenii ale construcțiilor mecanice, iar pe de altă parte facilitează transferul de cunoștințe din domeniul

calitativă și cea cantitativă a acesteia ș.a. — sînt de fapt instrumente care permit disecarea conținutului, caracterului, naturii funcțiilor diverselor teorii sau doctrine, constituie astfel importante elemente pentru aprecierea teoriilor respective.

Criteriul caracterului și problematicii epocii permite înțelegerea legăturii dintre dinamica vieții economice reale și cea a teoriilor economice. Sînt de neînțeles în chip științific (și s-ar emite aprecieri subiective, cum uneori se face) asemenea fenomene, ca de exemplu criza gândirii economice burgheze — dacă nu ținem seama de starea de criză generală a capitalismului; marile căutări și salturile în teoriile socialismului — fără a ține seama de etapa în care acesta se află și de locul ocupat de economiile socialiste în lume; progresele în teoria economică în țările lumii a treia — fără a lua în considerare rolul și rostul revoluțiilor de eliberare națională etc. Acest criteriu al problematicii epocilor și etapelor istorice se face puternic resimțit — cum remarcă Oreste Popescu, profesor de economie politică la Universitatea catolică din Buenos Aires, — la mulți autori și în periodizarea istoriei gândirii economice. „După mai bine de un secol de încercări empirice cu caracter eclectic, menționează profesorul citat, istoriograful gândirii economice începe să devină conștient de necesitatea unui examen critic al „periodizării”. În timp ce un grup de istorici se inspiră din modele deduse din istoria generală sau din istoria faptelor economice (Marx, Ingram, Roll, Aquirre, Karataev, Rindina, Stepanov, Chevalier, Pietre), alții caută să formuleze schemele lor de periodizare plecînd de la însăși structura gândirii economice, luînd în considerare succesiv fie caracteristici de formă (Cossa), fie caracteristici de fond, care pot fi de ordin ideologic (Roscher, Gonnard, Spann, Fanfani, Zweig), de ordin teoretic (Dühring, Rambaud, Haney, Schumpeter, Bousquet, Stark) sau, ceea ce pare preferabil, de ordin metodologic (Salin, Sombart, Heinemann, Popescu) ¹⁷

Rămînerile în urmă ale diverselor teorii

economice și ale științei economice în ansamblu față de cerințele epocii se vădese mai ales în domeniul profunzimii reflecției problematicii acesteia, a corelării elementelor științifice proprii, în sisteme, cu cele ale altor științe (interdisciplinaritatea este mai mult declarată decît realizată).¹⁸) Caracterul tranzitoriu al epocii afirmat atît pe plan economic cît și pe plan social, i s-a răspuns adeseori doar prin mutații în gândirea economică pe fondul unor concepții — uneori tradiționale, altele noi dar inadecvate — ce se cereau cu mult depășite. Din punct de vedere ideologic elemente ale unei științe economice a epocii de tranziție există — cum sînt teoriile științifice ale înaintării de la capitalism la socialism, ale economiei socialismului maturizat sau ale societății socialiste multilateral

dezvoltate, ale crizei de sistem a capitalismului și a capitalismului monopolist de stat, ale economiilor tranzitoriale în multe țări ale lumii a treia, ale fătării noii ordini economice internaționale etc. — dar nu se poate spune că există ceva coerent, încheiat în acest sens. Și aceasta este un aspect important al rămînerii în urmă a științei economice față de rigorile vieții reale. Precum se vede, criteriul epocii dînd posibilitatea înțelegerii corelației dintre problematica lumii reale și teoria economică permite, totodată, relevarea domeniilor rămînerii în urmă a teoriei solicitînd concentrarea eforturilor în vederea ridicării științei economice la nivelul cerut.

prof. dr. Ivanciu NICOLAE-VĂLEANU

¹⁷) Un cunoscut economist american menționează că se creează adinea teorii economice și așa de contradictorii încît aplicarea tuturor ar însemna un dezastru pentru omenire. Vezi: J. K. Galbraith, Nicole Salinger, Tout savoir ou presque sur l'économie, Seuil, Paris, 1978, p. 13.

¹⁸) Vezi: E. H. Phelps Brown, The Underdevelopment of Economics, in „The Economic Journal” nr. 225/1972, p. 1; J. K. Galbraith, Les temps des incertitudes, Gallimard, Paris, 1977, p. 11—12; Fr. Perroux, Les conceptualisations implicite des normes et les limites de la modélisation en économie, in „Economics et Sociétés”, nr. 12/1970, p. 2289.

¹⁹) Vezi: Jacques Attali, La crise de conscience des économistes, in „Les Informations”, din 19 iunie 1972, p. 16; V. Leonieff, Theoretical assumption and non observed facts, in „American Economic Review”, March, 1971, p. 95; Susanne de Brunhoff, Michel Besud et Claude Servolin, La crise de la science économique, in „Le Monde” nr. 8118/22 May, 1973, p. 24; T. Postolache, Capitalismul monopolist de stat, Editura politică, București, 1975, p. 139—142; Sorica Sava, Repere ale crizei teoriei economice occidentale, in „Revista economică” nr. 22—23/1981; I. Nicolae-Văleanu, Gîndirea economică burgheză și lumea contemporană, Editura politică, București, 1975, p. 20—27.

²⁰) Printre lucrările mai recente în care sînt tratate asemenea fenomene menționăm: Ridker R., Watson W., To choose a Future. Resource and Environmental Consequences of Alternative Growth Paths, Baltimore — London, The John Hopkins University Press, 1980; Guernir M., Tiers Monde: trois quarts du monde, Dunod, Paris 1980; Ma-lița M., Giosan N.: Alimentația și agricultura în următoarele trei decenii, Editura

Academiei R.S. România, București, 1979; Stănescu N. S.: Decalajele economice ale lumii contemporane, Editura științifică și enciclopedică, București, 1980.

²¹) Lucrări de referință cum sînt: „Main currents in the Modern Economics” a lui B. Saitzen sau „Les grands économistes” a lui R. L. Heilbroner au mari scaderi, datorită modului unilateral de selectare și apreciere a teoriilor economice contemporane.

²²) Tocmai în perspectiva celor menționate putem arăta că obiectul doctinelor economice contemporane ca știință îl constituie studierea ideilor, teoriilor și doctinelor economice, apreciînd constructiv elementele valoroase și criticînd pe cele neștiințifice; evaluarea stării actuale a științei economice — a contribuției țării noastre la îmbogățirea ei — și descoperirea căilor de depășire a dificultăților cu care această știință este confruntată. Înreaga acțiune de evaluare se realizează cu ajutorul unui sistem de criterii de a cărui înțelegere și utilizare depinde, în bună măsură, acțiunea de reconstrucție a științei economice.

²³) Oreste Popescu, L'histoire de la pensée économique et sa periodisation in „Revue internationale des sciences sociales”, vol. XVII, nr. 4/1965, p. 655.

²⁴) O excepție meritorie, pe lângă altele, o constituie N. Georgescu-Roegen cu „Legea entropiei și procesul economic”, Editura politică, București 1979.

²⁵) Notă, în articolul „Criza sistemului capitalist: din evoluția confruntărilor în jurul acestei crize”, Revista economică nr. 40 — ultima coloană rîndul 2 de sus se va citi: pe platforma comună a criticii capitalismului și imperialismului.

invecinate ale tehnicii. Efectele pozitive ale contactului cu mediul expozițional, opinează T.S., îmbracă și o formă comensurabilă. Astfel, potrivit datelor oferite de investigația sociologică amintită, 31% din cunoștințele dobîndite au fost utilizate în producție, 15% în cercetare, 14% în activități cu specific comercial.

Creșterea populației rurale

● Dacă, începînd de la mijlocul secolului trecut, demografia, sociologia, economiștii, oamenii politici au fost confrunțați cu problemele complexe pe care le-a generat dezvoltarea urbană explozivă a orașelor americane termenii ecuației par a se schimba considerabil în zilele noastre. Această apreciere, formulată de Bill Gordon în articolul „Rural America makes a

comeback” publicat în numărul 4/1981 al revistei „FARM-LINE” are la bază tendința tot mai pronunțată a unei părți c populației marilor metropole de a-și strămuta locul de rezidență în mediul rural. Astfel, potrivit unor date statistice, în ultimii ani, populația rurală în America (din zone rurale și orașe de dimensiuni reduse) a crescut cu 15% comparativ cu o creștere de 9% înregistrată în cazul ariilor metropolitane. Cauzele acestui fenomen migraționist sînt, afirmă B.G., deopotrivă economice — apariția de noi locuri de muncă prin revitalizarea unor activități tradiționale, costul mai redus al vieții etc., cît și sociale, printre cei antrenați în acest proces migraționist numărîndu-se și persoane vîrstnice, în căutarea unor zone mai liniștite și nepoluate. Creșterea substan-

țială a populației rurale, opinează autorul articolului, va declanșa însă procese necunoscute pînă în prezent. Astfel, sporirea populației determină o dezvoltare a infrastructurii de tip urban în localitățile rurale precum și un transfer amplificat a numeroase funcții specifice marilor aglomerații urbane: instrăinare, criminalitate, poluare.

Statistică economică

● În seria lucrărilor pentru uz universitar elaborate de cadre didactice din Academia de Studii Economice de curînd a fost tipărită la Editura Didactică și Pedagogică sub semnătura lui T. Baron, M. Korko, E. Pecican, M. Stănescu (coordonator T. Baron) un manual de statistică economică: „STATISTICĂ PENTRU COMERȚ ȘI TURISM”. Elementul de noutate îl constituie faptul că în carte proble-

FIȘE

mele generale de statistică nu sînt tratate de sine stătător ci mai cu seamă prin aplicarea metodologiei specifice acestei discipline în domenii particulare ale activității economice: comerțul și turismul. În capitole distincte în lucrare sînt abordate teme precum: indicatorii statistici absoluți și derivați pentru analiza activității comerciale și de turism; metode de cercetare selectivă a activității comerciale și de turism; forme de sondaj pentru recepția produselor; metode de analiză a legăturilor dintre variabilele statistice; indicii statistici utilizați precum și un capitol de sinteză care cuprinde principalii indicatori ai activității de comerț și turism.

Abordarea econometrică a eficienței fondurilor fixe

(Urmare din pag. 21)

pășește durata unui plan cincinal. În cazul unor procese mai îndelungate pot fi avute în vedere și forme mai complexe ale funcțiilor obiectiv, conform evoluției probabile în timp a traiectoriei fenomenului economic. Nici în condițiile funcției obiectiv liniare coeficienții acestei funcții nu trebuie să fie neapărat constanți în cazul unei abordări dinamice, deoarece acești coeficienți pot fi ajustați de la an la an, pe baza tendințelor previzionate prin alte tehnici de prognoză: singura complicație care interesează în acest caz este amplificarea dimensiunilor modelului, ceea ce poate crea dificultăți în rulara pe calculator.

Modelul de optimizare a eficienței fondurilor fixe a fost aplicat la întreprinderea „Tractorul” Brașov. Problema de rezolvat a fost repartizarea prelucrării pe trei tipuri de strunguri a 6 tipuri de piese în anul de plan 1980. Funcțiile obiectiv utilizate au fost: minimizarea cheltuielilor de producție și a consumului de energie, maximizarea producției nete și, în sfârșit, maximizarea beneficiilor. Simularea pe calculator*) a modelului a dat următoarele rezultate:

a) **Minimizarea cheltuielilor de producție** creează un disponibil de timp de lucru la strungurile universale. O economie importantă se realizează și la manopera efectuată suplimentar față de strunjire.

b) **Prin minimizarea consumului de energie**, aceasta se reduce în timp de producție și beneficiile sînt la același nivel ca și în cazul primei variante.

c) **Maximizarea producției nete și a beneficiilor.** Ambele criterii conduc la aceeași soluție. Se obține o creștere a producției nete și a beneficiilor față de valorile anterioare. Trebuie menționat că variantele de maximizare conduc și la o economie de materii prime din import. Această economie nu se regăsește în valoarea funcției obiectiv, deoarece s-a folosit suplimentar, în compensație metal din producția internă.

Opțiune între diferitele criterii de optimizare. Preferința dată unuia sau altuia dintre criteriile de optimizare are o mare importanță deoarece schimbarea criteriului conduce la importante modificări în repartizarea pe strunguri a reperelor. Deoarece reperatele menționate se produc în volumul necesar producției de

*) Modelul a fost calculat pe calculatorul Laboratoarelor de Calcul și Cibernetică economică al Academiei de Studii Economice. Mulțumim pe această cale tovarășului dr. M. Altar pentru sprijinul acordat.

tractoare, depășirea indicatorilor fizici ai volumului producției nu este de preferat, căci s-ar face în dauna altor repere. În schimb, îndeplinirea indicatorilor fizici cu economii de cheltuieli și crearea de timp de lucru disponibil la strunguri, ca și reducerea manoperei suplimentare prezintă avantaje evidente. De aceea, cele mai bune rezultate ni se par a fi cele obținute prin minimizarea cheltuielilor de producție. Această variantă oferă și cea mai bună eficiență a fondurilor întreprinderii.

xxx

În condițiile trecerii economiei românești la o reproducție de tip intensiv, problemele eficienței fondurilor fixe devin tot mai complexe, astfel încît este indicată extinderea abordării econometrice în acest domeniu. Preocupările în acest sens trebuie să depășească sfera cercetării științifice, generalizîndu-se atît la nivel macro cit și microeconomic. La aceasta, ar putea să aducă o contribuție importantă și centrele de calcul existente.

Simbolurile Modelului MOF Variabile

- x — cantitatea fabricată din produsul respectiv, în unitatea de măsură caracteristică;
- z — prețul produsului respectiv, în lei;
- β — beneficiu pe unitate de produs, în lei;
- γ — prețul extern al produsului respectiv, în dolari;
- λ — timp de lucru necesar pentru prelucrarea produsului pe o mașină-unealtă în minute;
- K — timp total disponibil de prelucrare pe mașinile-unelte respective, în decurs de un an, în minute;
- μ — consumul mediu de timp de muncă de o anumită specialitate pentru fabricarea produsului respectiv, în om-minute;
- L — timpul de muncă total disponibil dintr-o anumită categorie de specialiști, în decurs de un an, în om-minute;
- v — consum specific din materia primă respectivă;
- M — cantumul anual planificat de materie primă respectivă;
- τ — consum de materii prime și materiale din import pe unitatea de produs, în dolari;
- I — valoarea totală a importului de materii prime și materiale pentru producție planificat pentru întreprinderea respectivă în decurs de un an, în dolari.

Indici

- j — tipul produsului prelucrat;
- i — tipul mașinii-unelte prelucrătoare;
- s — specialitatea de calificare a forței de muncă;
- b — materia primă utilizată;
- n, m, t, z, — numărul respectiv de tipuri sau categorii.

În căutarea unor noi paradigme — dezvoltare-progres

(Urmare din pag. 19)

(agricultură, piscicultură, minerit), pe energia naturală (vînt, apă, puterea forței de muncă și animală) și a localităților de tip rural, spre cele industriale, de prelucrare, de producere și diversificare a bunurilor și serviciilor, bazate pe energiile obținute din cărbune, petrol, energie electrică etc., concentrate îndeosebi în zonele urbane.

— ameliorarea **tehniciilor** utilizate în agricultură, însoțite de o creștere a productivității și a producției agricole a condus la eliberarea unei părți tot mai importante a **forței de muncă** ocupată în agricultură și la **migrarea** ei masivă spre oraș;

— migrarea spre oraș a fost, la rîndul ei, facilitată de dezvoltarea tehnicilor de prelucrare de tip **manufacturier** și mai tirziu **industrial**, care au permis ocuparea forței de muncă eliberate din agricultură;

— pe de altă parte, extinderea proceselor industriale și a urbanizării au fost posibile și ca urmare a creării unor surplusuri de produse alimentare și de energie necesare aprovizionării zonelor urbane și transportului, prelucrării și distribuției produselor agricole și alimentare;

— Industrializarea, prin promovarea mașinismului și a progresului tehnic și științific a constituit o pirghie

extrem de dinamică a schimbării mediului economic, tehnologic, social, a întregului cadru de viață urban și chiar și rural. Amplasată însă cu predilecție în orașe ea a contribuit la adîncirea contrapunerii dintre mediul urban și cel rural, dintre industrie și agricultură, dintre procesele de producție și de prelucrare a materiilor prime și alimentare.

Oare singurele alternative sînt defavorizarea zonelor rurale sau repetarea procesului de urbanizare a zonelor rurale, a sistemelor de tehnici, de tehnologii și de organizare a proceselor de producție existente?

C. În domeniul tehnologiilor

— Sistemele moderne de producție au evoluat însoțite de o permanentă adîncire a diviziunii muncii și o îngustare a specializării, prin descompunerea proceselor de muncă în operații tot mai simple, executate tot mai mult ca operații de rutină.

— Pe de altă parte, de regulă, logica tehnologică a pornit de la prelucrarea uneia sau mai multor materii prime în scopul obținerii produsului dorit, iar restul materiei prime, combustibilului și energiei, ce nu se regăsea în produsul finit, era eliminat sub formă de reziduuri, deșeuri sau produse secundare, poluînd adesea mediul ambiant. Aceste

optici păgubitoare au însemnat lungul proces al dezvoltării și al învățării care a condus de la atelierul meșteșugăresc la fabrica mașinistă, pînă la uzinele automatizate de astăzi și cele bazate pe cercetare științifică. Această optică, întreaga logică tehnologică, se cere revizuită.

— Cred că va trebui să pornim invers. Nu de la imaginarea tehnologiei care asigură ca dintr-o materie primă să se obțină un anumit produs finit, ci de la găsirea acelor tehnologii care pot să asigure utilizarea tuturor părților active dintr-o materie primă de bază, astfel încît să nu se irosească materie primă și energie.

— Mediul agricol a suferit și el puternice modificări tehnologice optînd pentru tehnica mașinistă de tip industrial. Intrigă însă faptul că numeroase mașini complexe, de semănat, de recoltat etc., și chiar tractoarele sînt utilizate un număr limitat de ore pe an. O mare capacitate mecanică se pierde în cursul anului din cauza inadaptabilității forței lor motrice în activități multiple, intersanjabile.

— În general, tehnologii agricole capital-intensive, utilizate în unele țări dezvoltate, au ajuns la inputuri foarte ridicate de energie, mai ales dacă le comparăm cu energia conținută în produsele agricole.

— Sînt oare acestea evoluții care pot continua? Nu cred că în situația în care se află astăzi omenirea este nevoie de multe argumente în favoarea necesității unor noi paradigme.

16 octombrie – Ziua mondială a alimentației

ȚĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE ÎN FAȚA CRIZEI ALIMENTARE

ORGANIZATĂ pentru prima dată în acest an, Ziua mondială a alimentației a fost stabilită la 16 octombrie, astfel încât să coincidă cu data creării, în 1945, a Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (F.A.O.); ea are menirea de „a dezvolta conștiința omenirii în privința naturii și dimensiunilor pe termen lung ale problemei alimentare mondiale ca și de a întări solidaritatea națională și internațională în lupta împotriva foametei, malnutriției și sărăciei”.

O realitate cotidiană pentru sute de milioane de oameni

INTR-O LUME în care, pe ansamblu, producția agroalimentară nu numai că acoperă, dar potrivit aprecierilor F.A.O. chiar depășește cu circa 7—10% necesarul de consum rațional al omenirii, procurarea hranei zilnice constituie încă o ecuație cu foarte multe necunoscute a cărei rezolvare, echivalentă cu supraviețuirea, frământă zilnic aproape 800 milioane de oameni, aflați mai ales în țările în curs de dezvoltare. Dimensiunile în creștere ale acestui flagel — care reprezintă negația unuia din drepturile fundamentale ale omului, dreptul la hrană, ipotecind prin consecințele sale economice și sociale nu numai prezentul ci și viitorul țărilor în cauză — sînt indisolubil legate de subdezvoltare, de marile decalaje, cu tendință de accentuare, din economia mondială contemporană, de caracterul profund inechitabil al actualei ordini economice internaționale.

Dacă venitul mondial ar fi altfel distribuit, se afirmă într-un raport al Băncii mondiale, numai actuala producție de cereale ar putea asigura fiecărui locuitor al globului un aport alimentar de peste 3 000 de calorii și 65 de grame de proteine pe zi, adică mai mult decît cele mai generoase estimări ale necesarului respectiv. Pentru eliminarea malnutriției ar fi suficientă redirecționarea a numai circa 2% din producția mondială de cereale către cei care au cea mai mare nevoie de ea (*World Development Report, The World Bank, 1980, p. 61*). Sărăcia este întotdeauna prima cauză a foametei, constată la rîndul său un studiu al F.A.O., relevînd că chiar și disponibilitățile de alimente pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare dintr-un an agricol mediu ar fi aproape suficiente pentru a acoperi necesarul de consum al populației acestora, dacă la decalajele pe plan internațional nu s-ar adăuga cele existente pe plan național în privința veniturilor diferitelor categorii ale populației, afectînd în primul rînd populația rurală, femeile și păturile sărace de la orașe (*F.A.O. Feature, WF/8, p. 4*). Cu alte cuvinte, insuficiența veniturilor unor largi categorii ale populației — folosite în proporție covârșitoare, mai ales în țările cele mai sărace, în scopul procurării de alimente — explică persistența foametei și malnutriției chiar în anii cu recolte mari, relevînd că foametea nu este neapărat determinată de o producție insuficientă.

Soluționarea problemei alimentare mondiale nu este, în consecință, numai o problemă tehnică, simpla creștere a producției agricole nu este suficientă; un rol important revine asigurării unui acces mai echitabil al tuturor locuitorilor la resursele agroalimentare, prin transformări cu caracter structural, începînd cu proprietatea asupra pămîntului și reglementarea activității societăților transnaționale.

Studii ale Băncii mondiale întreprinse pe cazul a 40 de țări în curs de dezvoltare au ajuns la concluzia că în țările cu o distribuție mai echitabilă a pămîntului recoltele la hectar și gradul de ocupare a forței de muncă tind să fie mai ridicate decît în cele caracterizate prin profunde inechități, astfel încît Banca mondială consideră că redistribuirea pămîntului în țările în curs de dezvoltare ar reprezenta o contribuție majoră la

reducerea inegalităților din mediul rural, a sărăciei, și prin aceasta a foametei și malnutriției. În mod similar, un studiu recent al Organizației Internaționale a Muncii referitor la șase țări în curs de dezvoltare relevă că dacă pămîntul ar fi echitabil distribuit între toate familiile agricole, inclusiv cele actualmente fără pămînt, producția agricolă ar spori în proporții cuprinse între 10% în unele țări și 80% în țările cu cele mai grave disparități. De aceea, rapoartele respective apreciază ca îngrijorătoare tendința de creștere a ponderii țăranilor lipsiți de pămînt în totalul populației rurale, pondere situată actualmente la circa 25% în Orientul Apropiat, 31% în Asia de Sud-Est și 34% în America Latină.

Datele de ansamblu și concluziile prezentate nu pot însă ascunde faptul că foametea este și consecința curenților din producția agricolă dintr-o serie de țări în curs de dezvoltare, reflectate într-un ritm lent de dezvoltare a acestora, inferior uneori însuși ritmului creșterii demografice. Ca urmare, producția de hrană pe locuitor s-a redus în ultimul deceniu în 61 de țări în curs de dezvoltare. În Africa, de pildă, unde producția de hrană a crescut anual cu mai puțin de 2%, în timp ce creșterea demografică este de circa 3%, se produce astăzi pe locuitor cu 10% mai puțină hrană decît în urmă cu un deceniu, motiv pentru care rația alimentară zilnică a scăzut într-o serie de cazuri sub nivelul necesar supraviețuirii.

În același timp, după cum rezultă dintr-un inventar al terenurilor agricole, întreprins de F.A.O., în colaborare cu U.N.E.S.C.O., în Africa se cultivă cu cereale sub 70% din terenul potențial cultivabil dispunînd de condiții climatice favorabile, iar randamentele actuale reprezintă între o treime și un sfert din cele ce s-ar putea obține prin folosirea unor mijloace de producție adecvate. Foametea la nivel local a fost accentuată nu numai de împrejurări ca seceta sau inundațiile, ci și de o serie de războaie civile și conflicte armate, care au generat milioane de refugiați. Se poate face aici fie și în treacăt constatarea că dacă foametea este uneori rezultatul unor tensiuni politice și conflicte armate, la rîndul lor pacea și stabilitatea mondială nu sînt de conceput dacă flagelul foametei va persista.

Accelerarea creșterii producției agricole a „lumii a treia” devine o necesitate imperioasă, sublinia recent Edouard Saouma, directorul general al F.A.O., dacă se are în vedere că pînă la sfîrșitul secolului populația planetei noastre va spori cu încă 2 miliarde de oameni, dintre care 90% se vor naște în țările astăzi în curs de dezvoltare și că, datorită acestui spor demografic și creșterii treptate a veniturilor, este de așteptat ca în următoarele două decenii cererea de hrană și produse agricole să se dubleze.

Decalajul în creștere dintre producția agricolă a unor țări în curs de dezvoltare și cererea lor de produse agricole și-a găsit expresia într-o creștere împovărătoare a importurilor lor alimentare, în primul rînd de cereale, respectiv în sporirea dependenței de grupul restrîns al țărilor dezvoltate mari exportatoare de asemenea produse. Față de numai 20 milioane tone în 1930—1961, importul de cereale pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare a crescut la 99 milioane tone în 1980—1981, estimîndu-se că se va ridica la 102—106 milioane tone în 1981—1992. Prognoze ale F.A.O. indică faptul că, în absența unui reviriment în producția agricolă a țărilor în curs de dezvoltare, volumul necesarului de import de cereale al acestora ar putea ajunge la 145 milioane tone în 1990 și 200 milioane tone pînă la sfîrșitul secolului. Ținînd seama de tendința paralelă de creștere a prețurilor cerealelor importate (între 1967—1969 și 1975—1978, de exemplu, acestea aproape s-au dublat) ca și a costului transportului lor (de patru ori în aceeași perioadă) rezultă că o asemenea povară

ar putea deveni de-a dreptul insuportabilă pentru balanțele de plăți ale țărilor respective. Aceasta fără a ne mai referi la marile risc pe care îl prezintă dependența de un volum atât de mare al importurilor într-o perioadă în care stocurile de cereale pe plan mondial — și deci securitatea alimentară a lumii — s-au redus de la 18% cu câțiva ani în urmă la numai 14% din consumul anual.

Dependența de import și povara dobinzilor

SITUAȚIA țărilor în curs de dezvoltare a fost afectată pe de altă parte și de tendința de scădere a prețurilor produselor agricole exportate de ele, produse care adesea dețin o pondere covârșitoare în exportul lor total. Pe fondul tendinței generale de scădere — nu numai relativă, în raport cu prețul cerealelor sau al produselor industriale importate, ci și absolută — aceste prețuri au cunoscut în plus și o mare instabilitate de la un an la altul, favorizată și de progresul extrem de lent înregistrat în eforturile de stabilizare a piețelor întreprinse pe plan mondial sub egida unor instituții specializate ale O.N.U. Sub impactul acestei evoluții a prețurilor, ca și al măsurilor protecționiste tarifare și netarifare adoptate de țările industrializate la adresa țărilor în curs de dezvoltare, ponderea acestora din urmă în încasările mondiale din exporturile de produse agricole s-a redus considerabil în ultimii ani.

Ca urmare, țările în curs de dezvoltare sînt puternic confruntate cu problema finanțării unor importuri alimentare tot mai costisitoare, în dauna finanțării dezvoltării economiei și adesea cu prețul recurgerii la credite cu dobânzi excesiv de ridicate, a căror rambursare va greva și mai mult asupra posibilităților lor de dezvoltare în viitor.

În situația în care datoria externă a țărilor în curs de dezvoltare a depășit 500 miliarde dolari, iar serviciul acestei datorii a sporit la peste 50 miliarde dolari (sumă din care peste 40% reprezintă plăți în contul dobinzilor, față de numai 28% cu un deceniu în urmă), absorbind aproape un sfert din încasările din exportul total al țărilor în curs de dezvoltare, iar deficitul balanțelor de plăți ale țărilor importatoare de petrol continuă să crească (60 miliarde dolari în 1980), realizarea obiectivului Strategiei internaționale pentru cel de al treilea Deceniu al Națiunilor Unite pentru dezvoltare privind realizarea unor progrese substanțiale în direcția asigurării autonomiei aprovizionării alimentare a țărilor în curs de dezvoltare prezintă o importanță covârșitoare. Realizarea obiectivului de creștere într-un ritm mediu anual de cel puțin 4% a producției agricole — care a figurat și în strategia pentru precedentul deceniu, ca și în documentele Conferinței mondiale asupra alimentației din 1974, dar n-a fost realizat — presupune desigur un important efort, în primul rînd din partea țărilor în cauză, dar și din partea comunității internaționale în ansamblul său.

Țările în curs de dezvoltare ar putea să-și sporească considerabil producția agricolă și alimentară dacă aceasta s-ar bucura de o prioritate suficient de mare, afirma directorul general al F.A.O într-un articol publicat în revista iugoslavă *Mejduнародna politika*, referindu-se la faptul că un mare număr de țări în curs de dezvoltare au subestimat multă vreme importanța pe care agricultura și lumea satelor o au pentru dezvoltarea lor economică în ansamblu.

În același sens pledează propria experiență a României, țară în care teza industrializării prioritare în detrimentul dezvoltării și modernizării agriculturii a dus de fapt într-o anumită perioadă la neglijarea creșterii producției agricole. „*Experiența teoretică și practică a țării noastre, ca și a altor țări, în politica agrară — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de-al doilea Congres al tărânimii — are o importanță deosebită pentru țările în curs de dezvoltare care pășesc pe calea propășirii economico-sociale independente, a progresului și civilizației, punind în evidență necesitatea acordării unui rol deosebit agriculturii, pentru dezvoltarea armonioasă a economiei naționale și ridicarea nivelului de trai al poporului, pentru consolidarea independenței naționale*“.

Dilema agricultură sau industrie, despre care s-a făcut atîta caz și se mai face încă în unele cercuri, este așadar o falsă dilemă, pentru că cele două ramuri se presupun și se sprijină reciproc, sînt complementare. De aceea, în condițiile actuale rămînerea în urmă a agriculturii a devenit o puternică frînă a progresului economic general al țărilor în curs de dezvoltare, de neconceput în afara industrializării.

Accelerarea dezvoltării producției agricole a țărilor în curs de dezvoltare nu este numai necesară, ci și pe deplin posibilă, ceea ce nu înseamnă că ar fi vorba de o sarcină ușoară. Dacă sporirea suprafețelor agricole este încă posibilă în unele zone, fără a aduce prejudicii mediului înconjurător, principala cale

de creștere a producției agricole o constituie intensificarea, sporirea randamentelor la hectar și pe animal, domenii în care, așa cum arătăm, există încă importante rezerve, fără a face abstracție de exigențele impuse de actuala criză energetică și de materii prime, de exemplu utilizînd mai larg îngrășămintele organice care acum sînt irosite, făcînd apel la noi surse de energie sau utilizînd atunci cînd este cazul tracțiunea animală.

Fondurile necesare dezvoltării agriculturii sînt considerabile, o parte dintre ele trebuind să fie asigurate pe seama finanțării externe, al cărei necesar era estimat de F.A.O. în studiul „Agricultura spre anul 2000“ la cel puțin 10 miliarde de dolari pe an, o sumă importantă, de cîteva ori mai mare decît nivelul ei actual, totuși „minusculă în raport cu cheltuielile militare“, al căror volum anual a depășit 500 miliarde de dolari.

Asistența financiară externă va putea contribui în mod efectiv la accelerarea dezvoltării țărilor rămase în urmă numai în măsura în care ea va fi acordată într-un volum sporit și în condiții mai favorabile, așa cum a propus de altfel țara noastră la actuala sesiune a Adunării Generale a O.N.U., ținînd seama că în ultimii ani ajutorul pentru dezvoltare acordat de țările occidentale industrializate a fost anihilat în mare parte de creșterea serviciului datoriei externe. Deoarece principala cauză a majorării sarcinii anuale de rambursare în contul datoriei externe a reprezentat-o creșterea la cote fără precedent a nivelului dobinzilor, reducerea acestora la niveluri rezonabile, propusă de țara noastră, ar reprezenta o contribuție prețioasă la transformarea creditelor internaționale dintr-o frînă, cum au devenit în ultima vreme, într-un factor stimulator al dezvoltării și implicit al depășirii actualei crize alimentare. O mare importanță capătă, de asemenea, intensificarea asistenței tehnice acordate țărilor în curs de dezvoltare, sprijinirea eforturilor acestora de crearea unor sisteme agroalimentare adaptate la propriile necesități și condiții și de formare a cadrelor naționale.

Dezvoltarea agriculturii țărilor lumii a treia este de neconceput fără diversificarea producției agricole și lichidarea actualilor lor dependențe de exportul uneori al unui singur produs, ca și de importul tot mai costisitor de produse alimentare de bază. Unul din paradoxurile actualei crize alimentare îl reprezintă faptul că țările în curs de dezvoltare sînt, pe ansamblu, exportatoare nete de produse agricole. Foarfeca prețurilor produselor agricole importate și exportate, acționînd, așa cum s-a văzut mai sus, în defavoarea țărilor în curs de dezvoltare, este tot mai puternic contestată concepția în baza căreia a fost încurajată înlocuirea în țările respective a producției autohtone de culturi alimentare pentru necesitățile interne cu culturi pentru export (arahide, bumbac, banane, cacao, citrice etc.), invocîndu-se avantajele „specializării internaționale“, încasările obținute urmînd a servi la importul de alimente de bază. În virtutea acestei „specializări“, impuse încă în perioada colonială, și în goana adeseori iluzorie după încasări sporite din exportul singurului sau celor citorva produse pe care le puteau oferi, necesare importului sau plăților în contul datoriei externe, în numeroase țări în curs de dezvoltare a fost practicată o agricultură extensivă, fără aplicarea principiului rotației culturilor, exploatarea abuzivă a unui sistem ecologic deja fragil conducînd la o adevărată „catastrofă ecologică“, așa cum se observă în Sahel. Nu întîmplător experții P.N.U.D. apreciază că 42% din terenul productiv al Africii nu va mai putea fi considerat arabil dacă nu se iau măsuri urgente de conservare a solului.

Extinderea culturilor de export, adeseori sub controlul societăților multinaționale, chiar cînd producția propriu-zisă este realizată de mici producători, explică și ea situația paradoxală potrivit căreia alimentația cotidiană a devenit insuficientă pentru păturile sărace ale populației într-o țară ca Brazilia, de pildă, în care producția alimentară a înregistrat o creștere anuală de 4,4% pe an. În general, în America Latină, care exportă mai multe produse alimentare decît importă, 48% din totalul populației este subalimentată.

Caracterizarea ca iluzorie a urmării asigurării din import a produselor alimentare esențiale prin creșterea exportului unor produse alimentare nu trebuie desigur înțeleasă ca o condamnare apriorică a producției pentru export, ci ca un semnal pentru diversificarea acesteia, prin lichidarea „violențelor structurale“ din agricultură și în general din economia țărilor în curs de dezvoltare, reducînd astfel vulnerabilitatea lor la fluctuațiile de prețuri ale unor produse cărora acum le sînt tributare în cel mai înalt grad.

Instaurarea unei noi ordini alimentare mondiale, însoțită de însemnate modificări structurale în inșiși țările în curs de dezvoltare, reprezintă o condiție sine qua non pentru lichidarea flăgelului foametei — un anacronism strigător într-o epocă de progres științific și tehnic fără precedent cum este acest sfîrșit de mileniu.

Dinu DRAGOMIRESCU

Programe de dezvoltare

INDIA: STRATEGII PENTRU

ACCELERAREA DEZVOLTĂRII ECONOMICE

A DOUA ȚARĂ din lume ca număr de locuitori (circa 700 milioane) și a șasea ca suprafață (aproape 3.3 milioane km²), Republica India a dobândit în anii de după cucerirea independenței de stat, succese semnificative pe calea lichidării stării de subdezvoltare și înapoiere moștenită de pe urma secolelor de exploatare și dominație colonialistă. Un moment important pe calea redresării economiei l-a constituit lansarea celui de al șaselea plan cincinal (1980/81—1985/86), ale cărui principale obiective strategice sînt reprezentate de dezvoltarea unei puternice baze materiale (industrială și agricolă), crearea pe această cale a unor noi locuri de muncă, îmbunătățirea distribuției venitului național. Se preconizează, astfel, realizarea în perioada de plan a unei creșteri economice medii anuale de 5,2% prin concretizarea unor investiții însumînd peste 1587 miliarde rupii (7,97 rupii = 1 dolar S.U.A. în iulie a. c.), la care sursele interne vor participa cu aproape 95%. Mai mult de jumătate din totalul investițiilor (53%) sînt prevăzute să se realizeze în sectorul de stat. Vor fi alocate aproape 193 miliarde rupii pentru dezvoltarea producției de energie electrică și extracției cărbunelui, peste 150 miliarde rupii sectorului industrial prelucrător, peste 124 miliarde rupii transporturilor, circa 122 miliarde rupii pentru irigații, la care se adaugă alte 57 miliarde rupii destinate dezvoltării agriculturii și circa 54 miliarde rupii pentru dezvoltarea și modernizarea satelor. Realizarea acestor importante investiții va permite sporirea sensibilă a producției industriale și agricole. Se estimează astfel că în ultimul an al celui de al șaselea cincinal (1 aprilie 1985—30

martie 1986) India va produce 165 milioane t cărbuni, peste 21 milioane t țiței, 60 milioane t minereu de fier, 11,5 milioane t oțel, 33-34 milioane ciment, 5,6 milioane t îngrășăminte pe bază de azot și fosfor, 191 miliarde kWh energie electrică, 149-154 milioane t cereale etc. În același timp, o puternică dezvoltare și diversificare va cunoaște în actualul cincinal industria construcțiilor de mașini, una din ramurile industriale cel mai bine reprezentate la export.

Între România și India s-au dezvoltat de-a lungul anilor strînse relații de prietenie și colaborare pe multiple planuri, relații care au cunoscut o extindere și diversificare accelerată îndeosebi după 1965. Lărgirea conlucrării celor două țări se întemeiază pe pozițiile comune ale României și Indiei față de problemele internaționale majore, pe preocuparea lor constantă de promovare a politicii de pace, destindere și respect al independenței naționale, pe lupta lor comună pentru lichidarea subdezvoltării, edificarea unei noi ordini economice internaționale și democratizarea raporturilor dintre statele lumii. În acest context trebuie menționat sprijinul pe care India l-a dat țării noastre cu ocazia primirii României în Grupul celor 77 și acordării statutului de invitat permanent în cadrul mișcării nealinistaților.

India se înscrie totodată pe lista partenerilor tradiționali ai României, fiind unul dintre primele state nesocialiste cu care țara noastră a stabilit și dezvoltat relațiile economice după 1944. Volumul valoric al comerțului României cu India s-a majorat, numai în perioada ultimilor zece ani de circa 3 ori, un impuls deosebit constituindu-l

reactivarea, la dorința ambelor părți, în 1980, a Comisiei mixte guvernamentale de cooperare economică, tehnică și științifică.

Cooperarea economică româno-indiană are deja bogate tradiții. În acest sens este semnificativ faptul că în 1981 se implinesc două decenii și jumătate de cînd țara noastră a livrat Indiei două instalații de solventare pentru rafinăria de la Barauni, prima din lungul șir de acțiuni de cooperare derulate între cele două țări și printre care se mai numără: participarea întreprinderilor românești cu livrări de echipamente la construirea rafinăriei de la Gauhati, livrarea blocului de uleiuri din cadrul rafinăriei de la Haldia; asigurarea asistenței tehnice la construirea rafinăriei de la Bongaigaon; forarea, cu echipamente și specialiști români a primelor sonde de țîței din sectorul de stat indian (la Jaravamukhi); construirea de către țara noastră a termocentralei de la Singareni; construirea fabricii de asamblat tractoare de la Hyderabad ș. a. Ultimii ani au consemnat o îmbogățire a formelor de cooperare dintre cele două țări, în această tendință înscriindu-se și constituirea primei societăți mixte, Internațional Leathers Ltd. cu sediul la Madras, societate specializată în producerea, prelucrarea și comercializarea pieilor de ovine și caprine.

Un excelent prilej pentru realizarea unor noi pași concreți pe calea lărgirii și întăririi conlucrării româno-indiene, îl va constitui, fără îndoială, apropiata vizită în țara noastră a primului ministru al Indiei, Indira Gandhi. Aceasta, cu atît mai mult cu cît practica relațiilor româno-indiene reliefează rolul hotărîtor, dinamizator pe care l-au avut pentru colaborarea reciprocă, întîlnirile precedente dintre cele două personalități proeminente ale vieții internaționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu și doamna Indira Gandhi, înțelegerea convenite cu aceste prilejuri între președintele României și primul ministru indian.

Nicolae Laurențiu OSS

EVOLUȚII MONETARE

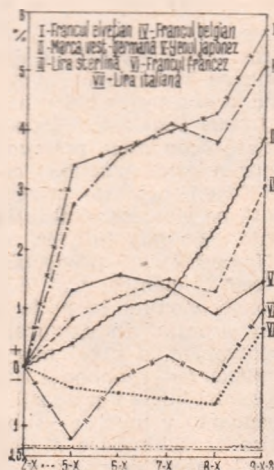
TENDINȚA DE SCĂDERE a cursului dolarului S.U.A., începută în ultima parte a săptămîinii precedente, a continuat și în intervalul 5—9.X.1981.

Apariția unor semne de relaxare a politicii restrictive de credit dusă de autoritățile monetare centrale americane în ultimele luni a antrenat o puternică mișcare descendentă la dobînzile în eurodolari (cu peste 1,75% la depozitele pe 6 luni), ceea ce a creat presiuni mari „à la baisse” asupra cursului dolarului, care se situa la închiderea din 9.X. la nivele inferioare celor de referință din 2.X.81 față de celelalte valute occidentale.

Francul elvețian, moneda de refugiu în perioade de agitație și nesiguranță pe piețele valutare, a înregistrat deprecierea cea mai accentuată de ansamblul perioadei prezentate față de dolarul S.U.A., situîndu-se pe 9.X. cu 5,7% peste nivelul din 2.X. 1,8550 franci/1 dolar, față de 1,96 franci/1 dolar).

Mari mișcări de cursuri au înregistrat monedele din cadrul sistemului valutar vest-european, după anunțarea de către ministrii de finanțe ai celor nouă, la începutul acestei săptămîni, a noilor reajustări, respectiv revalorizarea cu 5,5% a mărcii vest-germane și a florinului olandez și devalorizarea cu 3% a francului francez și a lirei italiene. Astfel, moneda vest-germană și francul belgian au evoluat permanent pe o linie ascendentă față de dolar, fiind tranzacționate la închiderea intervalului la circa 2,1925 mărcii/1 dolar (față de 2,3050 mărcii/1 dolar pe 2.X.1981, respectiv o depreciere de peste 5%) și 36,75 franci/1 dolar (37,90 franci/1 dolar pe 2.X.1981, sau depreciere de peste 3%).

Francul francez și lira italiană au trebuit să suporte efectul nefavorabil al devalorizării din cadrul sistemului

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 2—9 oct. 1981. Bază: 1 curs = 1 din ziua de 2 oct. a.c.

lui, evoluînd pe o linie descendentă și față de dolar în prima parte a săptămîinii și reușind să recupereze din terenul pierdut abia înspre închiderea din 9.X., cînd erau cotate la circa 5,050 franci/1 dolar (5,56 franci/dolar pe 2.X.1981) și respectiv 1169 lire/1 dolar (1177 lire/1 dolar cursul de referință).

Lira sterlină, sub influența creșterii dobînzilor la nivele record (dobînda la depozitele interbancare pe termen de 3 luni a atins 17%, respectiv cel mai înalt nivel din ultimii 40 de ani), s-a depreciat în raport cu dolarul S.U.A. pe ansamblul intervalului prezentat cu circa 4% (1,91 dolari/1 liră pe 9.X.1981, comparativ cu 1,8375 dolari/1 liră pe 2.X.1981).

Yenul japonez s-a situat între 228 și 230 yeni/1 dolar în toată această perioadă, cursul său de la închiderea din 9.X.1981 de 228 yeni/1 dolar fiind cu 1,5% peste cel de referință de 231,50 yeni/1 dolar.

Dobînzile la depozitele în principalele eurovalute pe termen de 6 luni au marcat o scădere generală, mai accentuată însă la eurodolari (de la 18,3125% la 16,50%), și ceva mai moderată la euromărcile vest-germane (de la 12,3125% la 11,375%) și eurofranci elvețieni (de la 11,5625% la 10,625% respectiv).

Prețul aurului la Londra a evoluat pe o linie aproape permanent ascendentă, al doilea fixing din 9.X.1981 de 453,50 dolari/uncie fiind cu 18,5 dolari/uncie peste cel corespunzător din 2.X.1981).

Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU

R. P. UNGARĂ

RENTABILITATEA — CRITERIU ESENȚIAL ÎN STRATEGIA DEZVOLTĂRII ECONOMICO-SOCIALE

O PREOCUPARE principală în procesul de dezvoltare economică a Republicii Populare Ungare în ultimii ani — o strategie similară fiind preconizată și pentru cel de al șaselea cincinal, 1981—1985 — o constituie creșterea eficienței în toate sectoarele activității economico-sociale, sporirea mai accentuată a rolului factorilor intensivi. Orientarea fermă spre stimularea și asimilarea operativă a progresului tehnic, îmbunătățirea continuă a randamentului cu care sînt utilizate în procesele productive materiile prime și energia, asigurarea unui echilibru între sectoarele economice — cu deosebire între industrie și agricultură — au permis sporirea, în perioada 1976—1980, a venitului național cu 19—20%, în condițiile în care producția industrială a crescut cu 21—22% și cea agricolă cu 13—14%, iar venitul real pe locuitor cu 8—9%. Niveluri apropiate sînt prevăzute și pentru actualul cincinal, ceea ce denotă un ritm relativ constant al dezvoltării în vederea asigurării unei continuități necesare proceselor de creștere. Astfel, urmărindu-se consolidarea rezultatelor obținute pînă în prezent, potrivit datelor înscrise în plan, se prevede — în perioada 1981—1985 — o creștere de 14—17% a venitului național, de 19—22% a producției industriale, sporuri semnificative ale producției preconizându-se și în agricultură: între 12 și 15%.

Tabloul care poate fi alcătuit pe baza indicatorilor macroeconomici de un înalt nivel de sinteză nu oferă, desigur, decît o imagine de ansamblu asupra proceselor care au loc la nivel economic concret. Or, fapt ce reține dintru început atenția, asigurarea unui loc prioritar criteriilor de eficiență în ansamblul factorilor dezvoltării se întemeiază pe o concepție nuanțată asupra noțiunii de eficiență însăși. Eficiența este privită la nivel macroeconomic ca o stare de optim ce trebuie realizată, în dinamică, prin armonizarea a numeroși factori cu efecte convergente dar, nu areori, așa cum s-a relevat în practică, cu influențe contradictorii. Între factorii cu puternice influențe restrictive sînt considerați: imperativul echilibrării balanței de plăți externe prin promovarea unui export selectiv și eficient și reducerea substanțială a importului, îndeosebi de materii prime și energie; necesitatea de a orienta o parte din venitul național creat spre acoperirea unor credite, ceea ce va afecta într-o anumită măsură — după cum apreciază factorii de decizie și economiștii unguri —

capacitatea investițională a țării; posibilitățile de a asigura un grad tot mai înalt de satisfacere a necesităților de consum ale populației.

În aceste condiții, strategia promovată în R.P. Ungară privind sporirea accentuată și continuă a eficienței economice încorporează, ca unul din reperele sale fundamentale, activizarea și perfecționarea cadrului de acțiune a pirghiilor economice, sporirea ponderii judecăților economice în conducerea activității la nivel micro și macroeconomic, în comparație cu măsurile de natură administrativă. Astfel, se apreciază că un element foarte important în sporirea eficienței îl constituie mărirea flexibilității, a capacității de adaptare a conducerii economiei, prin imbinarea armonioasă a planificării centrale cu lărgirea atribuțiilor și competențelor unităților de bază.

Se consideră că experiența ultimului deceniu a atestat utilitatea simplificării, sub aspectul numărului și al structurii, a sistemului de indicatori obligatorii al planului național unic. Incorporînd indicatori de natură valorică și cu deosebire indicatori de eficiență — cel mai important fiind rentabilitatea — planul astfel conceput acordă unităților economice largi drepturi de decizie în determinarea volumului și structurii producției. Este tot mai răspîndită opinia potrivit căreia, în condițiile diversificării cererii externe, a intensificării concurenței, structura fizică a producției nu trebuie să constituie rezultatul unor evaluări apriorice pe termen lung, ci mijlocul de realizare a unor niveluri optime de rentabilitate.

Statuarea, drept principiu diriguitor al planificării și normării activității economice, a obținerii unei rentabilități înalte a impus totodată redefinirea altor postulate economice precum și inițierea unor măsuri practice adecvate. Deoarece fenomenele de criză ce se manifestă pe plan mondial influențează puternic economia tuturor țărilor, în R.P. Ungară există preocupări pentru sporirea eficienței prin adaptarea structurilor economiei la noile restricții. Factor esențial în asigurarea eficienței economice la nivel macro, reajustarea structurii economiei apare nu atît ca o schimbare în proporțiile diferitelor sectoare, ramuri și subramuri, ci mai ales ca schimbare a sistemelor productive la nivel de ramură și întreprindere (în cazul industriei), urmărindu-se creșterea ponderii produselor care se află la nivel mondial din punct de vedere al competitivității, care în-

corporează în mare măsură inteligență, care pot fi vîndute în condiții avantajoase și oferă posibilitatea obținerii unor beneficii ridicate.

Eforturile desfășurate la nivelul conducerii macroeconomice urmăresc să asigure întreprinderilor un nivel cît mai înalt de rentabilitate. Strategia promovată are însă un caracter selectiv deoarece, consideră economiștii unguri, argumente de natură pragmatică impun sprijinirea acelor întreprinderi care pot desfășura o activitate eficientă, rentabilă. Acționîndu-se cu prioritate prin intermediul pirghiilor economico-financiare, întreprinderile sînt puse în situația de a concura pentru obținerea de credite destinate dezvoltării. Au cîștig de cauză și dobîndesc astfel resurse financiare pentru dezvoltare acele întreprinderi care dovedesc că pot obține beneficii, că au asigurată desfacerea producției în condiții de eficiență economică. În mod analog, întreprinderile care nu sînt rentabile nu obțin fonduri pentru dezvoltare, după cum, în condițiile în care un anumit produs devine nerentabil, întreprinderea poate decide diminuarea sau chiar oprirea fabricării produsului în cauză.

Implementarea acestei concepții privind creșterea eficienței prin promovarea selectivă a activităților rentabile a impus cu deosebită acuitate și rezolvarea unor probleme conexe. În primul rînd, perfecționarea sistemului de prețuri în sensul creșterii capacității sale de a reflecta cît mai veridic activitatea economică și de a asigura o mai mare eficiență în schimburile internaționale. Astfel, recent, în economia R.P. Ungare a fost introdus un nou sistem de prețuri care, în liniile sale fundamentale, prevede asigurarea unei legături mai flexibile între prețurile interne la materii prime și energie și evoluția prețurilor mondiale la produsele respective; în același timp a fost statuată obligația ca în schimburile externe produsele realizate în țară să fie vîndute la prețurile mondiale. Pentru a elimina deosebiri dintre prețurile practice în interior și cele pe piața mondială noile reglementări în domeniul prețurilor prevăd ca fluctuațiile înregistrate pe piețele externe să fie urmate de modificări corespunzătoare și pe piața internă, ceea ce ar asigura condiții favorabile pentru convertibilitatea monedei naționale.

O altă direcție de acțiune o constituie perfecționarea cadrului de conducere și organizare a unităților economice de bază. Consecință directă a angajării tot mai pronunțate a unităților economice în climatul de accentuată competiție existent pe piața mondială, însăși concepția privind autoconducerea și autogestiunea încorporează noi date. Un element căruia i se acordă importanță îl constituie ridicarea nivelului de competență al conducătorilor întreprinderilor, obișnuirea conducătorilor cu un nou stil de muncă implicînd înaltă responsabilitate, evaluarea riscurilor, cunoașterea și interpretarea indicatorilor financiar-valutari ai pieței mondiale etc. Este un proces pe care factorii de decizie din Ungaria îl consideră relativ anevoios, deoarece se impune o schimbare în însăși mentalitatea oamenilor, schimbare care este însăși apreciată ca imperios necesară.

Cristian POPESCU

Republica Democrată Germană la Tîrgul Internațional București — TIB 1981

Șase întreprinderi de comerț exterior, reprezentând numeroase combinate industriale de prestigiu și întreprinderi care livrează pe piețele externe, sînt reunite în expoziția colectivă a Republicii Democratice Germane de la Tîrgul Internațional București — TIB' 81. Prin ex-

ponatele lor, amplasate pe o suprafață de peste 2800 m² în pavilionul P și pe platforma exterioară, ele oferă o imagine a performanțelor obținute de unele ramuri ale industriei din R.D.G.

Din programul expozițional

Industria construcțiilor de mașini pentru prelucrarea metalelor și pentru prelucrare prin deformare plastică, precum și cea constructoare de mașini pentru prelucrarea materialelor plastice și a materialelor macromoleculare expun o ofertă interesantă, sub motto-ul „WMW pentru o producție rațională”. Între exponatele prezentate de întreprinderea de comerț exterior WMW EXPORT-IMPORT se numără: un strung cu comandă numerică pentru prelucrarea pieselor între vîrfuri, din mandrină sau din bară, o mașină de găurit în coordonate, o mașină automată de frezat roți cu dinți elicoidali prin rostogolire, precum și macheta unei prese mecanice cu doi montași cu dublă acțiune. Mai sînt expuse, de asemenea, o mașină pentru prelucrarea la presiune joasă a poliuretanilor, o mașină de turnat prin injecție și un granulator care acționează prin tăiere.

TEXTIMA reprezintă o marcă pentru mașinile textile din R.D.G. Un număr important de mașini TEXTIMA funcționează în întreprinderi ale industriei textile și confecțiilor din România. Întreprinderea de comerț exterior TEXTIMA EXPORT-IMPORT este reprezentată la

Tîrg de o ofertă de mașini pentru filaturi și fabrici de tricostat, precum și de mașini pentru fabricile de confecții. Un interes deosebit prezintă desigur mașina de bobinat 2061 cu noul schimbător de bobine automat, mașina MALIMO pentru realizarea de metraje prin coaserea fibrelor textile, model 14012 și mașina de tricostat din urzeală Kokett U 6, produse de vîrf, distinsse la Tîrgul de la Leipzig cu medalia de aur. În afară de mașina circulară de tricostat cu diametru mare MULTILOCK 96, model 5628, de asemenea expusă, mai sînt prezentate mașini de cusut de uz industrial din seria constructivă a mașinilor de cusut pentru executarea de tigele duble, a mașinilor de surfilat și executare a cusăturilor de siguranță și a mașinilor pentru cusături cu lanț dublu.

Cuprinzător este și programul de expunere al întreprinderii de comerț exterior FORTSCHRITT LANDMASCHINEN EXPORT-IMPORT. Amintim aici, pe scurt, numai cîteva dintre exponate — ca, de pildă, mașina de cosit în brazde E 302, mașina pentru prelucrarea ierbii cosite în brazde 318, mașina de tocat furaje în cîmp E 281 cu echipament pentru ridicarea brazei E 294, la care se adaugă

diferite mecanisme de tăiat, mai multe instalații de muls produse de întreprinderea VEB Anlagenbau IMPULSA, mașini pentru recoltarea cartofilor, utilajele de morărit (împreună cu reprezentarea grafică a fluxului de lucru într-o moară de măcinat orez). Numeroase exponate reprezintă industria alimentară și a ambalajelor — de exemplu, o mașină (cu motor) de tocat carne, o mașină (cu motor) pentru umplut cîrnați, o mașină de ambalat praline și o mașină de ambalat caramelle.

Autoutilarele și autoturismele din R.D.G. sînt bine cunoscute în România. La Tîrg sînt prezentate camioneta MULTICAR M 25 în cîteva variante constructive pentru diferite utilizări, apreciatul

autoturism TRABANT în trei variante constructive. Acestea sînt completate de paleta de produse oferite de întreprinderea de comerț exterior TRANSPORTMASCHINEN EXPORT-IMPORT care cuprinde un sortiment de instalații electrice pentru autovehicule. Întreprinderea de comerț exterior TECHNOCOMMERZ prezintă în standul său mai multe cuplaje hidraulice, produse de întreprinderea VEB Strömungsmaschinen Pirna, precum și pompe, compresoare, ventile și alte armături. Interesanta selecție de cărți, cataloage și reviste prezentată de întreprinderea de comerț exterior BUCHEXPORTE LEIPZIG oferă o imagine a producției variate a prestigioaselor edituri din RDG.

Succese ale colaborării economice

Schimbul de mărfuri între R.D. Germană și R.S. România înregistrează o dezvoltare dinamică. În conformitate cu Acordul comercial pe termen lung pentru perioada 1981—1985, încheiat în ianuarie a.c., volumul schimburilor va ajunge la 6.5 miliarde de ruble, ceea ce reprezintă, în raport cu anii 1976—1980, o creștere de cca 45%. Potrivit Protocolului pentru anul 1981, bazat pe Acordul comercial pe termen lung, și popoare.

R.D.G. va livra României în primul rînd produse ale construcției de mașini, ale electrotehnicii/electronicii și ale industriei chimice.

Participarea reprezentativă a R.D.G., la TIB' 81 are drept scop lărgirea relațiilor economice, găsirea de noi posibilități de colaborare, înscriindu-se ca o contribuție la consolidarea pe mai departe a prieteniei între cele două state

TÎRGUL DE LA LEIPZIG

Republica Democrată Germană
Tîrgul de primăvară: 14—20. III. 1982.
Tîrgul de toamnă: 5 — 11.IX.1982
Centru al comerțului, Leipzig vă așteaptă!

Cea de-a 3-a manifestare — „Zilele de informare asupra comerțului exterior al R. D. G.”

între 16—22 octombrie 1981, zilnic, la orele 10,30, în expoziția Republicii Democratice Germane, Pavilion P, sala de cinematograful:
16 oct. — MULTICAR 25 și automatizatoarea 2301
17 oct. — Mașini și utilaje pentru industria alimentară
19 oct. — Noi procedee de recoltare a laptelui
20 oct. — Instalații de climatizare, ventile modulare
21 oct. — Tehnologia MALIMO — o tehnică modernă pentru realizarea de metraje prin coaserea fibrelor textile
22 oct. — Sistem modular de înregistrare și prelucrare a datelor.
Cei interesați sînt călduros invitați să participe!

PUBLICOM

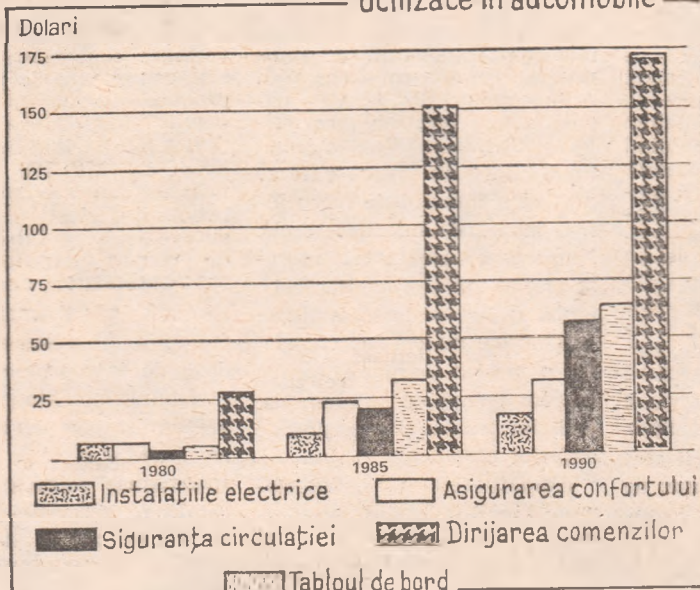
Automobilul — penetrația electronicii

PORNINDU-SE de la previziunile asupra rolului crescând al electronicii în construcția viitoarelor automobile (a se vedea în această privință între altele, documentarul „Automobilul viitorului”, din nr. 40 a.c. al revistei), în presa occidentală de specialitate se apreciază că vânzările de articole electronice către societățile producătoare de automobile

din țările capitaliste vor spori, în ansamblu, de la 1,5 miliarde dolari în acest an la peste 10 miliarde în 1985.

Raportat în medie pe un automobil, costul dispozitivelor electronice montate urmează să crească, în perioada 1980—1985, de la 45 la 240 de dolari. După cum se vede din graficul alăturat, cea mai amplă creștere vor înregistra dispozitivele electronice de dirijare a comenzilor (de la 27 la 152 dolari), urmate de cele montate în tabloul de bord al mașinii și de cele menite să asigure siguranța sporită a circulației.

Estimația costului dispozitivelor electronice, utilizate în automobile

Discrepanțe în utilizarea energiei nucleare

CA MIJLOC de substituire a hidrocarburilor lichide și gazoase în consumul de energie sursa nucleară și-a sporit în ultimul deceniu ponderea în balanța energetică; creșterea rolului

Consumul de energie nucleară* în țările capitaliste dezvoltate și în țările în curs de dezvoltare (în mil. tone petrol)

Țara sau regiunea	1970	1975	1980
America de Nord	5,7	41,4	80,2
— S.U.A.	5,7	44,4	70,9
— Canada	—	3,0	9,3
Europa occidentală	11,3	25,3	46,0
— Franța	1,4	3,9	12,8
— R.F.G.	1,5	5,0	9,7
— Anglia	6,7	6,3	7,8
— Suedia	0,0	3,0	4,5
— Elveția	0,6	1,9	3,5
— Alte țări	1,2	5,2	7,7
Japonia	1,2	5,3	20,2
Asia de Sud-Est	—	—	1,9
Asia de Sud	0,6	1,0	0,8
America Latină	—	0,7	0,8
Total	18,8	79,7	149,9

*) În echivalent de combustibil lichid care ar fi trebuit să se consume în termocentrale, pentru a obține cantitatea de energie electrică produsă de centralele nucleare. Sursa: „B.P. Statistical Review of World Oil Industry 1980”.

său a rămas totuși în urma posibilităților datorită unei serii de factori, cum sînt: costul ridicat al investiției specifice în instalațiile energetice nucleare, restricții privind difuzarea tehnologiilor respective și a materialelor fisibile, considerente legate de securitatea funcționării centralelor nucleare și protejarea mediului înconjurător ș.a.

Toate acestea au determinat dezvoltarea cu totul inegală a producției și consumului de energie nucleară, fapt care poate fi urmărit cu pregnanță — pe exemplul țărilor nesocialiste — în tabelul de mai jos. Exprimat în echivalentul energetic al petrolului, acest consum este concentrat în proporție de aproape 98% în țările capitaliste industrializate, în timp ce un continent ca Africa este totalmente lipsit de centrale electrice nucleare.

Perfecționarea gospodăririi resurselor materiale

TRECÎND în revistă experiența obținută în gospodărirea resurselor materiale din întreprinderile unor țări capitaliste (Elveția, S.U.A.), precum și perspectivele perfecționării acesteia, publi-

cația **Revue économique et sociale** arată că principala caracteristică a evoluției activității în domeniul respectiv o constituie utilizarea crescîndă a tehnicii electronice de calcul și a băncilor de date, alături de folosirea în continuare — de la caz la caz — a unor metode mai simple și mai practice.

După opinia specialiștilor, utilizarea tehnicii electronice moderne și îndeosebi a sistemelor integrale de dirijare a resurselor materiale oferă avantaje apreciabile acelor întreprinderi care și bazează politica de menținere și consolidare a pozițiilor pe piețele externe nu pe folosirea jocului prețurilor, ci pe asigurarea unui înalt nivel tehnologic și de fiabilitate pentru produsele lor, pe respectarea termenelor de livrare, pe calitatea superioară a serviciilor prestate după vânzarea produsului.

În acest context, aplicarea sistemelor integrate de gospodărire a resurselor materiale poate conduce la scurtarea termenului de elaborare a unor noi produse, la ridicarea coeficientului de utilizare a mașinilor și instalațiilor, la respectarea riguroasă a termenelor de livrare, la asigurarea la momentul potrivit a beneficiarilor cu piese de schimb și servicii etc. Se apreciază că în deceniul actual, îmbunătățirea tehnologiilor pentru sistemele integrale amintite va determina o creștere a capacității lor de cuprindere, a avantajelor pe care le oferă în raport cu alte metode de gospodărire a resurselor.

Cuba: dezvoltarea transporturilor maritime

ȚARĂ insulară, Cuba acordă o atenție susținută dezvoltării transporturilor sale maritime. În a doua jumătate a deceniului trecut flota maritimă comercială a Cubei a fost completată cu 23 de nave, atingînd la sfîrșitul anului 1980 un tonaj global de 943 mii t.d.w.; în cincinalul 1981—1985 se preconizează ca flota maritimă să fie înzestrată cu alte 30 de nave noi, dintre care unele construite pe șantierul naval românesc.

Cuba colaborează în domeniul transporturilor maritime, al întăririi bazei tehnico-materiale a flotei sale și a industriei de construcții navale (inclusiv în lărgirea și modernizarea porturilor existente și construirea altora noi) în primul rînd cu o serie de țări socialiste; în ultima perioadă se extinde și colaborarea cu unele țări capitaliste dezvoltate și țări în curs de dezvoltare, îndeosebi din zona Mării Caraibilor. Cele 36 de porturi existente în cincinalul trecut și-au sporit considerabil capacitatea de transbordare a mărfurilor atît în cadrul transporturilor internaționale (cu 30,2%, respectiv la 25 mil. tone pe an), cît și al celor de cabotaj (cu 49,3% la 10 mil. tone), complexe lucrări de extindere a capacităților portuare desfășurîndu-se și în cincinalul actual.

GLOSAR

„Bancă offshore“

„BANCA offshore“ este denumirea folosită în toată lumea pentru a desemna băncile sau sucursalele unei bănci internaționale create special pentru a aduna fonduri de la surse din afara teritoriului unde sînt stabilite și a le investi sub formă de credite pe termen mijlociu și lung.

Asemenea bănci își desfășoară activitatea ca și cum s-ar afla în afara granițelor. Depozitele colectate de la rezidenții sînt fructificate în diverse forme și pe diferite termene acolo unde se poate obține un beneficiu mai mare. Această activitate bancară este de dată relativ recentă. Ea a început în cursul anilor '60 și s-a dezvoltat îndeosebi după 1973, ca urmare a creșterii uriașe a fondurilor disponibile și a mișcării lor. De fonduri aveau și au nevoie atît statele și instituțiile de stat pentru diverse lucrări de interes public sau acoperiri de deficite temporare de balanță de plăți și pentru care solicită împrumuturi pe piețele monetare, cît și marile trusturi internaționale sau multinaționale pentru extinderea activității lor.

Apariția excedentelor de fonduri în țările exportatoare de petrol (petrodolarii) care căutau forme noi de investiții, precum și dificultățile întâmpinate de marile bănci comerciale de a se adapta la specificul și riscul manipularii acestor fonduri au dus la proliferarea băncilor „offshore“, create direct de cîte o bancă comercială sau cel mai adesea în diverse asociații.

Băncile offshore lucrează îndeosebi în dolari S.U.A. Ele fac operațiuni și în alte valute convertibile, unele specializîndu-se în operațiuni în monedele din zona unde sînt stabilite. Băncile „offshore“ au devenit foarte active în emisiuni de obligații, certificate de depozit și organizare de credite pe termen lung cu dobînda revizibilă din trei în trei luni (credite syndicate, acordate de un grup mare de bănci), ceea ce contribuie la proliferarea dobînzilor înalte.

Centrele unde s-a dezvoltat activitatea bancară „offshore“ sînt Londra, Singapore, Hong Kong și Bahrein, unde există piețe monetar-financiare active și Bahamas, Bermuda, insulele Cayman, Noile Hebride (în Marea Caraibilor) și Luxemburg unde s-au stabilit bănci „offshore“ ca urmare a facilităților acordate și a costurilor scăzute, ele lucrînd tot cu piețele financiare din Londra, Singapore și din alte țări. Menționăm că la Londra băncile care activează pe piața eurovalutelor pot face și operațiuni bancare uzuale dacă sînt înregistrate ca bănci comerciale și nu strict „offshore“. În 1979 erau direct reprezentate la Londra 275 bănci străine și 73 bănci participau în asociație la 37 de unități bancare nou create. În total acestea administrau circa 200 miliarde dolari (depozite ale nerezidenților în diverse valute convertibile). Numai sucursalele băncilor din S.U.A. aveau depozite ale nerezidenților în valoare de circa 90 miliarde dolari. Profiturile băncilor străine stabilite la Londra sînt apreciate la circa 800 milioane lire sterline pe an. Apariția celorlalte centre financiare a dus la o reducere a volumului operațiunilor ce se efectuau prin Londra. De la 41% din totalul operațiunilor pieței eurovalutelor în 1974 realizate pe piața Londrei s-a ajuns în 1979 doar la 33%. Între timp au crescut operațiunile efectuate la Singapore, Hong Kong și Bahrein, ponderea lor sporînd de la 1,5% în 1974 la 8,5% în 1979.

În centrele unde există bănci offshore doar pentru a avea un sediu înregistrat și a putea lucra pe piețele monetar-financiare internaționale (Bahamas, insulele Cayman, Luxemburg etc.), statele gardă acordă facilități la instalare și percep impozite mici pentru a avea beneficii ca urmare a serviciilor folosite de aceste bănci. În Bahamas în 1979 erau înregistrate 263 bănci, în insulele Cayman 260, în Luxemburg 78.

Pe lângă aportul la reciclarea fondurilor excedentare acumulate de țările exportatoare de petrol și a altor lichidități, băncile „offshore“ au jucat și joacă un rol însemnat în facilitarea speculațiilor pe piețele monetare, datorită ușurînel de mișcare a fondurilor dintr-o valută în alta. În acest context, orientîndu-se după piața S.U.A., ele contribuie și la extinderea nivelului ridicat al dobînzilor.

Dorel OPRESCU

Producție industrială

Barbu Mărgineanu, Brăila — 1) Nu dispunem de date recente privind valoarea totală a producției industriale mondiale sau pe grupe de țări.
2) Cifra de afaceri (respectiv producția marfă

vîndută) a industriei chimice pe ansamblul lumii nesocialiste a fost estimată în 1980 la circa 550 miliarde dolari, față de 200 miliarde în cazul industriei siderurgice și de numai 40 miliarde în cazul celei aeronautice.

Dificultățile industriei chimice, la care vă referiți, au provenit anul trecut din două direcții: pe de o parte datorită scumpirii principalelor materii prime (petrol și

gaze), iar, pe de altă parte, datorită încetinirii creșterii economice, față de care industria chimică a reacționat lent, mizînd pe o apropiată învioreare a activității, care nu s-a produs și nici măcar nu se întrevede încă, motiv din care s-au acumulat importante stocuri. Aceste dificultăți s-au reflectat în scăderea profiturilor a o treime din totalul celor mai mari 200 de companii din industria chimică a lumii nesocialiste. O scădere chiar mai accentuată a profiturilor s-a înregistrat în cazul a două treimi din companiile din industria chimică vest-europeană: în cazul Marii Britanii scăderea profiturilor a afectat toate cele 11 companii chimice. Pe ansamblul țărilor nesocialiste, profiturile au scăzut anul trecut în chimie cu 8%, în ciuda creșterii cu 10% a vânzărilor principalelor 200 de companii (de la 380 miliarde dolari în 1979 la 420 miliarde dolari în 1980).

Seminarul

International: „Drept — familie — dezvoltare“

După cum ne informează tovarășul inginer Iosef Ionescu, secretarul Comisiei Naționale de Demografie, seminarul internațional: Drept — familie — dezvoltare (București, 14 — 16 octombrie 1981) este organizat de regiunea europeană a Uniunii internaționale a organismelor familiale și de Comisia Națională de Demografie a Republicii Socialiste România, în colaborare cu Centrul Demografic O.N.U.-România (CEDOR). Seminarul permite un larg schimb de vederi între juristi, sociologi, psihologi, demografi, economiști, în probleme familiale din Europa, dar și din alte continente, asupra modului în care profundele transformări pe care le înregistrează familia în cadrul unei societăți în dezvoltare se reflectă în reglementarea legală și în teoria dreptului. Familia reprezintă unul din elementele cele mai însemnate ale realității politice demografice ale oricărui stat. Programul Partidului Comunist Român cuprinde, după cum se știe, însemnate prevederi în sensul întăririi familiei în societatea noastră. Seminarul ocazionalizează sub acest aspect un interesant și fructuos

schimb de experiență în acest domeniu.

În Aula Academiei Republicii Socialiste România, unde se desfășoară ședințele plenare, sau în sălile Asociației Jurisților și ale CEDOR, unde au loc lucrările pe comisii au fost puse în dezbatere probleme referitoare la structurile familiei moderne, la funcțiile acesteia, la procesele de urbanizare și industrializare ca și la promovarea femeii în viața politică, socială și economică, factori ce contribuie profund la transformarea familiei, la modificarea raportului dintre drept și familie în condițiile contemporaneității. Alături de o serie de cunoscuți oameni de știință români participă și personalități de prestigiu de peste hotare, ca profesorul Gerard Cornu din Franța, profesoara Clio Presvelou din Olanda, cercetătoarea sovietică Natalia Lakiza-Saciuk, profesorul polonez Tadeusz Smicynski, cercetătoarea Clara Longo din Italia, jurista elvețiană H. Veillard Cybulska și alții.

Cele trei zile de dezbateri se vor înscrie fără îndoială, ca o contribuție interesantă și utilă privind locul și rolul familiei în societatea contemporană.

Tren de mare viteză

Jean Diaconu, București — Din punct de vedere al consumului de energie pe pasager-kilometru, noul tren electric francez de mare viteză, pus în circulație la sfîrșitul lunii septembrie a.c., pe ruta Paris-Lyon este de două ori mai avantajos decît automobilul și de patru ori mai avantajos decît avionul. Circulînd pe o linie specială cu o viteză comercială de peste 250 km/h, care pe unele secțiuni presupune o viteză efectivă de 380 km/h, noul tren l-a întrecut considerabil din acest punct de vedere pe renumitul Tokaido din Japonia. În 1983, cînd ultima porțiune de linie va fi terminată, el va acoperi distanța Paris-Lyon (512 km) în numai două ore față de patru ore cu actualele trenuri expres convenționale. Investițiile de 1,8 miliarde dolari reprezentînd costul instalării liniilor și achiziționării de către Societatea Națională a Căilor Ferate (S.N.C.F.) a 90 de garnituri de tren urmează a fi amortizate în decurs de zece ani, costul unui bi-let nefiînd mai scump de-

cît la un expres obișnuit. În felul acesta S.N.C.F. speră să convertească — țînînd seama și de criza energetică — în favoarea trenului numeroși călători care pînă acum preferau mașina sau avionul.

Acest proiect a fost lansat în urmă cu șapte ani. De curînd președintele Franței a aprobat proiectul construirii unei linii asemănătoare spre coasta Oceanului Atlantic, existînd intenția construirii unei linii și spre Canalul Minecii.

Ocotirea lacului Sevan

Margareta Costinașu, Tușnad — Renumită atracție turistică și resursă naturală a Armeniei sovietice, lacul de baraj vulcanic Sevan, situat la aproape 2 000 m altitudine, a înregistrat în ultimele decenii o scădere cu circa o treime a volumului apelor sale (de la 58 la 38 miliarde metri cubi), datorită utilizării acestora în scopuri energetice în sprijinul industrializării republicii și pentru irigații, într-o cantitate mai mare decît aportul de apă al riurilor care se varsă în lac. Ca urmare a acestor utilizări, ca și a unui intens proces de evaporare (1 miliard mc pe an), nivelul apelor lacului a scăzut cu 18,5 metri, astfel că o insulă a lacului, din vecinătatea orașului Sevan, a devenit peninsulă, iar cantitatea și varietățile de pești s-au redus.

Pentru ocrotirea lacului Sevan, conducerea de partid și de stat a U.R.S.S. a adoptat anul trecut o hotărîre specială. Încă în acest an a intrat în exploatare un tunel de 50 km lungime prin care apele riului Arpa au fost întoarse pentru a se varsa în lacul Sevan. Cele 250 milioane mc de apă care vor intra anual în acest fel în lac vor împiedica scăderea în continuare a nivelului acestuia. În plus, în prezent este în construcție un nou tunel, în lungime de aproape 40 km, prin care se vor devia apele riului Vorotan în tunelul Arpa-Sevan. Vor fi de asemenea amenajate încă 16 lacuri de acumulare cu o capacitate totală de 1 miliard mc, care vor aduna în special apele mari de primăvară, pentru a nu mai fi utilizată apa lacului Sevan.

În baza acestui program se așteaptă ca nivelul apelor celui mai renumit lac al Armeniei sovietice să se ridice cu 5—6 metri pînă în 1995.

Revista ECONOMICA

Ediția de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 42 din 16 octombrie 1981

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Producția fizică realizată cu cheltuieli reduse (Constantin Giogu) 1
- Recuperarea și refolosirea materialelor (Radu Ciurileanu) 2
- TIB '81. Manifestare comercială internațională de prestigiu (Ioan Georgescu) 4
- Înfăptuirea revoluției agrare — un complex proces tehnic, organizatoric, economic și social.
 - Premise ale aplicării eficiente a tehnologiilor de creștere a animalelor în sistem industrial (Maria Stroc) 6
 - Valorificarea deplină a resurselor de sporire a producției în gospodăriile populației (Il. N. David) 8
- Aprovizionarea populației în perioada de toamnă-iarnă (Adrian Rusu) 10
- Mecanismul economico-financiar: funcționalitate — eficiență. Normative de producție netă pe fiecare produs planificat (Ionel Dumbravă) 11
- Reducerea consumurilor materiale și energetice, factor hotărâtor al creșterii eficienței (Barbu Gh. Petrescu) 13
- Știință — tehnologie — eficiență. Dezbateri „R.E.” Accelerarea inovării și modernizării produselor și tehnologiilor 15

CONDUCERE-ORGANIZARE

- Problematika organizării și conducerii în pregătirea noilor cadre (Nicolae Tâmplaru) 17
- Cadrul normativ și practica unităților economice (Mihai Pascu) 18

TEORII-IDEI

- În căutarea unor noi paradigme pe filiera creștere — dezvoltare — progres (I) (Ioniță Olteanu) 19
- Abordarea econometrică a eficienței fondurilor fixe (M. Horovitz, Gh. Zaman, M. Ciomara, M. Pop, G. Danielescu) 20
- Școli ● curente ● economiști. Doctrinile economice contemporane și criteriile de apreciere a lor (I) (Ivanciuc Nicolae-Văleanu) 22

ECONOMIE MONDIALĂ

- 16 octombrie — Ziua mondială a alimentației. Tările în curs de dezvoltare în fața crizei alimentare (Dinu Dragomirescu) 25
- Tendințe — conjuncturi 27
- R. P. Ungară. Rentabilitatea, criteriu esențial în strategia dezvoltării economico-sociale (Cristian Popescu) 28
- Mondorama 30
- Curier 31

IN SUPLEMENTUL NUMĂRULUI: Curier economic-legislativ

IN THIS ISSUE

- Bucharest International Fair 1981. An international prestigious commercial event (Ioan Georgescu) 4
- The economic and financial mechanism: functional and efficient. Standards for the added value for every planned product (Ionel Dumbravă) 11
- Continuous run down of the energy and material consumption: a decisive factor for the efficiency upgrowth (Barbu Gh. Petrescu) 13
- Science ● technology ● efficiency. High rate in renovating and modernizing products and technologies. A „R. E.” debate 15
- Searching for new paradigms on the succession growth — development — progress (I) (Ioniță Olteanu) 19
- Econometric assumption of the efficiency of the fixed assets (M. Horovitz, Gh. Zaman, M. Ciomara, M. Pop, G. Danielescu) 20
- Schools ● trends ● economists. Contemporary economic doctrines and their judgement criteria (I) (Ivanciuc Nicolae-Văleanu) 22
- Developing countries faced with the food crisis (Dinu Dragomirescu) 25

DANS LE NUMÉRO

- La Foire Internationale de Bucarest. Un événement commercial international prestigieux (Ioan Georgescu) 4
- Les normatifs de la production nette par produit planifié (Ionel Dumbravă) 11
- La réduction continue de la consommation de matériaux et d'énergie — facteur décisif de l'accroissement de l'efficacité (Barbu Gh. Petrescu) 13
- L'accélération du renouvellement et de la modernisation des produits et des technologies (débat) 15
- A la recherche d'un nouveau paradigme sur la filière croissance — développement — progrès (I) (Ioniță Olteanu) 19
- L'approche économétrique de l'efficacité des fonds fixes (M. Horovitz, Gh. Zaman, M. Ciomara, M. Pop, G. Danielescu) 20
- Les doctrines économiques contemporaines et les critères de leur appréciation (I) (Ivanciuc Nicolae-Văleanu) 22
- Les pays en voie de développement confrontés avec la crise alimentaire (Dinu Dragomirescu) 25

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Пользующаяся престижем международная торговая манифестация: Бухарестская Международная Ярмарка — 1981..... 4
- Экономико-финансовый механизм: функциональность-эффективность. Нормативы чистой продукции на каждое запланированное изделие (Ионел Думбравэ)..... 11
- Неуклонное сокращение материальных и энергетических расходов, решающий фактор повышения эффективности (Барбу Г. Петреску)..... 13
- Ускорение обновления и модернизации продукции и технологий (Обсуждение)..... 15
- В поиске новых парадигм в последовательности рост-развитие-прогресс (I) (Ионица Олтану)..... 18
- Эконометрический подход к вопросу эффективности основных фондов (М. Хоровиц, Г. Заман, М. Чумара, М. Поп, Дж. Даниелеску)..... 20
- Школы ● течения ● экономисты. Современные экономические доктрины и их оценка (I) (Иваницу Николае-Вăлеану)..... 22
- Развивающиеся страны лицом к лицу с продовольственным кризисом (Дину Драгомиреску)..... 25

Abonamentele se încheie la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămânal) — 260 lei anual. Termenul limită de încheiere a abonamentului: 15 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

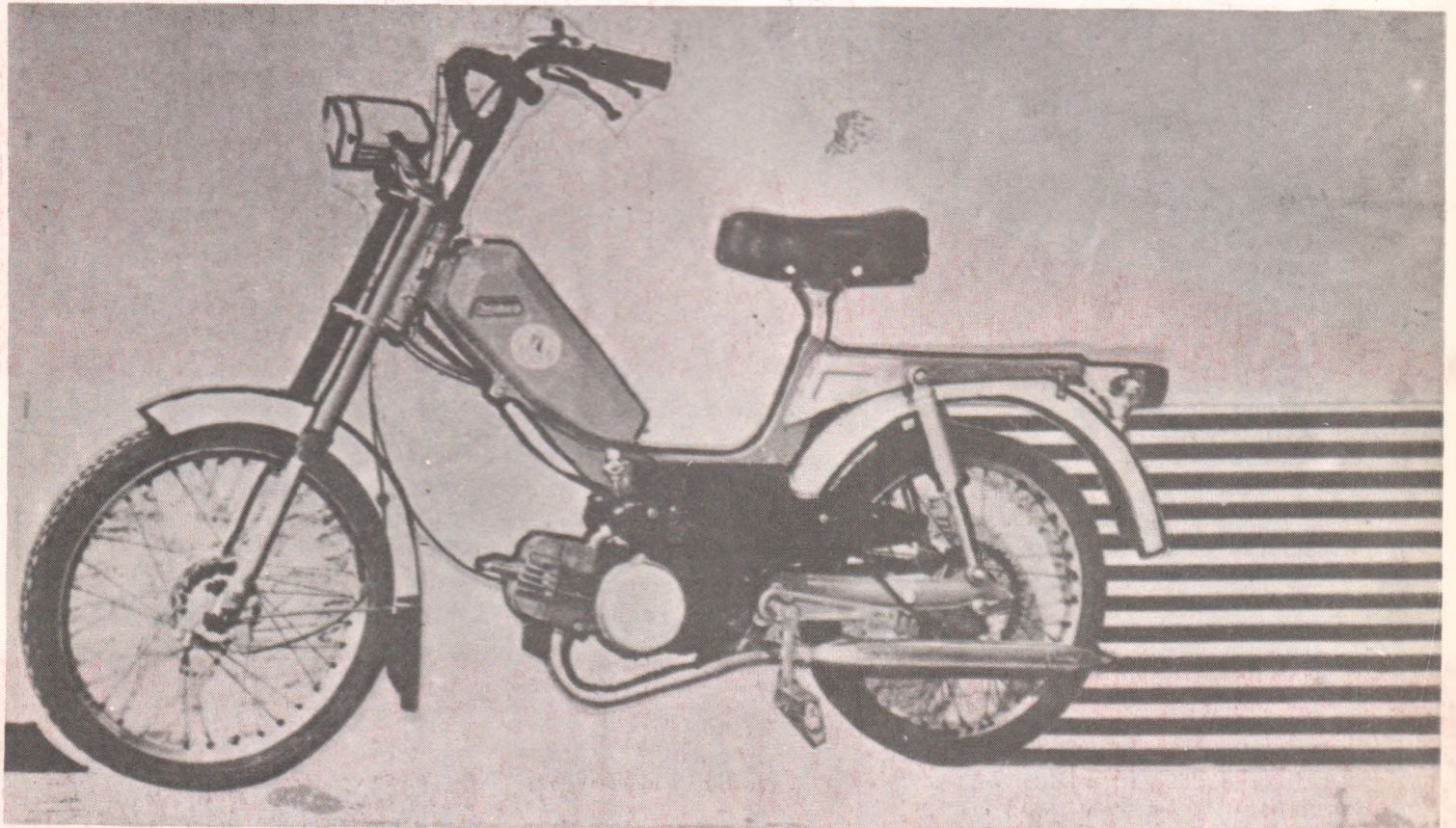
Redacția și administrația: 70 159, București, Bd. Magheru nr. 28—30 etaj 1, sectorul 1. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1 București. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei”

Pentru o singură persoană ■

MINI-MOBRA

MINI-MOBRA consumă 1,8 litri/100 km și se poate deplasa cu 40 km/oră ;
MINI-MOBRA are ambreiaj centrifugal datorită căruia vitezele se schimbă
automat ;
MINI-MOBRA este echipată și cu pedale, putind fi utilizată și ca bicicletă ;
MINI-MOBRA costă 4 900 lei.

REȚINEȚI !
MINI-MOBRA
MINI-CONSUM
MINI-PREȚ

recom

UZINA MECANICĂ
„GAZ METAN” – MEDIAȘ

produce și livrează :

- arzătoare industriale și de uz casnic pentru gaz natural ;
- elemente de automatizare a instalațiilor de ardere (arzătoare de aprindere, regulator de raport, clapete de reglare debit aer-gaz, dispozitive de siguranță) ;
- regulatoare industriale cu acționare directă și indirectă ;
- pompe hidraulice de 1 000 bar ;
- elemente de automatizare a cimpurilor de sonde de gaze naturale.

Produsele livrate de UZINA MECANICĂ „GAZ METAN”-MEDIAȘ pentru diverse cuptoare și agregate termice din industrie realizează performanțe ridicate, asigurând o ardere economică a gazelor naturale.